

W numerze m.in.:

- Wyniki wyborów wydziałowych str. 2
- Wizyta Minister Zdrowia str. 6
- Śląski Oskar str. 7
- Jubileusz 60-lecia Uczelni str. 8-10
- Nowi doktorzy honoris causa SUM str. 11-18
- Refleksje wolontariuszki str. 31-33

ŚLĄSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY WŚRÓD NAJLEPSZYCH POLSKICH UCZELNI

W prestiżowym rankingu polskich szkół wyższych prowadzonym przez „Perspektywy” i „Rzeczpospolitą” Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach został wyróżniony nagrodą specjalną w kategorii Awans 2008 „za najbardziej efektywny skok do grupy najlepszych uczelni akademickich”.

Nasza Uczelnia z zajmowanego przed rokiem miejsca 33. przesunęła się na 16, co plasuje ją na najwyższej pozycji wśród wszystkich szkół wyższych na Śląsku. Znacząco poprawiła też swoje notowania wśród uczelni medycznych, osiągając 4. lokatę (w 2007 r. miejsce 9). Nagrodę odebrała JM Rektor SUM **Ewa Malecka-Tendera** na oficjalnym, uroczystym ogłoszeniu wyników rankingu, które odbyło się 8 maja br. w siedzibie „Rzeczpospolitej” w Warszawie.

W wywiadzie dla „Perspektyw” (<http://www.perspektywy.pl>) rektor **Ewa Malecka-Tendera** stwierdziła m.in.: „Inwestujemy w naukę, [...]. W ciągu ostatnich dwóch lat Uczelnia przeznaczyła na działalność naukową ponad 40 mln zł. Dało to wymierny efekt w postaci podniesienia wartości publikowanych prac naukowych. [...] Przewodzący również w dynamicznym rozwoju naukowym młodej kadry. W 2006 r. nadaliśmy 190 stopni naukowych doktora i 21 stopni doktora habilitowanego, w 2007 r. – 198 stopni doktora i 20 stopni doktora habilitowanego. Daje to nam niekwestionowane pierwsze miejsce wśród uczelni medycznych w Polsce. [...] W ubiegłym roku liczba studentów SUM zwiększyła się o prawie 500 osób. Zapewniamy im odpowiednie

ciąg dalszy str. 2

PROFESOR EWA MAŁECKA-TENDERA POWTÓRNIE WYBRANA REKTOREM

W Sali im. Profesora Witolda Zahorskiego w Katowicach-Ligocie 15 kwietnia 2008 r., zgodnie z kalendarzem wyborczym, odbyło się zebranie Uczelnianego Kolegium Elektorów Śląskiego Uniwersytetu Medycznego, na którym zostali wyłonieni rektor oraz prorektorzy SUM na kadencję 2008-2012. Spotkanie rozpoczęło od wyboru 5-osobowej Komisji Skrutacyjnej oraz przewodniczącego Kolegium. Został nim prof. dr hab. **Marcin Kamiński**, który poprowadził zebranie.

O najwyższy urząd w Uczelni ubiegali się sprawująca od 2005 r. funkcję rektora SUM, prof. dr hab. **Ewa Malecka-Tendera**, kierownik Katedry i Kliniki Pediatrii, Endokrynologii i Diabetologii Dziecięcej w Katowicach, oraz prof. dr hab. **Wojciech Pluskiewicz**, kierownik Zakładu Chorób Metabolicznych Kości w Zabrze.

Po zaprezentowaniu przez oboje kandydatów programów wyborczych, przystąpiono do głosowania. O jego rozstrzygnięciu Kolegium Elektorów zdecydowało już w pierwszej turze, opowiadając się przeważającą liczbą głosów (221) za reelekcją prof. **Ewy Maleckiej-Tendery**.

Profesor **Wojciech Pluskiewicz**, startujący w wyborach na rektora po raz drugi, otrzymał 171 głosów.

Wyraźną przewagę nad kontrkandydatem poparcie udzielone JM Rektor Ewie Maleckiej-Tenderze było większe niż w poprzednich wyborach, mimo niepopularnych ale koniecznych zmian, jakie zostały przeprowadzone w obecnej kadencji w celu poprawy złej kondycji Uczelni.

W dalszej części zebrania odbyło się głosowanie nad przedstawionymi przez Rektora-Elekt kandydaturami na prorektorów.

W kadencji 2008-2012 funkcje prorektorów Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach będą pełnić:

- prof. dr hab. **Jan Dulawa**
– prorektor ds. nauki
- prof. dr hab. **Wanda Romaniuk**
– prorektor ds. studiów i studentów
- prof. dr hab. **Przemysław Jalowiecki**
– prorektor ds. klinicznych
- prof. dr hab. **Krystyna Olczyk**
– prorektor ds. szkolenia podyplomowego.

Informacja o wyborach wydziałowych str. 2

WYBORY WYDZIAŁOWE

Dwunastego maja 2008 wydziałowe kolegia elektorów dokonały wyboru dziekanów, prodziekanów i przedstawicieli do Senatu z grona profesorów i doktorów habilitowanych.

WYDZIAŁ LEKARSKI Z ODDZIAŁEM LEKARSKO-DENTYSTYCZNYM W ZABRZU

Dziekan: prof. dr hab. n. med. Wojciech KRÓL

Prodziekani: prof. dr hab. n. med. Andrzej WICZKOWSKI

dr hab. n. med. Andrzej GABRIEL

dr hab. n. med. Maciej MISIOŁEK

Przedstawiciele do Senatu z grona profesorów i doktorów habilitowanych:

prof. dr hab. n. med. Tadeusz CIEŚLIK

prof. dr hab. n. med. Lech POŁOŃSKI

prof. dr hab. n. med. Wojciech PLUSKIEWICZ

prof. dr hab. n. med. Wojciech ROKICKI

prof. dr hab. n. med. Aleksander R. SIEROŃ

dr hab. n. med. Janusz BURSA

WYDZIAŁ LEKARSKI W KATOWICACH

Dziekan: prof. dr hab. n. med. Joanna LEWIN-KOWALIK

Prodziekani: prof. dr hab. n. med. Bogusław OKOPIEŃ

dr hab. n. med. Marek DEJA

dr hab. n. med. Ryszard WIADERKIEWICZ, prof. nadzw. SUM

Przedstawiciele do Senatu z grona profesorów i doktorów habilitowanych:

prof. dr hab. n. med. Jan E. ZEJDA

prof. dr hab. n. med. Władysław PIERZCHAŁA

prof. dr hab. n. med. Michał TENDERA

dr hab. n. med. Ewa KARPEL, prof. nadzw. SUM

prof. dr hab. n. med. Marcin KAMIŃSKI

WYDZIAŁ FARMACEUTYCZNY Z ODDZIAŁEM MEDYCYNY LABORATORYJNEJ

Dziekan: dr hab. n. farm. Stanisław BORYCZKA

Prodziekani: dr hab. n. biol. Krystyna TRZEPIETOWSKA-STĘPIEŃ

dr hab. n. med. Zdzisława KONDERA-ANASZ

Przedstawiciele do Senatu z grona profesorów i doktorów habilitowanych:

dr hab. n. biol. Krystyna TRZEPIETOWSKA-STĘPIEŃ

prof. dr hab. n. med. Barbara BŁOŃSKA-FAJFROWSKA

prof. dr hab. n. farm. Zofia DZIERŻEWICZ

WYDZIAŁ OPIEKI ZDROWOTNEJ

Dziekan: dr hab. n. med. Violetta SKRZYPULEC, prof. nadzw. SUM

Prodziekani: dr hab. n. med. Czesław MARCISZ

dr hab. n. med. Maciej ZANIEWSKI

Przedstawiciel do Senatu z grona profesorów i doktorów habilitowanych:

prof. dr hab. n. med. Zbigniew GAŚSIOR

WYDZIAŁ ZDROWIA PUBLICZNEGO

Dziekan: prof. dr hab. n. med. Małgorzata MUC-WIERZGOŃ

Prodziekani: dr hab. n. med. Teresa KOKOT

Przedstawiciel do Senatu z grona profesorów i doktorów habilitowanych:

dr hab. n. przyr. Ewa MARCHWIŚKA-WYRWAŁ

RANKING UCZELNI -

dokończenie

stypendia, a także rozwijamy międzynarodową wymianę i szkolenia. Jako jedyna uczelnia medyczna w Polsce organizujemy wspólnie z Uniwersytetem w Nicei i Monachium Letnią Szkołę Studentów Medycyny”.

Rola rankingów szkół wyższych od kilkunastu lat znacząco wzrasta.

Miejsce w rankingu jest istotnym wyznacznikiem renomy i popularności uczelni na coraz bardziej konkurencyjnym rynku edukacyjnym. Zjawiskiem tym zajmuje się **International Rankings Expert Group (IREG)**, grupa ekspertów składająca się z twórców rankingów, ich analityków oraz międzynarodowych decydentów z dziedziny polityki edukacyjnej. Podczas niedawnej konferencji **Poland International Education Conference Warsaw 2008** (16–18 kwietnia br.) podjęto decyzję o rozszerzeniu zakresu i wymiaru działalności IREG. W tym celu powołano nową organizację: **IREG/International Observatory of Academic Ranking and Excellence**, która będzie monitorować rankingi szkół wyższych oraz przyglądać się temu, co określa się mianem „akademickiej doskonałości”. Sekretariat roboczy IREG/Observatory ulokowany zostanie w Warszawie.

W ocenie przeprowadzonej w ramach Rankingu „Perspektyw” i „Rzeczpospolitej” branych jest pod uwagę 27 kryteriów, ujętych w czterech kategoriach: prestiż, siła naukowa, warunki studiowania i umiędzy narodowienie studiów. Szczegółowo ocenia się m.in. kwalifikacje i rozwój kadry naukowej, jakość prowadzonych badań naukowych, różnorodność oferowanych kierunków, zasoby biblioteczne, możliwość rozwoju zainteresowań naukowych i kulturalnych.

Tegorocznym liderem wśród sklasyfikowanych 91 uczelni akademickich został Uniwersytet Jagielloński, wyprzedzając uniwersytety Warszawski i Wrocławski. Wśród uczelni medycznych najwyższą oceniono Collegium Medicum UJ.

Nad prawidłowością procedur rankingowych czuwała Kapituła złożona z reprezentantów środowisk akademickich oraz opiniodawczych, jej pracom przewodniczył prof. **Marek Safjan**, były prezes Trybunału Konstytucyjnego.

Oprac. T.B. na podst. inf. prasowej

Sylwetki władz SUM wybranych na kadencję 2008–2012 zostaną zaprezentowane w kolejnym „Biuletynie Informacyjnym”.

ŚLĄSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY W KATOWICACH - BILANS MINIONEJ KADENCJI ORAZ PLANY NA LATA 2008-2012

Program Rektor Ewy Małeckiej-Tendery

Przystępując do prezentacji moich planów dotyczących zarządzania Śląskim Uniwersytetem Medycznym w ciągu najbliższych czterech lat, pragnę odwołać się do wyników, jakie udało się uzyskać, od chwili gdy we wrześniu 2005 r. rozpoczęła się moja pierwsza kadencja rektorska. Przedstawiony przeze mnie bilans tego okresu podsumowuje istotną część zadań podjętych dla ratowania i poprawienia wizerunku naszej Uczelni. Osiągnięty rezultat traktuję jako punkt wyjścia do kontynuacji działań niezbędnych do dalszych pozytywnych zmian i uzyskania przez Śląski Uniwersytet Medyczny jak najwyższego prestiżu wśród polskich uczelni akademickich.

ZADANIA ZREALIZOWANE W KADENCJI 2005–2008

Wynik finansowy Uczelni

W latach 2005–2008 Uczelnia została wyprowadzona z zapaści finansowej. Już w 2005 r., w pierwszych czterech miesiącach kadencji nowych władz, planowana przez poprzedniego rektora i dyrektora administracyjnego strata finansowa została zmniejszona o 5 mln zł (z –18 do –13 mln). W dwóch następnych latach osiągnięto dodatnie wyniki finansowe: w 2006 r. +3,41 mln zł, a w 2007 r. +4 325 580,31 zł.

Zmniejszenie zobowiązań finansowych

Zobowiązania finansowe Uczelni zostały zmniejszone do poziomu 48 mln zł (na dzień 30 listopada 2007). Terminowo regulowano zobowiązania wobec Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych z lat 2004–2005. Od 2006 r. odpisy te są przekazywane na bieżąco. Zrestrukturyzowano kredyt zaciągnięty przez Uczelnię w Banku Śląskim, co skutkuje zmniejszeniem odsetek do zapłacenia przez Uczelnię o 19 673 485,72 zł.

Dodatkowe środki na działalność naukowo-badawczą

W latach 2006–2007 istotnie wzrosła wartość środków przeznaczonych na działalność naukowo-badawczą Uczelni:

- w 2005 r. wydano 3 139 364 zł na umowy statutowe oraz 2 159 816 zł na umowy własne,
- w 2006 r. 5 469 100 zł na umowy statutowe oraz 2 082 150 zł na umowy własne,
- w 2007 r. 3 242 978 zł na umowy statutowe otwarte oraz 1 800 000 zł uruchomione w 2008 r.

Ogółem w latach 2006–2007 w działalność naukowo-badawczą zaangażowano ponad 40 mln zł.

Zakupy aparatury i odczynników

W latach 2006–2007 z puli grantów oraz prac statutowych i własnych zrealizowano, w drodze postępowań przetargowych, zakupy aparatury naukowo-badawczej za łączną kwotę 7 686 932 zł (2006 r.) oraz 11 022 211 zł (2007 r.).

Koszt zakupu odczynników do działalności naukowo-badawczej, dydaktycznej oraz diagnostyczno-usługowej sięgnął kwoty 6 970 897 zł (3 675 276 zł – 2006 r. oraz 3 295 621 zł – 2007 r.).

Wnioski o finansowanie z programów międzynarodowych

W 2007 r. Uczelnia wystąpiła z następującymi wnioskami o finansowanie z programów między narodowych ze wskazaniem dofinansowania ze środków Uczelni:

- 6 projektów naukowo-badawczych na łączną wartość 13 868 482 zł,
- 3 projekty w ramach programu Bioforma na łączną wartość 11 875 000 zł,
- projekty inwestycyjne pod nazwą Centrum Dydaktyczno-Naukowe w Katowicach-Ligocie i Zabrze-Rokitnicy na łączną wartość: 12 700 000 EURO.

Poziom prac naukowych

Systematycznie wzrastała wartość publikowanych prac i doniesień naukowych pracowników SUM wyrażana wskaźnikiem Impact Factor (IF). W 2005 r. łączny IF wyniósł 2 104.607, a w roku następnym 2 691.567.

Prace remontowo-konserwacyjne

Nakłady na prace remontowo-konserwacyjne we wszystkich obiektach Uczelni zwiększyły się z poziomu 46 000 zł w 2005 r. do 2 900 454 zł w 2006 r. oraz 13 573 407 zł w 2007 r. Na rok bieżący zaplanowano wykorzystanie kwoty blisko dwukrotnie wyższej – 26 365 000 zł.

Koszty prac remontowo-konserwacyjnych przeprowadzonych w ostatnich dwóch latach w domach studenta wynosiły w 2006 r.: 275 487 zł w Katowicach, 52 632 zł w Zabrzu i 48 133 zł w Sosnowcu, zaś w roku następnym odpowiednio: 777 763 zł, 920 229 zł oraz 135 475 zł. Kwoty zaplanowane na rok bieżący to: 1 490 000 zł na remont DS w Katowicach, 1 000 000 zł dla DS w Zabrzu oraz 470 000 zł dla DS w Sosnowcu.

Inwestycje Uczelni

W 2006 r. realizowano – wyłącznie z dotacji z Ministerstwa Zdrowia – inwestycję na Wydziale Farmaceutycznym w Sosnowcu. W roku następnym złożono wnioski do Ministerstwa Zdrowia na łączną sumę: 20 290 000 zł, w ramach tej kwoty kontynuowana była inwestycja dla Wydziału Farmaceutycznego w Sosnowcu, dla Wydziału Lekarskiego w Katowicach – brak decyzji.

Z własnych środków w 2007 r. Uczelnia finansowała inwestycje na łączną kwotę 11 356 200 zł, m. in. wykonano remonty w domach studenta, Archiwum Akademii i budynku Rektoratu przy ul. Poniatowskiego 15 (ok. 3 mln zł).

Studenci

W latach 2006–2007 uzyskaliśmy zwiększenie limitu przyjęć na studia stacjonarne, w tym o 40 miejsc na kierunek lekarski.

Uczelnia zapewniła pełne finansowanie pomocy materialnej dla studentów (stypendia, zapomogi) w wysokości ustalonej corocznie z Samorządem Studenckim.

Coraz większe nakłady przeznaczano również na finansowanie organizacji studenckich. W latach 2006–2007 było to: 131 200 zł na Samorząd Studencki, 125 000 zł na Studenckie Towarzystwo Naukowe, 5000 zł na Samorząd Doktorantów i 104 223 zł na Akademicki Związek Sportowy. Na rok bieżący zaplanowano odpowiednio: 138 000 zł, 78 000 zł, 6000 zł oraz 72 714 zł.

Ponadto:

- we wszystkich domach studenckich został zapewniony dostęp do Internetu (koszt 250 000 zł),
- wprowadzono elektroniczną legitymację studencką (koszt ponad 528 000 zł),
- od roku akademickiego 2007/2008 wdrożono rekrutację elektroniczną, przyznano dodatkowe środki na sty-

ŚLĄSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY W KATOWICACH - BILANS MINIONEJ KADENCJI ORAZ PLANY NA LATA 2008-2012

Program Rektor Ewy Małeckiej-Tendery

pendia dla doktorantów (2 mln zł) oraz na realizację Programu Erasmus-Socrates w SUM (12 000 zł).

Stan zatrudnienia w SUM w 2005 i 2008 roku

Według stanu na dzień 1 września 2005 Uczelnia zatrudniała 1518 nauczycieli akademickich oraz 1382 pracowników niebędących nauczycielami akademickimi. Stan zatrudnienia na dzień 1 lutego 2008 wynosił 1274 nauczycieli oraz 1036 pracowników niebędących nauczycielami akademickimi.

Ogółem zwolniono 590 osób, w tym: w grupie nauczycieli z powodu wypowiedzenia rektora i z powodu likwidacji jednostki – 66 osób, w grupie pracowników niebędących nauczycielami z powodu wypowiedzenia kanclerza, likwidacji stanowisk pracy – 74 osoby, 116 osób (portierzy) zostało przekazanych do zatrudnienia u innego pracodawcy.

Zmniejszony z powodu redukcji zatrudnienia fundusz płac o 2 162 792 zł przekazano ze zwiększeniem o 388 300 zł, czyli łącznie w wysokości: 2 551 092 zł, na podwyżki płac w 2007 r.

Wynik finansowy oraz zobowiązania wymagalne szpitali klinicznych w latach 2006–2007

W 2006 r. ogólny wynik finansowy szpitali klinicznych Uczelni był ujemny i wynosił –23 131 222 zł, zaś zobowiązania wymagalne sięgały kwoty 61 828 165 zł.

W następnym roku uzyskano znaczącą poprawę obu wskaźników: wynik finansowy zamknął się zyskiem +5 726 498 zł, natomiast zobowiązania wymagalne zmniejszyły się do 24 666 573 zł.

W najtrudniejszej sytuacji pozostaje SP Szpital Kliniczny nr 1 w Zabrze, którego wynik finansowy w 2006 r. zamknął się stratą w wysokości –11 122 731 zł, w kolejnym roku stratę udało się zmniejszyć do –1 661 883 zł. Zobowiązania wymagalne Szpitala, które w 2006 r. wynosiły 18 037 526 zł, w 2007 r. zmalały do 17 490 448 zł. Uczelnia z budżetu własnego przyznała Szpitalowi dotację w wysokości 1 mln zł na inwestycje, w tym na informatyzację Szpitala, oraz 500 tys. zł pożyczki na wypłatę odpraw dla pracowników.

Znacząco poprawiła się sytuacja SP Szpitala Klinicznego nr 6 w Katowicach-Ligocie, gdzie osiągnięto zmniejszenie poziomu zadłużenia z 42 940 722 zł w 2006 r. do 6 468 998 zł w roku następnym. Wzrosły także zyski Szpitala z 2 585 139 zł w 2006 r. do 6 286 039 zł w 2007 r.

Akademiczne Centrum Stomatologii i Medycyny Specjalistycznej w Bytomiu

Centrum, działając jako spółka Uczelni, w 2007 r. spłaciło zobowiązania wobec SUM w kwocie: 269 086,84 zł i zakończyło rok zyskiem w wysokości 103 565,65 zł.

Strategia rozwoju Uczelni

Postulaty całej społeczności akademickiej, w tym studentów i pracowników niebędących nauczycielami akademickimi, dotyczące perspektywy dalszego rozwoju naszej Uczelni, zostały ujęte w *Strategii rozwoju Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach na lata 2008–2020*, dokumencie opracowanym w 2007 r. i przyjętym na grudniowym posiedzeniu Senatu SUM.

PLANY I ZAŁOŻENIA DZIAŁAŃ NA LATA 2008–2012

Plan działań rektorskich na najbliższe 4 lata został nakreślony w kilku zasadniczych dla funkcjonowania uczelni obszarach. Są nimi przede wszystkim: dydaktyka i sprawy studenckie, działalność naukowo-badawcza, współpraca zagraniczna, szpitale kliniczne, działanie administracji, plany inwestycyjne.

Dydaktyka i sprawy studenckie

Priorytetem w nowej kadencji władz Uczelni pozostanie dbałość o **podnoszenie poziomu kształcenia i doskonalenie metodyki nauczania** na wszystkich kierunkach.

Szczególnie w przedmiotach klinicznych – zarówno w prowadzeniu seminariów, jak i wykładów – większy nacisk zostanie położony na wykorzystanie paradygmatu medycyny opartej na dowodach (*Evidence Based Medicine*). Seminaria powinny koncentrować się przede wszystkim na praktycznym aspekcie kształcenia, tj. na omawianiu przypadków i stawianiu przed studentami konkretnych problemów klinicznych, które wymagają samodzielnego rozwiązania. Celem jest aktywizowanie studentów i rozwijanie u nich umiejętności radze-

nia sobie w skomplikowanych sytuacjach klinicznych – znajdowania najlepszego procesu diagnostycznego i optymalnego sposobu leczenia.

Dogłębnej analizie wymaga niepokojące zjawisko niskiej frekwencji na wykładach. Konieczne jest wypracowanie nowego pod względem treści i formy modelu wykładów, także z zastosowaniem możliwości prowadzenia procesu edukacyjnego przez Internet.

Znaczący wpływ na poprawę efektywności procesu dydaktycznego ma dostępność do przewidzianego programem studiów zasobu wiedzy. W tym względzie ważne jest nie tylko zapewnienie odpowiednich zbiorów bibliotecznych w tradycyjnej, drukowanej formie, ale także zwiększenie dostępności skryptów i materiałów do ćwiczeń w formie elektronicznej.

Wśród zadań, jakie stoją przed nowymi władzami SUM, bardzo ważne miejsce zajmuje dalsze **poszerzenie oferty kształcenia**. W tym zakresie planuje się:

- rozwój studiów podyplomowych,
- uruchomienie w ramach studiów przeddyplomowych na Wydziale

Zdrowia Publicznego nowego kierunku – dietetyki (z lokalizacją w Zabrze-Rokitnicy, na potrzeby kierunku będzie przeprowadzony remont pomieszczeń i zaplecza socjalnego dla studentów z Zabrze-Rokitnicy, także stolówki),

- utworzenie międzywydziałowych zajęć fakultatywnych w takich dziedzinach, jak: prawo medyczne; psychologiczne podstawy współpracy z pacjentem i rodziną; podstawy działalności gospodarczej; podstawy zarządzania finansami; prawo pracy.

Dla zwiększenia konkurencyjności studiowania w SUM istotne będzie dalsze **rozwijanie kontaktów z ośrodkami zagranicznymi**. Od roku akademickiego 2005/2006 nasza Uczelnia uczestniczy już w realizacji programu międzynarodowej wymiany studentów, doktorantów i nauczycieli akademickich Erasmus. W najbliższej kadencji będziemy zabiegać o poszerzenie naukowej wymiany studentów w ramach umów międzynarodowych. Istotnym punktem współpracy międzynarodowej będą także wyjazdy edukacyjne do ośrodków za-

granicznych dla członków STN oraz słuchaczy Studium Doktoranckiego, służące opanowywaniu nowych metod badawczych lub gromadzeniu materiału porównawczego.

Niezmiernie ważnym zamierzeniem w nowej kadencji jest wdrożenie systemu **kontroli jakości nauczania** i stworzenie procedur niezbędnych do usprawnienia pracy uczelni wszędzie tam, gdzie przekłada się ona na wysoką jakość kształcenia.

Bardzo istotne dla rektora jest wsłuchiwanie się w głos środowiska studenckiego, stąd jednym z zadań w nowej kadencji będzie stworzenie możliwości wyrażania opinii dotyczącej kadry poprzez przyznawanie przez studentów – w drodze corocznie przeprowadzanych wyborów – **tytułów „Najlepszego dydaktyka”** oraz **„Przyjaciela studentów”**.

W planach działań rektora na najbliższe cztery lata zostały też uwzględnione tak ważne dla środowiska studenckiego kwestie, jak: **finansowanie uczelnianego AZS**, wzrost nakładów na dyscypliny sportowe, w których nasi studenci osiągają wybitne wyniki, a także **poprawa oferty zaplecza sportowo-rekreacyjnego** w kampusach w Ligocie i Sosnowcu oraz kontynuacja remontu w kampusie w Zabrze-Rokitnicy.

Usprawnieniu funkcjonowania Uczelni niewątpliwie służy **wdrażanie kolejnych rozwiązań informatycznych**. Plany na najbliższą kadencję dotyczą:

- bezprzewodowego dostępu do Internetu,
- elektronicznej platformy edukacyjnej służącej nauczaniu na odległość (*e-learning*),
- utworzenia w *Wirtualnej Uczelni* banku informacji o: wolnym pensum dydaktycznym, realizowanych nadgodzinach oraz obciążeniu sal dydaktycznych,
- uruchomienia modułu tzw. *Wirtualnego Dziekanatu* zapewniającego studentom – po zalogowaniu się w serwisie – całodobowy dostęp do informacji dotyczących przebiegu studiów, ocen, planów zajęć i terminów egzaminów, świadczeń stypendialnych, odpłatności i in.,
- spełnienia postulatu studentów dotyczącego uruchomienia za pośrednictwem Internetu oceny nauczycieli akademickich w formie anonimowych ankiet.

Nauka i współpraca z zagranicą

Szczególnym celem działań rektora w tym zakresie będzie wspieranie:

- współpracy naukowej klinik z zakładami nauk podstawowych,
- projektów międzywydziałowych,
- inicjatyw tworzenia lub rozwoju wspólnych laboratoriów badawczych.

Ważne zadanie na najbliższą kadencję stanowi kontynuacja działań zmierzających do powstania na Wydziale Lekarskim w Katowicach Centralnego Laboratorium Analiz Genetycznych jako ośrodka międzywydziałowych, zaawansowanych badań naukowych.

W dziedzinie współpracy międzynarodowej szczególnie nacisk zostanie położony na poszerzenie grona partnerów zagranicznych i dalszy rozwój dotychczasowych kontaktów naukowych w zakresie m.in.: prowadzenia wspólnych programów badawczych, pozyskiwania środków na planowane projekty, szkolenia kadry naukowej, wymiany wykładowców i ekspertów, publikowania osiągnięć, organizacji i uczestnictwa w międzynarodowych przedsięwzięciach naukowych, warsztatach oraz konferencjach.

Szpitala kliniczne

Dla zachowania wysokiej pozycji szpitali klinicznych jako placówek referencyjnych na rynku usług medycznych zostaną podjęte wspólne działania z innymi uczelniami medycznymi, mające na celu uzyskanie dla szpitali klinicznych wyższej wartości punktu rozliczeniowego. Istotnym punktem programu rektorskiego na nową kadencję jest również merytoryczne wsparcie szpitali klinicznych w przygotowywaniu wniosków o dotacje z funduszy europejskich oraz w pozyskiwaniu środków na udział własny.

Administracja

W celu usprawnienia procedur administracyjnych planuje się wprowadzenie elektronicznego systemu realizacji za potrzebowań jednostek organizacyjnych SUM oraz stworzenie możliwości śledzenia wydatków z grantów, badań statutowych i własnych drogą elektroniczną (np. przez dostęp kodowany).

Plany inwestycyjne

Głównymi zamierzeniami inwestycyjnymi na najbliższą kadencję rektorską pozostają:

- budowa Centrum Dydaktyczno-Naukowego w Zabrze-Rokitnicy i Katowicach-Ligocie,
- kontynuacja budowy kampusu dla Wydziału Farmaceutycznego w Sosnowcu,
- kontynuacja remontu pomieszczeń byleją stolówki w Katowicach-Ligocie

i przeznaczenie na salę wykładową dla Wydziału Opieki Zdrowotnej,

- dalszy remont obiektów w Zabrze-Rokitnicy na potrzeby uruchomienia kierunku dietetyka na Wydziale Zdrowia Publicznego,
- systematyczna kontynuacja remontów obiektów wszystkich wydziałów.

Spotkania ze społecznością akademicką

Podstawowym założeniem rektora w zarządzaniu Uczelnią jest współpraca z całą społecznością Uniwersytetu poprzez: kontynuację spotkań ze społecznością SUM, uczestnictwo w posiedzeniach poszczególnych rad wydziałów oraz utrzymanie organizowania raz w roku wspólnego posiedzenia rad wszystkich wydziałów, a także coroczne otwarte spotkanie ze studentami.

Wyzwania i szanse certyfikacji

Nadrzędnym celem i szczególnym wyzwaniem w nowej kadencji jest podniesienie rangi SUM. Służyć temu będzie podjęcie działań w kierunku wdrożenia systemu zarządzania jakością ISO 9001:2000 w zakresie zarządzania dydaktyką kształcenia, działalności naukowo-badawczej i usługowej.

Realizacja tych zamierzeń zwiększy szanse SUM na zdobycie statusu „uczelni flagowej”, co z kolei stanowi warunek uzyskania z budżetu państwa większej dotacji na działalność dydaktyczną i badania naukowe. Wzrosną też możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych w projektach krajowych i międzynarodowych. Coraz wyższy prestiż Uczelni nie tylko na rynku krajowym, ale również w obszarze Unii Europejskiej poszerzy zasięg naszej współpracy z ośrodkami zagranicznymi: uczelniami i uniwersyteckimi jednostkami zajmującymi się udzielaniem świadczeń zdrowotnych.

Korzyści dla Uczelni z ISO:

- osiągnięcie efektywniejszego zarządzania Uczelnią na wszystkich jej szczeblach, usprawnienie przepływu informacji wewnątrz i na zewnątrz SUM,
- optymalizacja wykorzystania zasobów ludzkich (zdefiniowanie uprawnień i obowiązków pracowników oraz wyeliminowanie sporów kompetencyjnych),
- usprawnienie procesów zachodzących w SUM oraz zdefiniowanie i racjonalizowanie obiegu dokumentów.

Rektor SUM

Prof. dr hab. Ewa Malecka-Tendera

WIZYTA MINISTER ZDROWIA EWY KOPACZ

7 kwietnia 2008 r. po południu na spotkanie ze studentami i rezydentami Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach przyjechała Minister Zdrowia **Ewa Kopacz**.

Najpierw odwiedziła jednak Samodzielny Publiczny Centralny Szpital Kliniczny im. prof. Kornela Gibińskiego w Ligocie, gdzie dokonała uroczystego otwarcia nowej pracowni tomografii komputerowej, która powstała m.in. dzięki ministerialnej dotacji.

Po spotkaniu z dziennikarzami Pani Minister w towarzystwie JM Rektora SUM prof. **Ewy Maleckiej-Tendery** przeszła do Auli A3 Uniwersytetu, gdzie czekali już na nią studenci i rezydenci. Spotkanie w Auli zapoczątkowała sama Pani Minister swoim wystąpieniem zatytułowanym: „Sytuacja lekarzy rezydentów, ich przyszłość i rola w zreformowanym systemie ochrony zdrowia”. Następnie głos zabrała JM Rektor SUM prof. **Ewa Malecka-Tendera**. Jej wystąpienie na temat „Kształcenie studentów i rezydentów – nowe wyzwania dla uniwersytetów medycznych w obliczu reform w ochronie zdrowia” poprzedziło pytania samych zainteresowanych, czyli studentów i rezydentów. Choć w większości dotyczyły one kontrowersyjnych zagadnień – konkretnych zmian w systemie kształcenia młodych lekarzy i podwyżek płac w służbie zdrowia – Pani Minister była na nie przygotowana i nie uchyliła się od odpowiedzi na żadne z nich. Kilka razy podkreślała, że liczy na współpracę z młodymi kadrami i na zrozumienie dla konieczności zmian w ochronie zdrowia, których wprowadzenie wymaga czasu i cierpliwości.

Na pamiątkę spotkania w Katowicach Pani Minister otrzymała obraz – niespodziankę przedstawiający jej portret oraz laurkę przygotowaną przez małych pacjentów Górnośląskiego Centrum Zdrowia Dziecka w Katowicach.

*Tekst i foto
Izabela Koźmińska-Życzkowska
rzecznik SUM*

Powitanie Minister Zdrowia Ewy Kopacz w SP CSK w Katowicach-Ligocie.

Wystąpienie przedstawiciela rezydentów.

Konferencja prasowa.

NASZA UCZELNIA OTRZYMAŁA ŚLĄSKIEGO OSKARA

„To, co dla Śląska najlepsze i to, co na Śląsku najlepsze” – oto motto Śląskiego Oskara – nagrody przyznawanej dorocznie już od 7 lat ludziom i instytucjom, które zasłużyły na to wyróżnienie, wzbogacając nasz region swoimi nieprzeciętnymi umiejętnościami, wiedzą, doświadczeniem czy gospodarnością. Uroczystość zorganizowano w Bibliotece Śląskiej w sali Parnassos. Kapitułę Nagrody Godła Promocyjnego „Śląski Oskar” przewodniczy prof. **Janusz Janeczka**.

W tym roku laureatem nagrody został m.in. Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach. Oprócz JM Rektora SUM, prof. **Ewy Małeckiej-Tendery** 28 marca 2008 r. na scenie Biblioteki Śląskiej w Katowicach statuetkami autorstwa rzeźbiarki **Lidii Sztwiertni** zostali uhonorowani również: arcyksiężna **Maria Krystyna Habsburg**, biskup diecezji katowickiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego ks. bp **Tadeusz Szurman**, twórca OFF Festiwalu w Mysłowicach **Artur Rojek**, miasto Bieruń, Katowicka Spółdzielnia Mieszaniowa, Przedsiębiorstwo Transportu Kolejowego Holding S.A., Grupa Kapitałowa Piecexport – Piecbud, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Repty” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. gen. Jerzego Ziętka w Tarnowskich Górach, **Piotr Antonowicz** prezes zarządu Rudpol – OPA, Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe „Elstan” i PPHU Sor – Drew.

Na zakończenie uroczystości z recitalem wystąpił jeden z laureatów nagrody – **Artur Rojek**, następnie zaś zatańczył i zaśpiewał zespół regionalny „Ziemia Żywiecka”.

Pomysł powołania Nagrody Godła Promocyjnego Śląski Oskar zrodził się w gronie osób związanych z tygodnikiem regionalnym „Goniec Górnośląski”. Idea szybko zyskała uznanie wśród ludzi nauki, kultury i biznesu.

*Tekst i foto
Izabela Koźmińska-Życzkowska
rzecznik SUM*

JM Rektor SUM prof. Ewa Małecka-Tendera odbiera Śląskiego Oskara z rąk przewodniczącego Kapituły prof. Janusza Janeczka.

Pani Rektor dziękuje za przyznane Uczelni wyróżnienie.

OBCHODY 60-LECIA UCZELNI

PROFESOR WITOLD ZAHORSKI PATRONEM SALI WYKŁADOWEJ

Dziesiątego kwietnia 2008 r. Sala Wykładowa A3 na Wydziale Lekarskim w Katowicach-Ligocie otrzymała – na mocy uchwały Senatu SUM nr 176 z 4 lipca 2007 r. – imię prof. zw. dr. hab. **Witolda Zahorskiego**. Uroczystość stanowiła zasadniczy punkt kalendarza obchodów jubileuszowych, związanych z przypadającą 20 marca br. sześćdziesiątą rocznicą powołania na Śląsku Akademii Lekarskiej.

Profesor **Witold Zahorski**, wybitny lekarz i uczyony o światowym autorytecie, współtwórca polskiej medycyny pracy, autor międzynarodowej klasyfikacji pylic, należy do grona założycieli Uczelni, najbardziej zasłużonych w jej historii. Był m.in. organizatorem Katedry Chorób Wewnętrznych i Zawodowych w Zabrze, pierwszym prorektorem ds. klinicznych oraz rektorem w latach 1957–1962. To jego determinacja i starania, wynikające z braku perspektyw rozwojowych ŚAM w Zabrze i Bytomiu, doprowadziły do podjęcia na początku

lat sześćdziesiątych ubiegłego wieku budowy kampusu akademickiego w Katowicach-Ligocie, rozszerzenia bazy klinicznej o jednostki zlokalizowane w Katowicach, a także umiejscowienia siedziby ŚAM w stolicy województwa.

Postać Profesora **Zahorskiego** została przywołana w otwierającym uroczystość wystąpieniu rektor SUM prof. dr hab. **Ewy Małeckiej-Tendery**, a następnie w poświęconej życiu i zawodowym dokonaniom Profesora wypowiedzi dziekan katowickiego Wydziału Lekarskiego SUM, prof. dr hab. **Joanny Lewin-Kowalik**, oraz w słowie prof. dr hab. **Władysława Pierzchały** – „ucznia” – który nawiązując do początkowego okresu swojej pracy zawodowej pod kierunkiem Profesora – Mistrza wskazał na jego znaczący wpływ na kształtowanie postaw wychowanków

Popiersie profesora Witolda Zahorskiego. Fot. P. Bojko

i trwałość więzi, jakie wówczas powstały (tekst wypowiedzi prof. W. Pierzchały str. 10).

Osobistymi wspomnieniami o Ojcu, o jego miłości do rodziny i zawodu lekarskiego, o wierności zasadom i szacunku dla tradycji, podzieliła się z zebranymi córka Profesora, prof. **Barbara**

JM Rektor SUM wręcza prof. Barbarze Zahorskiej-Markiewicz akt nadania imienia prof. W. Zahorskiego Auli A3. Fot. P. Bojko

Prof. Władysław Pierzchała wspomina swojego Mistrza.

Fot. P. Bojko

Zahorska-Markiewicz, ilustrując swoją refleksję licznymi fotografiami z rodzinnego albumu. Profesorka **Zahorska-Markiewicz** dokonała także odsłonięcia umieszczonej w centralnej części Auli A3 pamiątkowej tablicy z wizerunkiem Profesora. Jej autorem jest artysta rzeźbiarz **Zygmunt Brachmański** (autor m.in. znanych nie tylko katowiczanom pomników Wojciecha Korfatego, Harcerzy Września, Papieża Jana Pawła II).

Abp Damian Zimoń odbiera medal SUM z rąk JM rektora Ewy Małeckiej-Tendery.

Fot. P. Bojko

Dodatkowy akcentem ustanowienia prof. **Witolda Zahorskiego** patronem Auli A3 było wydanie nakładem SUM monografii pt. *Witold Zahorski – wychowawca, uczyony, współtwórca polskiej medycyny pracy*, opracowanej przez zespół Biblioteki Głównej SUM. Publikacja dokumentując dorobek naukowo-badawczy prof. **Zahorskiego**, oddaje równocześnie bogactwo jego osobowości – nie tylko wybitnego klinicysty i naukowca oraz sprawnego organizatora służby zdrowia, ale także kochającego ojca, niezwykle oddanego lekarza i mądrego nauczyciela, a wreszcie poety, malarza i miłośnika historii. Biogram prof. **Witolda Zahorskiego** jest także prezentowany w bazie Doktorzy honoris causa SUM (<http://dokument.slam.katowice.pl/monogramy.asp>) oraz na stronie: <http://dokument.slam.katowice.pl/biogramy.asp>

JUBILEUSZOWE ODZNACZENIA

W drugiej części uroczystości jubileuszowej w Sali im. Prof. Witolda Zahorskiego JM Rektor **Ewa Małeczka-Tendera** wręczyła przyznane z okazji 60-lecia SUM uczelniane odznaczenia – medale Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach oraz odznaki „Zasłużony dla Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach”. Otrzymało je 188 obecnych i emerytowanych pracowników

SUM. Podziękowanie w imieniu wyróżnionej kadry Uczelni wygłosił prof. zw. dr hab. **Zbigniew S. Herman**, dr h.c. mult., emerytowany kierownik Katedry Farmakologii w Katowicach i były rektor ŚAM.

Odznaczeniami SUM zostali także uhonorowani przedstawiciele różnych środowisk. Medale Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach otrzymali arcybiskup metropolita katowicki **Damian Zimoń**, prof. **Leszek Balcerowicz**, zastępca dyrektora Departamentu Komitetu Rady Ministrów **Wacława Wojtala**, wice-marszałek Senatu RP **Krystyna Bochenek**, poseł do Parlamentu Europejskiego **Jan Olbrycht**, poseł na Sejm RP dr **Beata Małeczka-Libera**, rektor Uniwersytetu

Śląskiego prof. **Janusz Janeczek**, rektor Politechniki Śląskiej prof. **Wojciech Zieliński**, prezydent Katowic **Piotr Uszok** oraz prezydent Sosnowca **Kazimierz Górski**. Odznaki „Zasłużony dla Śląskiego Uniwersytetu Medycznego” wręczono archidiecezjalnemu duszpasterzowi akademickiemu ks. **Markowi Spyrze** oraz prezydent Zabrza **Malgorzacie Mańce-Szulik**.

„Przekazuję honorowy medal duszpasterzom, którzy pracują w klinikach, którzy stoją obok Was, profesorów, niosąc pomoc chorym” – powiedział abp **Damian Zimoń**, dziękując za wyróżnienie i za spotkanie poświęcone prof. Zahorskiemu, którego „dobrze znał i którego postawą zawsze był zbudowany”.

Do osoby prof. **Witolda Zahorskiego** oraz prof. **Kornela Gibińskiego**, którego imię w 2006 r. nadano Centralnemu Szpitalowi Klinicznemu SUM, nawiązał prezydent Katowic **Piotr Uszok**, podkreślając, że obaj profesorowie wspinały się w historię nie tylko Uczelni, ale i miasta.

Listowne podziękowania za przyznane odznaczenia oraz gratulacje dla Uczelni z okazji jubileuszu skierowali na ręce JM Rektora **Krystyna Bochenek**, **Wacława Wojtala**, **Beata Małeczka-Libera** oraz **Jan Olbrycht**.

Uczestnicy jubileuszowej uroczystości mieli okazję obejrzeć archiwalny film z życia Uczelni oraz obszerną wystawę ilustrującą jej 60-letnią historię.

T.B.

Wystawa prezentująca 60 lat Uczelni.

Fot. P. Bojko

MISTRZ – PROFESOR WITOLD WŁADYSŁAW ZAHORSKI

Słowo prof. Władysława Pierzchały

Od 1969 do 1974 roku byłem asystentem Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych i Zawodowych w Zabrze, kierowanej przez Profesora **Witolda Władysława Zahorskiego**.

Stworzony przez Profesora model klinicyzacji uniwersyteckiej oraz katedralnego organizowania nauki i dydaktyki miały charakter formacyjny i zostały mocno utrwalone w stereotypie moich zachowań, chociaż własna realizacja, czego jestem świadomy, nie dorównuje wzorcowi. Na model ten składało się:

- 1) stopniowe formowanie lekarza w hierarchicznym systemie organizacji katedry,
- 2) tworzenie standardów postępowania lekarskiego,
- 3) korzystanie z najnowszych metod poznania w medycynie,
- 4) trafne odczytywanie potrzeb zdrowotnych populacji,
- 5) zapewnienie efektywności procesu dydaktycznego,
- 6) poczucie odpowiedzialności za innych.

Formowanie lekarzy splecione było u **Zahorskiego** ze standardem postępowania w zdefiniowanych chorobach. Dzisiaj nazwalibyśmy to standaryzacją opartą na wytycznych postępowania, w którym – zależnie od kompetencji lekarza – możliwe było modyfikowanie standardu w różnym zakresie. Szczególnie dotyczyło to chorób zawodowych, ale skutecznie było też rozszerzane na toksykologię, ostre zatrucia, diabetologię, a z czasem na alergologię i kardiologię.

Organizacja pracy i algorytmy postępowania diagnostycznego w Oddziale i Poradni Chorób Zawodowych stanowiły przykład przejrzystego, sprawiedliwego orzekania o chorobach zawodowych. Miało to ogromne znaczenie moralne i etyczno-prawne. Standard był dla nas również elementem samodyscypliny. Prawdopodobnie dlatego tworzenie wytycznych i standardów postępowania było i jest dla mnie, jako aktywnego uczestnika systemu ochrony zdrowia, czymś naturalnym. Profesor nauczył mnie, że medycyna pracy jest tą samą medycyną, którą uprawiają wszyscy lekarze za pomocą tych samych metod poznania, a jedynie czynnik etiologiczny jest w chorobach zawodowych lepiej zdefiniowany.

W ten właśnie sposób badanie efektów narażenia na czynniki środowiska pracy

pozwoiliło Profesorowi **Zahorskiemu** i jego uczniom ujawnić uniwersalne dla medycyny mechanizmy powstawania chorób, w tym: przewlekłego zapalenia oskrzeli, rozedmy płuc, astmy oskrzelowej, niedokrwistości, polineuropatii, przewlekłego zapalenia nerek, marskości wątroby i innych. Taka filozofia nauki również mnie pozwoliła osiągnąć indywidualny sukces poznawczy w zakresie obturacyjnych chorób płuc.

Skuteczność diagnostyczna zespołu Profesora **Zahorskiego** opierała się na bardzo nowoczesnych metodach badawczych. W Klinice działała jedna z najlepszych w Europie pracownia badań czynnościowych układu oddechowego, której metody badań inni lekarze znali tylko z podręczników. Pracownia poza bieżącą działalnością diagnostyczną realizowała naukowe badania nad historią naturalną pylic i nieswoistych chorób układu oddechowego. Badania te były kontynuowane przez profesorów: **Kazimierza Marka**, **Stanisława Kośmidra** i **Stefana Kossmanna**, u których pracowałem przez następnych kilkanaście lat, z korzyścią dla nauki medycznej i własnego rozwoju.

Profesora **Zahorskiego** wyróżniało trafne odczytywanie potrzeb zdrowotnych populacji. Mam nadzieję, że ta ważna umiejętność jest i moim udziałem. Przyznaję jednak, że u **Zahorskiego** godna podziwu była zdolność odczytywania, a nie kreacji potrzeb zdrowotnych – cecha, która dobrze gdyby dzisiaj była cnotą.

To Profesor jako jeden z pierwszych w kraju zorganizował Ośrodek Ostrego Zatrucia (drugi był w Instytucie Medycyny Pracy w Łodzi), kierowany później przez docent **Aleksandrę Kujawską**. Ośrodek był wspólnym polem edukacyjnym. Nam – młodym asystentom – imponowała możliwość nabywania umiejętności intubacji, wenesekcji, kardiowersji i stymulacji wewnątrzsercowej.

Nasze umiejętności, zdaniem Profesora, miały zawsze przenosić się na efektywność dydaktyczną w stosunku do studentów i innych lekarzy.

Cały system edukacyjny w kierowanej przez Profesora **Zahorskiego** Katedrze był bardzo dobrze zorganizowany i być może najważniejszy. Przy najmniej takie odnosiłem wrażenie, oceniając po-

zycję kierownika ćwiczeń i prestiż adiunktów uprawnionych do prowadzenia seminariów. Nasze umiejętności były stale weryfikowane i uzupełniane przez cotygodniowe zebrania, które stanowiły wsparcie dla uczestników procesu dydaktycznego.

Profesor miał świadomość, że w tamtym czasie dostępność wiedzy publikowanej była dla nas bardzo ograniczona, dlatego podkreślał, że pozostawia do naszej dyspozycji swoją kliniczną bibliotekę. Odbiegało to od panujących zwyczajów, które sprawiały, że egzemplarze biblioteczne wielu specjalistycznych podręczników i czasopism wylaniały się z profesorskich szuflad do publicznego użytku po utracie aktualności. **Zahorski** wskazał w ten sposób, że konkurencja w nauce nie polega na zamykaniu dostępu do informacji, tylko na sprawnym ich przetwarzaniu, co jest atutem intelektu a nie szuflady.

Profesor często określał nasz zespół jako Rodzinę. Określenie to zawierało w sobie odpowiedzialność za innych członków Zespołu.

Odpowiedzialność bez pobłażania, ale w zrozumieniu odmienności kultury, predyspozycji, kondycji życiowej itp. Odczuwałem i doświadczałem zawsze prawdy zawartej w określeniu „Rodzina”. Dobrze ją obrazuje ostatnia decyzja Profesora **Witolda Zahorskiego**, jako kierownika katedry i kliniki, o rezygnacji z pracy w Śląskiej Akademii Medycznej. Profesor uznał, że dla Rodziny tak będzie lepiej. Sądzę, że w niekorzystnie zmieniającej się wówczas rzeczywistości akademickiej była to ważna przyczyna honorowego odejścia Profesora na wcześniejszą emeryturę.

Dzięki Profesorowi **Zahorskiemu** zaakceptowałem zasadę Koła Życia, które niezmiennie toczy się poprzez afirmację do falsyfikacji. I że naturalnymi elementami życia są sukcesy, zaszczyty i radości, tak jak przeplatające je niepowodzenia, rozczarowania i cierpienie, bezradność, a wreszcie odchodzenie.

Zawsze przecież jest nadzieja, że istnieje absolutna prawda, do której trochę się zbliżyliśmy drogą naukową, i że – co ważniejsze – jest ta największa miłość, której zawdzięczamy nasz byt, niezależnie od naszej zdolności poznawania świata.

HONOROWE DOKTORATY ŚLĄSKIEGO UNIwersYTETU MEDYCZNEGO DLA PROFESORÓW MARKA PAWLIKOWSKIEGO I MARIUSZA RATAJCZAKA

Dwaj wybitni przedstawiciele polskiej i światowej medycyny: prof. zw. dr hab. n. med. **Marek Pawlikowski**, histolog i endokrynolog z Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, a także prof. dr hab. n. med. **Mariusz Ratajczak**, hematolog z Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie oraz z Uniwersytetu Louisville w Stanach Zjednoczonych, zostali wyróżnieni tytułami doktorów honoris causa Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, na mocy uchwał Senatu Uczelni nr 63 i 64 z 27 lutego br. Aktów nadania tytułów dokonała JM Rektor SUM prof. dr hab. **Ewa Malecka-Tendera** podczas uroczystości promocyjnej, która miała miejsce 27 marca 2008 w Teatrze Nowym w Zabrzu.

Obu uczonych łączy z SUM długoletnie ścisłe związki oraz współpraca naukowa. Dla prof. **Marka Pawlikowskiego** ŚAM jest uczelnią macierzystą, tutaj bowiem przed 51 laty uzyskał dyplom lekarski, tutaj też stawiał pierwsze kroki zawodowe pod kierunkiem prof. **Stanisława Kohmanna**, jako asystent w Katedrze Anatomii Prawidłowej w Zabrzu-Rokitnicy, tutaj również – już w rok po ukończeniu studiów – osiągnął otwierający drogę naukową stopień kandydata (doktora) nauk medycznych. Przechodząc do Akademii Medycznej w Łodzi, prof. **Pawlikowski** zachował ze śląską Alma Matre kontakty zarówno przyjacielskie, jak i naukowe. (Warto również przypomnieć, iż trzeci w historii naszej Uczelni tytuł honorowego doktora otrzymał prof. **Tadeusz Pawlikowski**, ojciec Marka, ogromnie zasłużony dla rozwoju ŚAM, jeden z jej organizatorów, pierwszy dziekan Wydziału Lekarskiego i prorektor ds. nauki, twórca Katedry i Zakładu Histologii i Embriologii w Zabrzu-Rokitnicy, późniejszy profesor i rektor łódzkiej AM).

O nadanie prof. **Markowi Pawlikowskiemu** tytułu doktora h.c. SUM wniosł do Rady Wydziału Lekarskiego SUM w Katowicach prof. zw. dr hab. **Franciszek Kokot** (dr h.c. mult., były rektor ŚAM, organizator i emerytowany

kier. Katedry i Kliniki Nefrologii, Endokrynologii i Chorób Przemiany Materii ŚAM), który jako promotor honorowego przewodu zaprezentował podczas uroczystości promocji sylwetkę prof. **Pawlikowskiego** (treść laudacji str. 14) oraz odczytał treść dyplomu doktorskiego.

Wygłoszony zgodnie ze zwyczajem po akcie promowania wykład doktorski, prof. **Pawlikowski** poświęcił tematowi *Dehumanizacja współczesnej medycyny – przyczyny i środki zaradcze* (tekst wykładu str. 15), dedykując go mistrzom z okresu studiów.

Drugi z nowo mianowanych honorowych doktorów SUM, prof. dr hab. **Mariusz Ratajczak**, podkreślając swoje związki z naszą Uczelnią, wspominał, iż ich początek sięga lat 70. ub. stulecia, a ściślej roku 1977, gdy jako uczestnik ogólnopolskiej konferencji zorganizowanej przez Studenckie Towarzystwo Naukowe ŚAM zdobył I nagrodę za przedstawioną wówczas pracę. Ścisłą współpracą naukowo-badawczą prof. **Ratajczaka** z SUM, datująca się od 2004 r., koncentruje się na biologii komórek macierzystych i ich klinicznym zastosowaniu. Jej efektem są m.in. liczne, wspólne z naukowcami SUM, publikacje w prestiżowych pismach („Circulation”, „European Heart Journal”, „Heart”), a także koordynowany przez SUM wieloosrodkowy projekt zamawiany, finansowany przez Ministerstwo Nauki, dotyczący terapii genowej choroby niedokrwiennej serca.

Postać i dokonania prof. **Ratajczaka** oraz treść wręczonego mu dyplomu przedstawił uczestnikom uroczystości wnioskodawca i promotor honorowego doktoratu, prof. dr hab. **Marian Zembla** (kier. Katedry i Oddziału Klinicznego Kardiochirurgii SUM; tekst laudacji str. 16) z Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym SUM. O przedmiocie swojej pasji badawczej prof. **Ratajczak** opowiedział w wykładzie doktorskim, zatytułowanym *Komórki macierzyste – wiedza, nadzieje, etyka* (tezy wykładu str. 18).

W uroczystości promocyjnej obok Senatu i rad wydziałów SUM wzięły udział rodziny obu Honorowych Doktorów oraz przedstawiciele uczelni, z którymi są oni związani – prof. **Andrzej Lewiński** (rektor UM w Łodzi) i prof. **Bogusław Machaliński** (dziekan Wydz. Lek. PAM), a także m.in.: reprezentanci władz uczelni śląskich: prof. prof. **Florian Kuźnik** (rektor AE), **Barbara Kożusznik** (prorektor UŚ), **Thomas Miczka** (prorektor AMuz.), **Zygmunt Przybycin** (prorektor Wydz. Zamiejscowego w Chorzowie poznańskiej Wyższej Szkoły Bankowej), dr **Andrzej Drogoń** (prodziekan Wyższej Szkoły Zarządzania i Nauk Społecznych w Tychach), dr h.c. ŚAM prof. **Mieczysław Chorąży**, **Małgorzata Mańka-Szulik** (prezydent Zabrza), dr **Maciej Hamankiewicz** (przew. ORL w Katowicach) oraz ks. **Andrzej Plaskowski** (duszpasterz akademicki).

Funkcje opiniodawców dorobku naukowego w postępowaniu o nadanie doktoratów honoris causa SUM profesorom **Markowi Pawlikowskiemu** i **Mariuszowi Ratajczakowi** rady wydziałów lekarskich SUM powierzyły: w odniesieniu do prof. **Pawlikowskiego** – prof. dr hab. **Barbarze Jarzab** (kier. Zakładu Medycyny Nuklearnej i Endokrynologii Ginekologicznej Centrum Onkologii w Gliwicach), prof. dr. hab. **Marcinowi Kamińskiemu** (kier. Katedry Morfologii SUM) oraz prof. dr. hab. **Andrzejowi Łukaszykowi** (kier. Katedry Histologii i Embriologii UM w Poznaniu), w odniesieniu zaś do prof. **Ratajczaka** – prof. dr. hab. **Wiesławowi Jędrzejczakowi** (kier. Kliniki Hematologii, Onkologii i Chorób Wewnętrznych Warszawskiego UM), prof. dr. hab. **Janowi Żeromskiemu** (kier. Katedry Immunologii Klinicznej UM w Poznaniu) oraz prof. dr. hab. **Michałowi Tenderze** (kier. III Katedry Kardiologii – Kliniki Kardiologii SUM).

DOKTORZY HONORIS CAUSA MAREK PAWLIKOWSKI I MARIUSZ RATAJCZAK

SZCZEGÓLNY MOMENT W HISTORII UCZELNI

Wystąpienie JM Rektor SUM Ewy Małeckiej-Tendery otwierające uroczystość promocyjną

Szanowni Państwo,

Dzisiejsza uroczystość, którą mam zaszczyt i przyjemność rozpocząć, przypada na moment bardzo szczególny w historii Śląskiego Uniwersytetu Medycznego. Dokładnie tydzień temu minęło 60 lat od daty utworzenia Uczelni w dniu 20 marca 1948 roku. Przez wszystkie te lata Alma Mater przeszła ogromną ewolucję od uczelni jednowydziałowej z dwoma kierunkami studiów do jednego z największych w Polsce, wielowydziałowego i kształcącego na kilkunastu kierunkach studiów, medycznego ośrodka uniwersyteckiego.

Rozwój ten nie byłby możliwy bez zaangażowania w misję dociekania i szerzenia prawdy przez wiele pokoleń nauczycieli i studentów tworzących akademicką wspólnotę mistrzów i uczniów.

Spoleczność akademicka jest szczególnie przywiązana do posiadających

wielowiekową historię symboli i obyczajów. Z tradycji średniowiecznych uniwersytetów wywodzą się insygnia władzy rektorskiej. Berło – będące oznaką władzy rektora nad szkołą, pierścien – podkreślający związek rektora z uczelnią, i łańcuch – symbol godności, na którym zawieszają się godło uniwersytetu. Dziedzictwem historii pozostały także podobne do szat duchowieństwa stroje akademickie, formuła przysięgi doktorskiej, a nawet dawna pieśń żaków – *Gaudeamus igitur*, która pełni obecnie rolę hymnu wspólnoty akademickiej.

W tradycję uniwersytetu wpisany jest również obyczaj wyróżniania w sposób szczególny osób, które posiadają wybitne zasługi w dziedzinie nauki, kultury i życia społecznego. Niezależnie od tego czy osoby proponowane do tej godności należą do społeczności akademickiej, czy też nie są bezpośrednio z uczelnią związane, powinny wykazywać się wybitnymi osiągnięciami

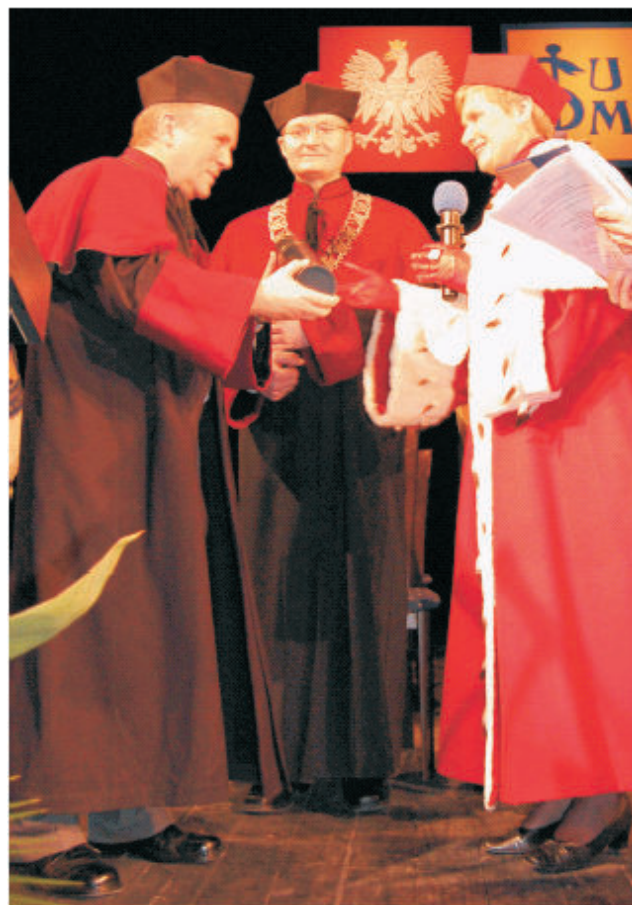
mi i wyróżniać niekwestionowanym autorytetem i postawą moralną.

Tym niezwykle sposobem doceniania przez społeczność akademicką uniwersytetu osobowości legitymujących się – jak już wcześniej wspomniałam – istotnym dorobkiem naukowym, perfekcją w działalności dydaktycznej, osiągnięciami w dziedzinie kultury i cieszących się uznaniem i szacunkiem środowiska jest tytuł doktora honoris causa – najbardziej prestiżowe wyróżnienie, jakie może przyznać uczelnia spełniająca określone prawem wymogi.

Obok faktu, że dzisiejsza uroczystość wpisuje się w rok obchodów 60-lecia utworzenia naszej Uczelni, pozostaje jeszcze jeden aspekt, który czyni dzień dzisiejszy wyjątkowym. Po raz pierwszy nadanie godności doktora honoris causa odbywa się w Śląskim Uniwersytecie Medycznym; Uczelni, która, jak Państwo wiecie, weszła w trwający aktual-

JM Rektor Ewa Małecka-Tendera gratuluje prof. Markowi Pawlikowskiemu przyznanego doktoratu honorowego. Fot. P. Bojko

Prof. Mariusz Ratajczak odbiera honorowy dyplom z rąk JM Rektor Ewy Małeckiej-Tendery. Fot. P. Bojko

DOKTORZY HONORIS CAUSA MAREK PAWLIKOWSKI I MARIUSZ RATAJCZAK

nie rok akademicki jako trzeci w Polsce uniwersytet medyczny.

Decyzją Senatu naszej Uczelni, przy wsparciu Rady Wydziału Lekarskiego w Katowicach oraz Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze nadajemy dziś te najwyższe godności akademickie panu prof. **Markowi Pawlikowskiemu**, profesorowi zwyczajnemu Katedry Endokrynologii Uniwersytetu Medycznego w Łodzi oraz panu prof. **Mariuszowi Ratajczakowi**, profesorowi Uniwersytetu Louisville w USA i Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie.

Profesor **Marek Pawlikowski** jest wybitnym uczonym zajmującym się endokrynologią i histologią, cenionym nauczycielem akademickim. Jest także absolwentem i wielkim przyjacielem naszej Uczelni, cieszącym się niekwestionowanym szacunkiem całego środowiska.

O zasługach i dokonaniach, jakimi zasłużył sobie Profesor **Marek Pawlikowski** na otrzymywaną dziś godność, dowiemy się z laudacji przygotowanej przez jego promotora – pana prof. **Franciszka Kokota**. Pragnę zaznaczyć, że w ten sposób chcemy wyrazić głębokie uznanie dla jego wiedzy, dokonań naukowych i dydaktycznych, akademickiej działalności organizacyjnej, wieloletniej promocji naszej Uczelni oraz wszechstronnej pomocy, jakiej wielu z nas doświadczyło z jego strony.

Nie sposób nie wspomnieć, że profesor **Marek Pawlikowski** jest także poetą, autorem trzech tomików wierszy. Pełni również funkcję prezesa Polskiej Unii Pisarzy Lekarzy, co sprawia, że nie tylko on sam jest wybitnym humanistą, ale działa aktywnie na rzecz humanizacji medycyny.

Chciałabym wspomnieć, że wśród wielu cech i wartości trwale związanych z kulturą instytucjonalną Uniwersytetu należy wymienić ciągłość oraz kontynuację tradycji. W tym miejscu myślę o uroczystości, która odbyła się w naszej Uczelni przed 35 laty. Część osób zasiadających dzisiaj na tej sali nie wie zapewne, że w 1973 roku godność doktora honoris causa ówczesnej Śląskiej Akademii Medycznej otrzymał pierwszy dziekan Wydziału Lekarskiego w latach 1948–1951, wybitny histolog, endokrynolog i pediatra – ojciec honorowanego

Honorowi doktorzy w towarzystwie swoich promotorów.

Od lewej prof. prof. Marian Zembala, Mariusz Ratajczak, Marek Pawlikowski, Franciszek Kokot.

Fot. P. Bojko

w dniu dzisiejszym uczonego – profesor **Tadeusz Pawlikowski**.

Panie Profesorze, pragnę w imieniu całej społeczności Śląskiego Uniwersytetu Medycznego wyrazić wielką radość, że powraca Pan dziś jako doktor honoris causa w poczet naszej wspólnoty akademickiej.

Chciałabym także wyrazić szczególną radość z faktu, że w dniu dzisiejszym do grona Doktorów Honorowych Śląskiego Uniwersytetu Medycznego dołącza pan prof. **Mariusz Ratajczak**, którego promotorem jest prof. **Marian Zembala**, kierownik Katedry Kardiologii i Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze.

Profesor **Ratajczak** jest hematologiem, ale jego kariera naukowa stanowi dowód na to, że znaczące odkrycia w zakresie biologii medycznej wywierają wpływ także na rozwój innych specjalności i dyscyplin naukowych.

Głównym, choć nie jedynym, przedmiotem zainteresowania prof. **Mariusza Ratajczaka** są komórki macierzyste. Nie ulega wątpliwości, że jego osiągnięcia naukowe w tym zakresie stanowią niepodważalny, oryginalny wkład w rozwój nauk medycznych i biologicznych.

Profesor **Ratajczak** skutecznie dzieli swój czas między Polskę a Stany Zjednoczone. Jego główną bazą jest niewątpliwie Uniwersytet w Louisville, w któ-

rym kieruje Instytutem Badań nad Komórkami Macierzystymi. Pracując w Stanach Zjednoczonych, prof. **Ratajczak** od początku kultywował jednak związki z Polską, organizując stypendia dla młodych naukowców z kraju, a także kontynuując oficjalne związki z polskimi uczelniami medycznymi. Cieszymy się, że związki te dotyczą także naszej uczelni, w której prof. **Ratajczak** jest profesorem wizytującym i z którą prowadzi ścisłą współpracę w zakresie biologii komórek macierzystych i ich klinicznego zastosowania. Efektem tej współpracy jest między innymi koordynowany przez Uczelnię wielośrodkowy projekt zamawiany, finansowany przez Ministerstwo Nauki, dotyczący terapii genowej choroby niedokrwiennej serca.

Szanowni Państwo,

Dzisiejsza uroczystość ma dla naszej Uczelni szczególne znaczenie nie tylko ze względu na fakt wpisania się w sześćdziesiątą rocznicę jej powołania. Rozpoczyna ona w symboliczny sposób nowy etap jej funkcjonowania jako Uniwersytetu Medycznego. Uniwersytet ten odwołując się do wieloletniej tradycji swojego działania na polu nauki i dydaktyki otwiera się na nowe kierunki rozwoju biologii i medycyny, co pozwoli mu w najbliższej przyszłości równać do najlepszych.

LAUDACJA WYGŁOSZONA PRZEZ PROF. ZW. DR. HAB. FRANCISZKA KOKOTA, PROMOTORA HONOROWEGO DOKTORATU PROF. ZW. DR. HAB. MARKA PAWLIKOWSKIEGO

Profesor dr hab. **Marek Pawlikowski** urodził się 31 grudnia 1933 roku w Poznaniu. Druga wojna światowa sprawiła, że w roku 1939 rodzina **Pawlikowskich** przeniosła się do Łodzi, gdzie sześciolatek Marek uczęszczał do I Państwowego Gimnazjum i Liceum im. Mikołaja Kopernika, w którym uzyskał w 1951 roku świadectwo dojrzałości z wyróżnieniem.

W tym samym roku rozpoczął studia lekarskie w Śląskiej Akademii Medycznej w Zabrze-Rokitnicy, uzyskując w 1957 roku dyplom lekarza. Już w czasie studiów oraz przez rok po ich ukończeniu pracował w Katedrze Anatomii Prawidłowej, której kierownikiem był prof. **Stanisław Kohmann**.

W związku z przeniesieniem się ojca – prof. **Tadeusza Pawlikowskiego** (który był kierownikiem Katedry Histologii i Embriologii ŚAM) do AM w Łodzi, młody naukowiec również przeniósł się do tamtejszej uczelni, gdzie objął stanowisko starszego asystenta w Katedrze Endokrynologii. Z katedrą tą prof. **Marek Pawlikowski** związał cały rozwój naukowy. Równoległe z pracą w Katedrze odbył w latach 1958–1962 specjalizację z zakresu chorób nerwowych. W roku 1960 obronił na Wydziale Lekarskim ŚAM pracę doktorską pt. *Zwoje śródścienne w niektórych gruczołach wydzielania wewnętrznego*.

W 1962 roku przeszedł szkolenie w Katedrze Histologii Wydziału Lekarskiego w Paryżu pod kierunkiem prof. **Rogera Coujada**. Pracę habilitacyjną pt. *Badania nad neurosekrecją obwodową* obronił w 1964 roku (mając 31 lat) na Wydziale Lekarskim AM w Poznaniu, uzyskując stopień naukowy docenta (w owym czasie nie wprowadzono jeszcze stopnia naukowego doktora habilitowanego). Od 1965 do 1973 roku był docentem etatowym Katedry Endokrynologii łódzkiej AM.

W roku 1975, po przejściu na emeryturę prof. **Tadeusza Pawlikowskiego**, objął stanowisko dyrektora Instytutu Endokrynologii i kierownika Zakładu En-

dokrynologii Doświadczalnej (później przemianowanego na Zakład Endokrynologii Doświadczalnej i Diagnostyki Hormonalnej) pozostając na tym stanowisku do 2004 roku, tj. do chwili przejścia na emeryturę.

W chwili obecnej prof. **Marek Pawlikowski** utrzymuje stały kontakt z wymienionym Zakładem, pracując naukowo nad problemami rozpoczętymi we wcześniejszych latach.

Ocena dorobku naukowego

Dorobek naukowy prof. dr. hab. **Marka Pawlikowskiego** obejmuje 250 prac oryginalnych, 51 prac poglądowych, 19 opracowań książkowych (monografie lub rozdziały w podręcznikach wieloautorskich) oraz 10 pozycji o tematyce zróżnicowanej (m.in. współpraca z zagranicą, zdrowie i pieniądze, przystąpienie do neurohormonami, wiara i rozum u progu XXI stulecia – myśli lekarza i naukowca, dehumanizacja współczesnej medycyny i inne). Wysoka ranga dorobku naukowego prof. **Marka Pawlikowskiego** znajduje swoje potwierdzenie w przeszło 1620 cytacjach oraz w publikacjach w czasopiśmie listy filadelfijskiej o sumarycznym IF wynoszących około 200.

Cały dorobek naukowy prof. **Marka Pawlikowskiego** jest tematycznie niezwykle zwarty i dotyczy neuroendokrynologii oraz neuroimmunoendokrynologii. Wśród jego najważniejszych osiągnięć naukowych o charakterze odkrywczym wymienić należy m.in.: udowodnienie występowania tzw. neurosekrecji obwodowej, wykazanie wpływu neurohormonów na proliferację komórek narządów wewnątrzwydzielniczych i innych narządów oraz wykazanie działania immunomodulacyjnego neurohormonów.

Dorobek naukowy Honorowego Doktora dowodzi, że jest on współtwórcą niezwykle dynamicznie rozwijającej się neuro- i neuroimmunoendokrynologii, nowych, młodych dziedzin medycyny o niezwykle ciekawych perspektywach możliwej syntezy nowych leków stosowa-

wanych nie tylko w endokrynologii, ale w psychiatrii, gastroenterologii, kardiologii i neurologii. Za wysoką rangą jego osiągnięć naukowych przemawia również fakt powołania go do komitetów redakcyjnych międzynarodowych czasopism naukowych oraz zlecenia mu przez władze międzynarodowe seminariów omawiających najnowsze osiągnięcia neuroendokrynologii.

Osiągnięcia organizacyjne i w zakresie kształcenia młodej kadry naukowej

Profesor **Marek Pawlikowski** pełnił wiele funkcji w łódzkiej Akademii Medycznej. W latach 1981–1984 był prodziekanem, w latach 1984–1987 prorektorem, a od 1987 do 1990 jej rektorem. Przez kilka kadencji wchodził w skład Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych. Prof. **Marek Pawlikowski** był promotorem 18 przewodów doktorskich i opiekunem 8 przewodów habilitacyjnych. Jest członkiem wielu towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych. Był pierwszym prezesem Polskiego Towarzystwa Neuroendokrynologii. Za dorobek naukowy wyróżniony został wieloma nagrodami naukowymi i państwowymi. Prof. **Marek Pawlikowski** jest członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa Endokrynologicznego i doktorem honoris causa Łódzkiego Uniwersytetu Medycznego.

Profesor **Marek Pawlikowski** to nie tylko jasno świecąca gwiazda na zadytmionym niebie nauki polskiej, ale humanista w najszerszym tego słowa znaczeniu, interesujący się sztuką i poezją, a także autor kilku tomików poetyckich. Twórczość ta odzwierciedla głębię jego przemyśleń oraz wielką pokorę cechującą prawdziwego pracownika nauki.

Wniosek końcowy

Nie mam wątpliwości co do zasadności wniosku o nadanie prof. dr. hab. **Markowi Pawlikowskiemu** godności Doktora Honoris Causa. Jemu, wychowankowi Śląskiej Alma Matris, nadanie

DOKTORZY HONORIS CAUSA MAREK PAWLIKOWSKI I MARIUSZ RATAJCZAK

tej godności jest nobilitacją dla tej Uczelni. Toteż kończę swoją prośbę do Wysokiej Rady Wydziału „Modlitwą dziękczynną” napisaną przez prof. **Marka Pawlikowskiego** w tomiku *Rzeka bez powrotu*:

Proście
A będzie Wam dane.

Więc prosimy nieraz bardzo gorliwie
A trzeba także czasem podziękować
więc dziękuję Ci Panie
za niebo
za obłoki
za słońce
za wiatr
za biel wiśni kwitnących wiosną
za złoto i purpurę jesiennych liści
za wszystkich, których kochaliśmy

za wszystkich których kochamy,
za to, że jest raczej coś niż nic.
A także za to że tylekroć śmierć
minęła nas niepostrzeżenie
chłodnym powiewem zaledwie
muskając nasze plecy.

Prof. zw. dr hab. Franciszek Kokot

* * *

DEHUMANIZACJA WSPÓŁCZESNEJ MEDYCyny: PRZYCZYNY I ŚRODKI ZARADCZE

Wykład prof. Marka Pawlikowskiego

*Moim Mistrzom
– Profesorom Wydziału Lekarskiego
Śląskiej Akademii Medycznej w latach 1951–1957*

Dehumanizacja współczesnej medycyny jest postrzegana jako negatywne zjawisko przez większość pacjentów, a także przez wielu lekarzy. Przyczyny tego zjawiska są złożone i można je podzielić na wewnętrzne, związane z samym jej rozwojem, oraz zewnętrzne, spowodowane oddziaływaniem cywilizacyjnego otoczenia, w jakim medycyna przychodzi działać.

Z natury rzeczy czuję się bardziej kompetentny, by mówić o wewnętrznych przyczynach dehumanizacji medycyny, niż o jej zewnętrznych ekonomicznych, politycznych i kulturowych uwarunkowaniach.

Jak już wspomniałem, wewnętrzne przyczyny dehumanizacji medycyny związane są z samym jej rozwojem, stanowią swego rodzaju jego „skutki uboczne”. Zaczę od nawyku **myślenia redukcjonistycznego**. Rozwój medycyny jest oparty na naukach przyrodniczych, w których myślenie redukcjonistyczne – polegające na sprowadzaniu zjawisk do bardziej podstawowego poziomu, np. procesów psychicznych do poziomu biologicznego, a procesów biologicznych do poziomu chemii lub fizyki – jest nie tylko bardzo rozpowszechnione, ale także bardzo owocne. Historycznym przykładem tendencji redukcjonistycznych w medycynie jest **patologia komórkowa Rudolfa Virchowa** (1821–1902), która odegrała bardzo znaczącą rolę w rozwoju medycyny.

Jej aktualnym odpowiednikiem, również odgrywającym bardzo znaczącą rolę

w rozwoju współczesnej medycyny, jest z kolei **patologia molekularna**.

Myślenie redukcjonistyczne, mimo swych niewątpliwych sukcesów, prowadzi jednak do zagubienia pewnych istotnych właściwości obiektu. Posłużmy się tu przykładem wprowadzenia spoza medycyny i biologii, ale dobrze oddającym istotę problemu: czy możemy oceniać obraz na podstawie składu chemicznego użytych przez malarza farb?

Inną postawą intelektualną w naukach przyrodniczych jest **izolowanie pewnych struktur bądź układów** w celu zmniejszenia złożoności badanych zagadnień. Nie jest to zresztą zabieg jedynie intelektualny – w naukach biomedycznych często dokonujemy eksperymentów *in vitro* – na wyizolowanych narządach, tkankach i komórkach. Przy wszelkich zaletach takiego działania, ma ono pewne niekorzystne konsekwencje w postaci myślenia o pewnych problemach w sposób izolowany. Ten sposób myślenia, a także głęboko zakorzenione w naukach biomedycznych myślenie redukcjonistyczne, wbrew intencjom wykładowców udziela się studentom, którzy później w swej pracy zawodowej ulegają skłonności – być może nawet nie w pełni uświadomionej – spoglądania na pacjenta w sposób wycinkowy, dostrzegania w nim tylko chorego narządu, zakłóconego mechanizmu biochemicznego, bądź „złego” genu.

Postęp medycyny w ostatnich latach w dużej mierze związany jest z **postępem techniki**. Postęp ten w znacznym –

a może nawet większym stopniu jest zasługą inżynierów, niż lekarzy i biologów. To skądinąd bardzo pozytywne zjawisko ma także swoją „drugą stronę medalu” i stanowi jeden z czynników sprzyjających dehumanizacji medycyny. Można powiedzieć, że owa skomplikowana aparatura diagnostyczna i terapeutyczna zaczyna „**odgradzać chorego od lekarza**”, najbardziej spektakularnym przykładem jest tu niewątpliwie robot chirurgiczny.

Rozwój nowoczesnych technik diagnostycznych powoduje, że dla znacznej części personelu medycznego (patomorfologów, radiologów, analityków medycznych) pacjent pozostaje **niemal całkowicie anonimowy**.

Dalszym czynnikiem, sprzyjającym procesowi dehumanizacji medycyny, jest daleko idąca **specjalizacja**. Przyczyną specjalizacji jest oczywiście ogromny postęp wiedzy medycznej, który pociągnął za sobą niemożność opanowania całości niezbędnych informacji i umiejętności przez jednego człowieka. Ma to dwa niekorzystne następstwa:

Po pierwsze – nasila wspomnianą już uprzednio skłonność do patrzenia na chorego człowieka w sposób „wycinkowy”.

Po wtóre – powoduje, że chory jest leczony nie przez jednego lekarza, lecz przez cały ich zespół, zazwyczaj słabo skoordynowany lub zupełnie nieskoordynowany.

Trzeba tu jednak stwierdzić, że obok pojawiania się nowych, coraz węższych „podspecjalności” rodzą się w naukach biomedycznych także nowe dziedziny

interdyscyplinarne, jak chociażby uprawiana przez mówiącego te słowa od wielu lat **neuroendokrynologia** – dziedzina nauki zajmująca się powiązaniem między układami nerwowym i dokrewnym.

W ostatnich latach postęp nauk biomedycznych, w tym zwłaszcza badania nad ludzkim genomem, zarysował także możliwości, które w moim przekonaniu mogą sprzyjać humanizacji medycyny. Mam tu na myśli tzw. „**medycynę personalizowaną**” („**personalized medicine**”), która (w pewnym uproszczeniu) ma polegać na doborze leczenia farmakologicznego w zależności od indywidualnych (głównie genetycznych) cech pacjenta.

Na koniec należy zwrócić uwagę, że **nauki przyrodnicze** – na których opiera się gmach nowoczesnej medycyny – nie oceniają badanych przez siebie zjawisk w kategoriach wartości, w kategoriach dobra i zła. Natomiast w praktycznej medycynie kategorie te są obecne co najmniej od czasów Hipokratesa (460–377 p.n.e.), a więc od 2,5 tysiąca lat. **Aksjologiczna neutralność nauk przyrodniczych** coraz częściej niesie za sobą **zaniechanie refleksji ak-**

sjologicznej w rozważaniu problemów medycznych – coraz częściej jesteśmy skłonni ograniczać nasze dociekania do kwestii, czy dana procedura medyczna jest technicznie możliwa i skuteczna, bez zaprzątania sobie głowy jej oceną etyczną.

Jakie mamy **możliwości przeciwdziałania** tym – bez wątpienia niekorzystnym dla chorego – procesom towarzyszącym postępowi medycyny? Wskazanie odpowiednich środków zaradczych jest trudniejsze niż wskazanie samych zagrożeń i ich źródeł. Jest rzeczą oczywistą, że **nie może być mowy o rezygnacji, ani też nawet o spowolnieniu postępu naukowego i technicznego w medycynie**. Przeciwnie, postęp ten powinien być szybszy niż dotąd, a zwłaszcza powinniśmy bardziej efektywnie wykorzystywać możliwości stwarzane przez osiągnięcia badań podstawowych.

Wracając do przeciwdziałania dehumanizacji medycyny, pierwszym krokiem musi być uświadomienie sobie, na czym polegają wypaczenia naszej mentalności i próba jej skorygowania. Nasze spojrzenie na chorego człowieka musi stać się bardziej **holistyczne**. Zmianie

musi ulec **model studiów medycznych**, tak aby kształciły nie tylko sprawnego **lekarza-technologa**, lecz zarazem **lekarza-inteligenta** (także przez szersze uwzględnienie w toku studiów treści o charakterze humanistycznym).

Pożądana jest także zmiana **modelu opieki zdrowotnej**, w której lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, lekarz rodzinny, czy jak go inaczej nazwiemy, stanie się **osobistym doradcą w sprawach zdrowia** i koordynatorem ewentualnego zespołu specjalistów leczących danego pacjenta.

Pozwolę sobie zakończyć te z konieczności krótkie i niepełne rozważania fragmentem wypowiedzi papieża Jana Pawła II do uczestników Kongresu Światowego Towarzystwa Lekarskiego w Wenecji w roku 1983: „... **punkt, który chcę tu podkreślić, to jedność człowieka. Jedność ta wymaga, by nie izolować problemów technicznych, związanych z postępowaniem w określonym stanie chorobowym od całościowego widzenia osoby chorego, obejmującego wszystkie jej wymiary**”.

* * *

LAUDACJA WYGŁOSZONA PRZEZ PROF. DR. HAB. MARIANA ZEMBAŁĘ, PROMOTORA HONOROWEGO DOKTORATU PROF. DR. HAB. MARIUSZA RATAJCZAKA

Magnificencjo Pani Rektor,
Dostojni Goście Honorowi Doktorzy,
Szanowna Pani Prezydent Miasta
Zabrze,

Panie i Panowie Prorektorzy oraz
Dziekani i Prodziekani Śląskiego
Uniwersytetu Medycznego,
Szanowni Panie i Panowie Profeso-
rowie reprezentujący Senat, Rady
Wydziałów i całą społeczność aka-
demicką naszej Uczelni,
Drodzy Studenci,

Wszyscy zebraliśmy się dzisiaj, 27 marca 2008 roku w Sali Teatru Nowego w Zabrze, aby powitać szczególnych gości – nowych Honorowych Doktorów naszej Śląskiej Medycznej Almae Matris, Profesorów **Marka Pawlikowskiego** i **Mariusza Ratajczaka**.

Profesor dr hab. n. med. **Mariusz Z. Ratajczak** jest wybitnym polskim uczo-

nym, którego osiągnięcia w zakresie hematologii, immunologii klinicznej, biologii komórki, uczyniły międzynarodowym autorytetem i ekspertem przynoszącym zaszczyt polskiej i światowej medycynie.

Jest absolwentem Wydziału Lekarskiego (1981) Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie, w mieście, gdzie się urodził, kształcił i rozpoczął pracę jako lekarz. Szansą na dalszy rozwój zawodowy okazało się Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, gdzie w roku 1986, pod kierunkiem prof. dr. hab. n. med. **Wiesława Jędrzejczaka**, uzyskał stopień doktora nauk medycznych na podstawie rozprawy pt.: *Wątroba płodowa jako źródło krwiotwórczych komórek macierzystych do przeszczepienia. Aspekty doświadczalne i techniczne*. To właśnie tam, w Warszawie, pod kie-

runkiem wybitnego klinicysty i uczonego – prof. **Jędrzejczaka** – młody, zdolny Doktorant zainteresował się komórkami macierzystymi.

Obok prac doświadczalnych, życiową szansą był udział w pracach zespołu, który jako pierwszy w Polsce rozpoczął transplantację szpiku u ludzi. Ta niezwykła, nowa w medycynie szansa ratowania ludzi przed nieuchronną śmiercią dawała olbrzymią energię i motywację do dalszego rozwoju zawodowego i naukowego.

W roku 1989, tj. w trzy lata po obronie doktoratu, uzyskuje stopień naukowy doktora habilitowanego nauk medycznych na podstawie rozprawy pt.: *Zmiany parametrów biochemicznych krwi w trakcie przeszczepienia szpiku. Badania doświadczalne i kliniczne*. Aby dalej się rozwijać, wyjeżdża na studia na Uniwersytecie Pensylwanii w Filadelfii

DOKTORZY HONORIS CAUSA MAREK PAWLIKOWSKI I MARIUSZ RATAJCZAK

(USA), gdzie w Zakładzie Patologii zostaje zatrudniony jako starszy badacz, a od roku 1996 jako asystent – profesor. Szybko awansuje, otrzymując w 1998 roku stanowisko zastępcy profesora.

W roku 2001 przyjmuje atrakcyjną naukowo i klinicznie propozycję objęcia stanowiska dyrektora programu komórek macierzystych Uniwersytetu w Louisville w stanie Kentucky i stanowisko profesora. To właśnie w tym ośrodku koordynuje badania w zakresie terapii celowanych i oryginalnych badań tzw. strategii anty-sens, wykorzystywanej w leczeniu nowotworów układu krwiotwórczego. Atrakcyjność tego nowatorskiego projektu jest wciąż podejmowana, o czym świadczą nowe osiągnięcia w badaniach oligonukleotydu anty-bcl-2. Po latach prof. **Ratajczak** powraca do problematyki i badań zapoczątkowanych w Warszawie, dotyczących roli różnych genów i ich produktów w biologii komórek krwiotwórczych.

Pracując bardzo intensywnie naukowo w Stanach Zjednoczonych znajduje czas, siłę i środki, aby rozwijać nowoczesną medycynę i naukę w ojczystym kraju, czego wyrazem jest uruchomienie w Polsce nowego ośrodka przeszczepiania szpiku w Instytucie Pediatrii w Krakowie-Prokocimiu, a następnie Zakładu Patofizjologii Komórki w Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie.

Dotychczasowy dorobek naukowy prof. **Ratajczaka** jest imponujący zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym. Obejmuje ogółem 250 opublikowanych prac (w tym ponad 200 w języku angielskim), o łącznym IF ponad 750 punktów i liczbie cytowań przekraczającej 4500.

W opinii recenzentów, do najważniejszych osiągnięć naukowych i klinicznych Kandydata należy zaliczyć:

1. Badania dotyczące roli różnych genów i ich produktów w biologii zarówno krwiotwórczych, jak i nowotworowych komórek macierzystych. Dotyczyło to zwłaszcza osi Kit Ligand/Kit receptor, FLT-3 ligand i receptor, czynnika wzrostu fibroblastów, insulinopodobnego czynnika wzrostu, tromboopoetyny, VEGF, a także receptora CXCR4 i jego liganda SDF-1. Cykl tych badań zaprowadził prof. **Ratajczak** do wielkich osiągnięć, gdyż

zwrócił uwagę na różnorodne populacje komórek macierzystych, znajdujących się w szpiku i innych narządach krwiotwórczych. Zjawisko to, zdaniem prof. **Ratajczaka**, dotyczy nie tylko komórek krwiotwórczych, ale także komórek biorących udział w regeneracji mięśni, wątroby, serca, nerwów i innych tkanek. Wykryte zależności mają również odniesienie do komórek macierzystych nowotworów i odgrywać mogą zasadniczą rolę w powstawaniu przerzutów.

2. Oryginalne i pionierskie w nauce światowej stwierdzenie roli układu dopełniacza w mobilizacji i wszczepianiu się do szpiku krwiotwórczych komórek macierzystych, a także wykrycie i opisanie nieznanej dotąd populacji komórek bardzo małych VSEL (*Very Small Embryonic Like stemcells*), z których można będzie otrzymać komórki macierzyste niehematopoetyczne ustroju. Zespół prof. **Ratajczaka** odkrył je w szpiku kostnym u myszy, wykazał ich obecność w szpiku kostnym i krwi krążącej u ludzi. Odkrycie to stanowi postęp w medycynie regeneracyjnej w potencjalnym zastosowaniu do wielu narządów.
3. Badania dotyczące roli czynników wzrostu w hematopoezie płodowej i dorosłych, roli receptorów chemokin na komórkach hematopoetycznych, podobnie jak roli układu dopełniacza w odnowie hematopoetycznej po uszkodzeniu szpiku kostnego.
4. Nowe podejście do mechanizmu powstania choroby nowotworowej jako zaburzenia komórek macierzystych i ich zdolności do regeneracji, mogącej stać się potencjalnym źródłem nowotworzenia. To ważne i odważne osiągnięcie badawcze prof. **Ratajczaka** może wpłynąć zarówno na poznanie mechanizmu powstania nowotworu, jego przebieg, rokowanie, jak i na nowe możliwości zapobiegania ograniczania niekontrolowanego rozwoju i leczenia.

Zasługi prof. dr. hab. n. med. Mariusza Ratajczaka dla rozwoju nauki polskiej, także dla rozwoju Śląskiego Uniwersytetu Medycznego

1. Był promotorem 15 przewodów doktorskich polskich naukowców odbywających staże naukowo-kliniczne

w kierowanych przez niego ośrodkach zagranicznych i polskich, co oznacza promowanie polskich młodych naukowców.

2. Na Uniwersytecie w Kentucky, jako dyrektor programu Badania Komórek Macierzystych, organizował stypendia i staże naukowe dla młodych, zdolnych polskich klinicystów i uczonych, dając im szansę rozwoju naukowego, zawodowego i organizacji podobnych programów badawczych w kraju.
3. Wykształcił grono wybitnych polskich naukowców, spośród których są już znani profesorowie, jak **Bogusław Machaliński** i **Marcin Majka** oraz samodzielni pracownicy nauki.
4. Był i pozostaje naukowcem aktywnie pracującym w polskich ośrodkach naukowych, m.in. w Zakładzie Transplantologii Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie w latach 2001–2005 kierował badaniami nad przeszczepianiem szpiku u dzieci, obecnie zaś w Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie kieruje Katedrą Fizjologii.
5. Do współpracy w koordynowanych i realizowanych przez niego i jego zespół grantach międzynarodowych, w tym pochodzących z Narodowych Instytutów Zdrowia USA czy w 5. Programie Ramowym Unii Europejskiej, stale zapraszani są polscy naukowcy i klinicyści, co oznacza budowanie międzynarodowych grup badawczych, z bezpośrednim udziałem Polaków.
6. Jest laureatem najbardziej prestiżowych polskich nagród za nowatorską działalność naukową, takich jak nagroda Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, czy Medal im. Jędrzeja Śniadeckiego Polskiej Akademii Nauk. Należy do wielu polskich towarzystw naukowych, jak Polskie Towarzystwo Lekarskie, Komitet Patofizjologii Komórki, Komisja Hematologii Doświadczalnej i Inżynierii Komórkowej PAN. Jest także zastępcą redaktora naczelnego „Folia Histochemica et Cytobiologica”.
7. Podjął współpracę naukową ze Śląskim Uniwersytetem Medycznym w zakresie medycyny regeneracyjnej i jej klinicznego zastosowania, czego wynikiem jest wiele ważnych wspólnych opracowań, publikowanych

DOKTORZY HONORIS CAUSA MAREK PAWLIKOWSKI I MARIUSZ RATAJCZAK

w takich czasopismach, jak: „Circulation”, „European Heart Journal” i „Heart”. Wspólnie z prof. **Michałem Tenderą** i jego zespołem realizowany jest wielośrodkowy projekt zamawiany, finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego RP, dotyczący terapii genowej w chorobie niedokrwiennej serca. Badanie to ma na celu określenie bezpieczeństwa i efektywności terapii selekcyonowanej komórkami CD34+, CXCR4+ u chorych z pozawałowym uszkodzeniem serca.

8. Przyznanie prof. **Ratajczakowi** przez Senat SUM stanowiska profesora wizytującego oraz zaproszenie do wygłoszenia wykładu inauguracyjnego nowy rok akademicki 2007/2008 jest wyrazem uznania dla jego wieloletnich działań służących rozwojowi naszej Uczelni.

Podsumowanie

Fakt, że z polskiego dziedzictwa naukowego i kulturalnego ten wielki światowy autorytet czyni powód do dumy i podejmuje kolejne nowatorskie wyzwania w światowej nauce, czynią go szczególnym ambasadorem międzynarodowej, ale i polskiej nauki i medycyny. Aktywna i ścisła współpraca ze

śląskim środowiskiem medycznym, zwłaszcza w zakresie medycyny regeneracyjnej, daje pełne podstawy do przyznania prof. dr. hab. n. med. **Mariuszowi Z. Ratajczakowi** tytułu Doktora Honoris Causa Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach.

Kiedy zastanawiałem się dzisiaj rano nad tekstem zakończenia mojego wystąpienia, bez wahania sięgnąłem po niezwykle list, a właściwie kartkę świąteczną, którą otrzymałem kilka dni temu od małego chłopca, Andrzeja, który tak do mnie pisze:

„Drogi Panie Profesorze. Nazywam się Andrzej Murek ... Junior. Mam 8 lat i chodzę do drugiej klasy. Piszę do Pana list z prośbą. Ja bardzo proszę o znalezienie serca dla mojego taty. Ja pytałem Mamy, czy nie da się kupić serca na Allegro, powiedziała mi, że nie, ale Oni są uczeni i dobrzy i potrafią pomóc sercu naszego taty. Ja mam brata Dawida i on też bardzo Pana prosi, on wszystkich prosi o pomoc dla taty.”

Drogi Profesorze Honorowy, Szanowni Państwo,

Nie mam wątpliwości, podobnie jak wiele moich Koleżanek i Kolegów zakończonych w transplantologii, że słowa

Andrzeja i jego brata Dawida o ratunek dla serca taty są skierowane również do Was, a właściwie do Nas wszystkich. Medycyna regeneracyjna, której całe zawodowe życie poświęcił prof. **Ratajczak**, nasz dzisiejszy bohater, jest taką szansą także dla serca ojca Andrzeja i Dawida, i dlatego z taką determinacją powinniśmy, musimy ją rozwijać.

Przeczytane przed chwilą kilka zdań 8-letniego dziecka jest swoistym zwornikiem, że we współczesnej medycynie, pomiędzy pojmowaniem chorego jako całości a chorym narządem, zdiagnozowanym na poziomie nawet patologii molekularnej, nie tylko nie zachodzi sprzeczność, ale istnieje silna jedność, która wymaga od nas leczących zarówno nowoczesnej wiedzy, jak i determinacji, wielkiego doświadczenia, ale i otwartości wobec nowych odkryć w medycynie i biologii.

Nie mam wątpliwości, że z pomocą Pana, Panie Profesorze, my sami i nasi uczniowie będziemy jeszcze mocniej wierzyć w siłę i skuteczność takiego działania.

P.S. W dwa dni później w Śląskim Centrum Chorób Serca w Zabrze z powodzeniem wykonano transplantację serca u taty 8-letniego Andrzeja – autora listu.

Prof. dr hab. Marian Zembala

* * *

KOMÓRKI MACIERZyste - WIEDZA, NADZIEJE, ETYKA

Tezy wykładu prof. Mariusza Ratajczaka

1. Organizm wielokomórkowy tworzą komórki linii zarodkowej (germinalnej) oraz komórki somatyczne. Komórki linii zarodkowej przekazując materiał genetyczny następnym pokoleniom – zapewniają ciągłość gatunku. Komórki somatyczne powstają z linii zarodkowej i budują ciało (somę), które z ewolucyjnego punktu widzenia służy jako „nośnik” linii germinalnej, umożliwiając jej przekazywanie genów następnym pokoleniom.
2. Podczas pierwszych etapów rozwoju embrionalnego komórki linii germinalnej dają początek somatycznym komórkom macierzystym dla różnych tkanek i narządów. Istnieją przesłanki, iż pewna niewielka pula komórek linii germinalnej obecna jest w tkankach organizmów dorosłych. Komórki takie zidentyfikowano ostatnio, np. w szpiku kostnym dorosłych osobników. Opisano je jako tzw. małe embrionalnopodobne komórki macierzyste (ang. very small embryonic like stem cells – VSEL). Wykazują one cechy komórek pluripotencjalnych i mogą różnicować się w komórki pochodzące z trzech listków zarodkowych.
3. Medycyna regeneracyjna poszukuje komórek pluripotencjalnych, które mogłyby odtwarzać uszkodzone tkanki oraz narządy (np. uszkodzony zawalec mięśnia serca, mózg po udarze, uszkodzony rdzeń kręgowy). Odkryte komórki VSEL izolowane z dorosłych tkanek mogą stać się alternatywnym źródłem komórek pluripotencjalnych w medycynie regeneracyjnej dla komórek i) izolowanych z zarodków pozyskiwanych w procesie klonowania terapeutycznego czy też uzyskiwanych w wyniku ii) transróżnicowania komórek somatycznych indukowanego modyfikacją genetyczną.
4. Potencjalne wykorzystanie komórek macierzystych w medycynie budzi wiele nadziei, a z drugiej strony stwarza potencjalne zagrożenie, czy będą one wykorzystane zgodnie z obowiązującymi normami etycznymi.
5. W różnych kręgach religijno-kulturowych normy etyczne regulujące wykorzystanie komórek macierzystych interpretowane są odmiennie. Istnieje więc ogromna potrzeba dyskusji z zaangażowaniem wielu środowisk prezentujących odmienne poglądy, aby strategie oparte na wykorzystaniu komórek macierzystych w medycynie stały się prawdziwym kluczem dla regeneracji i długowieczności. Dobro ludzkości i przyszłych pokoleń powinno stać się w nich celem nadrzędnym.

Z OBRAD SENATU

27 lutego 2008

- Nadano tytuły doktora honoris causa Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach:
 - prof. zw. dr. hab. n. med. **Markowi Pawlikowskiemu**, profesorowi zwyczajnemu Katedry Endokrynologii Uniwersytetu Medycznego w Łodzi (uchwała nr 63/2008) oraz
 - prof. dr. hab. n. med. **Mariuszowi Ratajczakowi**, dyrektorowi Stem Cell Institute Uniwersytetu w Louisville (uchwała nr 64/2008).
- Zaopiniowano pozytywnie powołanie na funkcję kierownika:
 - prof. dr. hab. n. med. **Sławomiry Kyrzcz-Krzemień** w Katedrze i Klinice Hematologii i Transplantologii Szpiku Wydziału Lekarskiego w Katowicach (uchwała nr 65/2008);
 - prof. dr. hab. n. med. **Andrzeja Witka** w Katedrze i Klinice Położnictwa i Ginekologii Wydziału Lekarskiego w Katowicach (uchwała nr 66/2008);
 - prof. dr. hab. n. med. **Przemysława Jalowieckiego** w Katedrze Anestezjologii, Intensywnej Terapii i Medycyny Ratunkowej Wydziału Lekarskiego w Katowicach (uchwała nr 67/2008);
 - prof. dr. hab. n. med. **Danuty Kokocińskiej** w Studium Doktoranckim Wydziału Lekarskiego w Katowicach (uchwała nr 68/2008).
- Wyrażono zgodę na zmianę nazwy Katedry i Kliniki Gastroenterologii działającej w ramach Wydziału Lekarskiego w Katowicach na Katedrę i Klinikę Gastroenterologii i Hepatologii (uchwała nr 69/2008).
- Nadano nowe brzmienie załącznikom nr 1–4 do uchwały nr 100/2006 dotyczącej zasad dokonywania okresowej oceny nauczycieli akademickich (uchwała nr 70/2008; formularze ocen na stronie internetowej SUM).
- Wprowadzono „Zasady oceny realizacji prac statutowych i własnych” (załącznik nr 1 do niniejszej uchwały, pełny tekst str. 22) realizowanych w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach z dotacji przyzna-

nej na działalność podstawową począwszy od roku 2008 (uchwała nr 71/2008).

- Ustosunkowano się do listu otwartego posła na Sejm RP **Tomasza Glogowskiego**, postanawiając przekazać otrzymane materiały, wraz z treścią uchwały Senatu SUM, do Marszałka Sejmu i Komisji Etyki Poselskiej oraz Przewodniczącego Klubu Parlamentarnego Platformy Obywatelskiej (uchwała nr 72/2008).

19 marca 2008

- Pozytywnie zaopiniowano:

- powołanie dr. hab. n. hum. **Bożeny Urbanek** na kierownika Katedry i Zakładu Historii Medycyny i Farmacji Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej (uchwała nr 73/2008);

- powołanie dr. hab. n. med. **Andrzeja Gabriela** na kierownika Katedry i Zakładu Patomorfologii Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze (uchwała nr 74/2008).

- Pozytywnie zaopiniowano wnioski Rektora o przyznanie nagród Ministra Zdrowia:

- indywidualnej dla prof. dr. hab. n. med. **Grzegorza Opali** (kierownika Katedry i Kliniki Neurologii Wieku Podeszłego Wydziału Lekarskiego w Katowicach) za całokształt dorobku naukowego (uchwała nr 75/2008);

- indywidualnej za osiągnięcia naukowe dla dr. hab. n. med. **Tomasza Szczepańskiego** (adiunkta Katedry i Kliniki Pediatrii, Hematologii i Onkologii Dziecięcej Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze) za cykl prac dotyczących prawidłowego i białaczkowego różnicowania się limfocytów B (uchwała nr 76/2008);

- zespołowej za osiągnięcia naukowe dla prof. dr. hab. n. med. **Andrzeja Więcka** (kierownika Katedry i Kliniki Nefrologii, Endokrynologii i Chorób Przemiany Materii), dr. n. med. **Marcina Adamczaka**, dr. hab. n. med. **Jerzego Chudka** (adiunkta Katedry i Kliniki Nefrologii, Endokrynologii

i Chorób Przemiany Materii Wydziału Lekarskiego w Katowicach) za cykl prac „Adiponektyna – adipokina o wyjątkowo korzystnych właściwościach metabolicznych. Adiponektynemia u chorych z nadciśnieniem tętniczym samoistnym, u chorych na przewlekłą chorobę nerek leczonych hemodializami lub poddanych transplantacji nerki” (uchwała nr 77/2008);

- zespołowej nagrody naukowej dla dr. n. med. **Alicji Kasperskiej-Zajac**, dr. n. med. **Zenona Brzozy** (adiunkta Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych, Alergologii i Immunologii Klinicznej) oraz prof. dr. hab. n. med. **Barbary Rogali** (kierownika Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych, Alergologii i Immunologii Klinicznej Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze) za cykl prac dotyczących patomechanizmu przewlekłej pokrzywki i chorób atopowych (uchwała nr 78/2008);

- zespołowej nagrody naukowej dla dr. n. med. **Macieja Tomaszewskiego** (Department of Cardiovascular Sciences, University of Leicester, Clinical Sciences Wing, Glenfield General Hospital, Leicester, LE3 9QP Wielka Brytania), prof. dr. hab. n. med. **Władysława Grzeszczaka** (kierownika Katedry Chorób Wewnętrznych, Diabetologii i Nefrologii – Kliniki Chorób Wewnętrznych, Diabetologii i Nefrologii), prof. dr. hab. n. med. **Ewy Żukowskiej-Szczechowskiej** (profesora zwyczajnego Katedry Chorób Wewnętrznych, Diabetologii i Nefrologii – Kliniki Chorób Wewnętrznych, Diabetologii i Nefrologii Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze) za cykl prac dotyczących zespołu metabolicznego (uchwała nr 79/2008).

- Mając na uwadze okoliczności przedstawione w wystąpieniu pokontrolnym Najwyższej Izby Kontroli negatywnie zaopiniowano dalsze pełnienie funkcji Dyrektora Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 5 Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach przez prof. dr. hab.

Z OBRAD SENATU

n. med. **Ariadnę Gierek-Łapińską** (uchwała nr 80/2008).

- Wyrażono zgodę na przekształcenie w ramach Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze Kliniki Perinatologii i Ginekologii w Katedrę i Oddział Kliniczny Ginekologii, Perinatologii i Neonatologii (uchwała nr 81/2008).

23 kwietnia 2008

- Pozytywnie zaopiniowano powołanie na funkcję kierownika:
- prof. dr. hab. n. chem. **Andrzeja Maślankiewicza** w Katedrze i Zakładzie Chemii Organicznej Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej (uchwała nr 82/2008);
- prof. dr. hab. n. przyr. **Jerzego Kwapińskiego** w Katedrze i Zakładzie Toksykologii Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej (uchwała nr 83/2008);
- dr. hab. n. farm. **Mariana Sosady** w Katedrze i Zakładzie Technologii Środków Leczniczych Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej (uchwała nr 84/2008);
- prof. dr. hab. n. farm. **Zofii Dzierżewicz** w Katedrze i Zakładzie Biofarmacji Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej (uchwała nr 85/2008);
- prof. dr. hab. n. med. **Krystyny Olczyk** w Katedrze i Zakładzie Chemii Klinicznej i Diagnostyki Laboratoryjnej Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej (uchwała nr 86/2008);
- dr. hab. n. przyr. **Jerzego Pachy** prof. nadzw. SUM w Katedrze i Zakładzie Mikrobiologii Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej (uchwała nr 87/2008);
- prof. dr. hab. n. med. **Barbary Błońskiej-Fajfrowskiej** w Katedrze i Zakładzie Podstawowych Nauk Biomedycznych Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej (uchwała nr 88/2008);
- prof. dr. hab. n. farm. **Jana Burczyka** w Katedrze i Zakładzie Farmakognozji i Fitochemii Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej (uchwała nr 89/2008);
- prof. dr. hab. n. biol. **Krzysztofa Jędrzejkę** w Katedrze i Zakładzie Botaniki Farmaceutycznej i Zielarstwa Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej (uchwała nr 90/2008);
- prof. dr. hab. n. med. **Piotra Bażowskiego** w Katedrze i Klinice Neurochirurgii Wydziału Lekarskiego w Katowicach (uchwała nr 91/2008);
- dr. hab. n. med. **Lesława Szydłowskiego** w Katedrze i Klinice Kardiologii Dziecięcej Wydziału Lekarskiego w Katowicach (uchwała nr 92/2008).
- Zatwierdzono następujące limity przyjęć na kierunki niemedyczne z podziałem na studia stacjonarne i niestacjonarne, na rok akademicki 2008/2009:
 1. Limit przyjęć na studia stacjonarne, na kierunki:
 - a) biotechnologia studia I stopnia – 60 miejsc,
 - b) kosmetologia studia I stopnia – 40 miejsc,
 - c) kosmetologia studia II stopnia – 50 miejsc,
 2. Limit przyjęć na studia niestacjonarne, na kierunek kosmetologia studia I stopnia (wieczorowe) – 40 miejsc (uchwała nr 93/2008).
- Pozytywnie zaopiniowano plan wydawniczy Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach na 2008 r. (uchwała nr 94/2008).
- Wprowadzono następujące zmiany w załączniku nr 1 – „Kalendarz wyborów” do Regulaminu Wyborów Ogólnouczelnianych i Wydziałowych w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach na kadencję 2008–2012, stanowiącym załącznik do Uchwały nr 60/2008 z dnia 1 lutego 2008 roku Senatu SUM:
 - 1) w pkt XI – WYBORY DZIEKANÓW, PRODZIEKANÓW datę „6 maja 2008 r.” zastępuje się datą „12 maja 2008 r.”,
 - 2) w pkt XII – WYBORY PRZEDSTAWICIELI DO SENATU Z GRONA PROFESORÓW I DOKTORÓW HABILITOWANYCH datę „6 maja 2008 r.” zastępuje się datą „12 maja 2008 r.”,
 - 3) w pkt XIII – WYBÓR DZIEKANÓW I PRODZIEKANÓW – ewentualny dodatkowy termin wyborów Dziekanów i Prodziekanów datę „15 maja 2008 r.” zastępuje się datą „19 maja 2008 r.” (uchwała nr 95/2008).

2008 r.” zastępuje się datą „12 maja 2008 r.”,

- 3) w pkt XIII – WYBÓR DZIEKANÓW I PRODZIEKANÓW – ewentualny dodatkowy termin wyborów Dziekanów i Prodziekanów datę „15 maja 2008 r.” zastępuje się datą „19 maja 2008 r.” (uchwała nr 95/2008).

- Uchwalono, co następuje:

Poruszony tragicznymi wydarzeniami w Tybecie, w pełni popierając stanowisko Senatu Uniwersytetu Warszawskiego Senat Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach apeluje do Władz Rzeczypospolitej o jednoznaczne potępienie aktów przemocy w Tybecie i podjęcie prób pokojowego rozwiązania konfliktu (uchwała nr 96/2008).

28 maja 2008

- Wyrażono zgodę na:

- 1) realizację kształcenia zamawianego na kierunku biotechnologia (studia stacjonarne I stopnia) na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej od roku akademickiego 2008/2009.
- 2) na zwiększenie nie więcej niż o 30 miejsc limitu przyjęć na kierunek biotechnologia określonego w uchwale nr 93/2008 Senatu SUM z 23 kwietnia 2008 r. pod warunkiem zlecenia zadania, o którym mowa w pkt 1 (uchwała nr 97/2008).

- Pozytywnie zaopiniowano powołanie prof. dr. hab. n. med. **Jana Dulawy** na kierownika Katedry Chorób Wewnętrznych Wydziału Opieki Zdrowotnej (uchwała nr 98/2008).

- Zaakceptowano skład Zespołu niezależnych ekspertów do rozstrzygnięcia ewentualnych merytorycznych zastrzeżeń do pytań zawartych w arkuszach egzaminacyjnych z przedmiotów objętych egzaminem na rok akademicki 2008/2009:

- 1) biologia – **Małgorzata Jagiello** (OKE Kraków)
- 2) chemia – **Krystyna Traple** (OKE Kraków) (uchwała nr 99/2008).

- Ustalono warunki i tryb rekrutacji oraz formy studiów na poszczególne kierunki w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach w roku

Z OBRAD SENATU

- akademickim 2009/2010 (uchwała nr 100/2008, tekst uchwały wraz z załącznikami nr 1 i 2 zostały opublikowane w „Biuletynie Informacyjnym SUM” nr 2/2008).
- Ustalono: warunki i tryb rekrutacji na studia doktoranckie w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach w roku akademickim 2009/2010 oraz wzór arkusza oceny kandydata na studia doktoranckie w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach (uchwała nr 101/2008, tekst uchwały wraz z załącznikami nr 1 i 2 zostały opublikowane w „Biuletynie Informacyjnym SUM” nr 2/2008).
 - Wyrażono zgodę na włączenie Zakładu Propedeutyki Pielęgniarstwa w struktury Katedry Pielęgniarstwa działającej w ramach Wydziału Opieki Zdrowotnej (uchwała nr 102/2008).
 - Wyrażono zgodę na zmianę nazwy Zakładu Bezpieczeństwa Środowiskowego i Toksykologii działającego w ramach Wydziału Zdrowia Publicznego na Zakład Zdrowia Środowiskowego (uchwała nr 103/2008).
 - Sformulowano stanowisko w sprawie „Projektu założeń reformy systemu nauki i reformy systemu szkolnictwa wyższego” – doręzonego Śląskiemu Uniwersytetowi Medycznemu w Katowicach przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Barbarę Kudrycką (uchwała nr 104/2008; pełny tekst uchwały poniżej).
 - Zatwierdzono sprawozdanie finansowe Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach za rok 2007 (uchwała nr 105/2008; pełny tekst uchwały na str. 22).
 - Uchwalono plan rzeczowo-finansowy Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach na rok 2008, opracowany na podstawie ustawy budżetowej na 2008 rok z dnia 23 stycznia 2008 r. (Dz. U. nr 19 poz. 117), pozytywnie zaopiniowany przez Senacką Komisję Budżetową Uchwałą z dnia 21.05.2008 r. (uchwała nr 106/2008).

**Uchwały Senatu SUM dostępne są na stronie
www.sum.edu.pl (BIP)**

UCHWAŁA NR 104/2008

Senatu Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach z dnia 28 maja 2008 r. w sprawie:

przedstawienia stanowiska w przedmiocie „Projektu założeń reformy systemu nauki i reformy systemu szkolnictwa wyższego” - doręzonego Śląskiemu Uniwersytetowi Medycznemu w Katowicach przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Barbarę Kudrycką

Na podstawie: art. 62 ust. 1 pkt 11 Ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. nr 164 poz. 1365 z późn. zm.) i §38 ust. 1 pkt 17 Statutu Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach na wniosek Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Barbary Kudryckiej zawartym w piśmie z dnia 17 kwietnia 2008 r.

Senat Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach uchwala, co następuje:

§1

1. W pełni podziela uzasadnione zaniepokojenie Rządu RP stanem nauki polskiej i akceptuje potrzebę pilnych działań naprawczych, zapewniających należne jej miejsce na mapie naukowej świata.
2. Wyraża pogląd, iż wiele zawartych w projekcie rozwiązań może w korzystny sposób wpłynąć na rozwój kształcenia i nauki, i pokrywa się z opracowaną i zatwierdzoną w grudniu 2007 r. „Strategią Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach na lata 2008–2020”.

3. Stwierdza, iż część propozycji zawartych w przedłożonym przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Projekcie założeń reformy systemu nauki i reformy systemu szkolnictwa wyższego” budzi spore zastrzeżenia i wątpliwości spowodowane zbyt ogólnym opisem proponowanych zmian przy jednoczesnym braku informacji odnośnie źródeł finansowania. Szczegółowe stanowisko w sprawie projektu przedstawia w załączniku do niniejszej Uchwały.

4. Deklaruje gotowość aktywnego udziału w dalszej dyskusji i działa-

niach zmierzających do rzeczywistej modernizacji systemu szkolnictwa wyższego w Polsce.

§2

Wykonanie Uchwały powierza Rektorowi Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Przewodnicząca Senatu
Rektor Śląskiego Uniwersytetu
Medycznego w Katowicach
prof. dr hab. n. med. Ewa Malecka-Tendera*

UCHWAŁA NR 105/2008
Senatu Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach z dnia 28 maja 2008 r.
w sprawie:

sprawozdania finansowego Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach za rok 2007

Na podstawie: art. 62 ust. 2 pkt 2 Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. nr 164, poz. 1365 z późn. zm.) i art. 70 ust.1 Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r. nr 76, poz. 694 z późn. zm.)

Senat Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach uchwala, co następuje:

§1

Zatwierdza sprawozdanie finansowe Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach za rok 2007 pozytywnie zaopiniowane przez Senacką Komisję Budżetową Uchwałą z dnia 21.05.2008 r., zbadane przez niezależnego biegłego rewidenta: Firmę „BUFIKS” Biuro Usług Finansowo-Księgowych Stowarzyszenia Księgowych w Polsce Sp. z o.o. Grupa FINANS-SERVIS z siedzibą w Katowicach, wpisaną na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 660, przeprowadzającą badanie sprawozdania finansowego za 2007 rok na podstawie Uchwały nr 24/2007 Senatu Śląskiego Uniwersy-

tetu Medycznego w Katowicach z dnia 24 października 2007 r., wykazujące po stronie aktywów i pasywów kwotę 440 598 650,92 zł oraz zysk netto w wysokości 4 325 580,31 zł, na który składa się zysk Uniwersytetu w kwocie 3 328 700,83 zł oraz zysk Zakładu Gospodarki Ciepłej SUM w kwocie 996 879,48 zł.

§2

Wyraża zgodę na przeznaczenie osiągniętego przez Uczelnię zysku netto w kwocie 3 328 700,83 zł za rok 2007 na fundusz zasadniczy Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach oraz wyraża zgodę na przeznaczenie osiągniętego przez Zakład Gospodarki Ciep-

nej SUM zysku netto w kwocie 996 879,48 zł za rok 2007 na fundusz zasadniczy Zakładu Gospodarki Ciepłej SUM.

§3

Wykonanie Uchwały powierza Rektorowi Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach.

§4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Senatu
Rektor Śląskiego Uniwersytetu
Medycznego w Katowicach
prof. dr hab. n. med. Ewa Małecka-Tendera

**„ZASADY OCENY REALIZACJI PRAC STATUTOWYCH I WŁASNYCH”
uchwalone przez Senacką Komisję ds. Nauki w dniu 16 listopada 2007 r.**

Załącznik nr 1 do Uchwały nr 71/2008 Senatu SUM z dnia 27 lutego 2008 r.

1. Podział środków finansowych na prowadzenie badań własnych i statutowych dokonywany jest przez Wydziałowe Komisje ds. Nauki. Komisją właściwą dla jednostek ogólnouczelnianych jest Senacka Komisja ds. Nauki.
2. Ocena realizacji badań własnych i statutowych prowadzona jest przez Wydziałowe Komisje ds. Nauki i Senacką Komisję ds. Nauki w trzech etapach.
3. Pierwszy etap oceny stanu realizacji badań wraz z wykorzystaniem przyznaných środków finansowych z danego roku realizowany jest do **31 marca** roku następnego, **tj. 3 miesiące po zakończeniu finansowania**, na podstawie sprawozdania złożonego przez kierownika tematu do Wydziałowej Komisji ds. Nauki. Kierownicy tematów z jednostek ogólnouczelnianych odpowiednio do Senackiej Komisji ds. Nauki.
4. Wydziałowe Komisje ds. Nauki przedstawiają opinię o realizacji prac na tym etapie do Senackiej Komisji ds. Nauki do **31 maja, tj. 5 miesięcy po zakończeniu finansowania**.
5. Drugi etap oceny dokonywany jest do **30 listopada roku następnego, tj. 11 miesięcy po zakończeniu finansowania** i zakłada przedstawienie Wydziałowej Komisji ds. Nauki minimum jednego manuskryptu oryginalnego opracowania wysłanego do redakcji recenzowanego czasopisma.
6. Trzeci etap oceny następuje **2 lata** po zakończeniu finansowania badań. Podstawą pozytywnego zaopiniowania jest przedstawienie Komisji Wydziałowej ds. Nauki minimum jednej publikacji oryginalnej opublikowanej lub przyjętej do druku, a w przypadku pracy własnej należy dopuścić szczególne uzasadnienie braku opublikowania wyników.
7. Praca doktorska i habilitacyjna stanowią podstawę rozliczania projektu.
8. Brak przedstawienia manuskryptu Wydziałowej Komisji ds. Nauki – drugi etap oceny, lub brak publikacji – trzeci etap oceny, skutkuje wstrzymaniem finansowania badań własnych i statutowych dla kierownika tematu na kolejny rok finansowy.
9. Tryb odwoławczy:
 - 1) od decyzji Wydziałowej Komisji ds. Nauki przysługuje odwołanie do Senackiej Komisji ds. Nauki. Odwołanie wnosi się w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji za pośrednictwem Komisji, która wydała decyzję.
 - 2) dla jednostek ogólnouczelnianych decyzja Senackiej Komisji ds. Nauki jest ostateczna i nie przysługuje od niej odwołanie.

STANOWISKO SENATU ŚLĄSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO W KATOWICACH w sprawie „PROJEKTU ZAŁOŻEŃ REFORMY SYSTEMU NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO”

Załącznik nr 1 do Uchwały nr 104/2008 z dnia 28 maja 2008 r.

*Dokument zawierający uwagi i propozycje adresowane przede wszystkim do pierwszej części „Projektu założeń reformy...”
(Sekcja Szkolnictwo Wyższe) został opracowany na podstawie treści uchwał wszystkich Rad Wydziałów SUM
(JEZ - 21.05.2008)*

Senat Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach (SUM) w pełni podziela uzasadnione zaniepokojenie Rządu RP stanem nauki polskiej i akceptuje potrzebę pilnych działań naprawczych, zapewniających należne jej miejsce na mapie naukowej świata. Senat SUM deklaruje gotowość aktywnego udziału w dalszej dyskusji i działaniach zmierzających do rzeczywiście modernizacji systemu szkolnictwa wyższego w Polsce.

Senat SUM podziela zarysowaną w dokumencie diagnozę, przy czym uważa, że jest ona przede wszystkim słuszna i prawidłowa w warstwie opisowej. Zastrzeżenia natomiast budzi warstwa przychylna nowo-skutkowa diagnozy. Podstawową przyczyną stanu aktualnego jest trwający od wielu dekad i powszechnie znany proces pauperyzacji środowiska akademickiego, zarówno w wymiarze zasobów kadrowych, jak i instytucjonalnych. Problem ten, jednoznacznie dostrzeżony w niezależnym Raporcie OECD, przejawia się niskimi uposażeniami pracowników sfery naukowo-badawczej, w tym pracowników wyższych uczelni i instytutów naukowo-badawczych. Rozwiązanie tego problemu jest warunkiem *sine qua non* poprawy. Między innymi, poza ewidentnym efektem motywacyjnym oraz stymulacją potrzebnej konkurencji, zdecydowana poprawa warunków materialnych środowiska akademickiego przyczyni się do ograniczenia zjawiska wieloetatowości. Administracyjne regulowanie niekorzystnego zjawiska wieloetatowości pozostaje nie tylko w sprzeczności z regułami demokratycznego współzycia, ale przede wszystkim nie sięga przyczyny. Wreszcie, rozwiązanie problemu płacowego udroźni pozytywny nabór młodych pracowników nauki, decydujących się na podejmowanie pracy w tym obszarze, w kraju, a także – poprzez wzmocnienie mechanizmu pozytywnej selekcji kadrowej – pozwoli na przywrócenie należnego miejsca dyskusji i krytyce naukowej. Potencjalnym źródłem zwiększenia zasobów finansowych uczelni wyższych jest powszechne wprowadzenie czesnego, rekompens-

wanego jednoczesną ofertą różnorodnych stypendiów edukacyjnych i realistycznych kredytów studenckich, gwarantowanych przez państwo. Drugim niewykorzystanym źródłem poprawy stanu materialnego uczelni jest umożliwienie gromadzenia przez nie środków przekazywanych przez darczyńców, zachęcanych korzystnymi rozwiązaniami fiskalnymi. Radykalne i trwale wyeliminowanie zjawiska pauperyzacji środowiska akademickiego jest gwarantem akceptacji reformy, a przedstawienie przez Rząd RP rozwiązań korespondujących z praktyką w rozwiniętych krajach UE uważamy za niezbędny krok inicjujący rzeczową, odpowiedzialną dyskusję nad kształtem reformy szkolnictwa wyższego w Polsce.

Odnosnie szczegółowych działań zawartych w dokumencie Senat SUM formułuje szereg uwag, z propozycją modyfikacji planowanych rozwiązań. Dotyczą one poszczególnych aspektów planowanej reformy.

I. Zarządzanie szkołami wyższymi

Wyodrębnianie tzw. uczelni flagowych jest interesującą propozycją. De facto wiodące uczelnie są już identyfikowalne w tzw. rankingach krajowych lub międzynarodowych. Proces ten można usystematyzować i ukierunkować poprzez ustalenie obiektywnych kryteriów, czytelnych w wymiarze międzynarodowym. Uważamy, że Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego powinno być odpowiedzialne jedynie za opracowanie sposobu rangowania uczelni, natomiast sam proces rangowania powinien być prowadzony przez niezależne gremium, wyłonione i kontrolowane przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów. Bez stworzenia równych szans (dla wszystkich uczelni), respektujących mechanizm konkurencji i odwołujących się do rzetelnej, wiarygodnej i niezależnej oceny, procedura wyłaniania tzw. uczelni flagowych będzie obciążona ryzykiem błędu. Ze względu na specyfikę poszczególnych dyscyplin oraz brak uniwersalnych kryteriów oceny konieczne jest przy tym wyodrębnienie kilku kategorii, np. nauki humanistyczne, nauki techniczne, nauki medyczne, nauki

społeczne, itp. Tym samym jedna uczelnia może uzyskać status lidera w dwóch lub więcej kategoriach. Zadaniem resortu byłoby określenie dopuszczalnej liczby uczelni klasyfikowanych jako tzw. uczelnie flagowe w poszczególnych kategoriach. Konsekwencje, warunki i czasookres przyznania uczelni statusu tzw. uczelni flagowej powinny być opracowane i ogłoszone przed wdrożeniem procesu rangowania.

Wypracowany w kraju model zarządzania uczelniami wyższymi przychylny się do obserwowanego przejmowania rzeczywiście odpowiedzialności za uczelnie przez środowiska akademickie, reprezentowane przez władze rektorskie. Proces ten trwa i dostarcza cennych doświadczeń, a skutki podejmowanych działań będą znane w najbliższej przyszłości. W związku z tym próba zmian w zakresie kompetencji rektora i jego relacji z organami kolegialnymi wydaje się przedwczesna. Niejasny jest także zamiar powołania konwentu jako organu wspomagającego działalność senatu.

Wobec zasługującego na kulturowanie kanonu autonomii uczelni nie należy w sposób administracyjny regulować zasady kadencyjności na stanowiskach kierowniczych. Stworzenie, anonsowanych wcześniej, podstaw dla rozwoju autentycznej konkurencji doprowadzi do uregulowania procedury wyłaniania najlepszych kierowników jednostek uczelnianych, zgodnie z dobrze rozumianym interesem uczelni. Decyzję w tej sprawie należy pozostawić uczelniom.

Niejasne wydają się propozycje przeniesienia nadzoru nad uczelniami resortowymi do kompetencji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Przedstawiony projekt nie określa, jaki jest cel takiego przeniesienia. Konieczne jest przedstawienie w tym zakresie dodatkowych informacji, zwłaszcza dotyczących konsekwencji finansowych dla przenoszonych uczelni.

Podobny zarzut należy postawić przy propozycji działań konsolidacyjnych pomiędzy uczelniami publicznymi i niepublicznymi. Projekt nie wskazuje, na jakich płaszczyznach i w jakim celu ma odbywać się konsolidacja. W przypadku

STANOWISKO SENATU ŚLĄSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO... dokończenie

kierunków prowadzonych przez uczelnie medyczne tylko niektóre z nich (np. pielęgniarstwo) realizowane są w szkołach prywatnych. W chwili obecnej nie widać możliwości ani celowości prowadzenia działań konsolidacyjnych uczelni medycznych z uczelniami niepublicznymi.

II. Model kariery akademickiej

Istotnym i wielce kontrowersyjnym zamiarem jest likwidacja habilitacji jako stopnia naukowego. Jest to tym bardziej zaskakujące, że planuje się wprowadzenie „uprawnienia promotorskiego”. W naszym rozumieniu, nowoczesne znaczenie stopnia doktora habilitowanego ma właśnie ten wymiar – możliwość kreowania własnej „szkoły” poprzez nadzór nad młodymi pracownikami nauki, ubiegającymi się o stopień doktora. Nie tylko zatem ze względu na tradycję, ale także wobec nowej sytuacji stworzonej przez studia trzeciego stopnia kończone uzyskaniem stopnia doktora, Senat SUM uznaje za celowe utrzymanie habilitacji. Senat SUM zgadza się natomiast z koniecznością modernizacji procedury wiodącej do jej uzyskania. Uzasadniona jest rezygnacja z kolokwium, a stopień powinien być nadawany na podstawie oceny dorobku, w oparciu o jednolite dla dyscypliny kryteria wypracowane przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów. Ocena dorobku powinna być prowadzona przez zespół, w którego składzie poza ekspertami wskazanymi przez Centralną Komisję powinien znajdować się reprezentant macierzystej Rady Wydziału lub Rady Naukowej. Nie ma zatem istotnych powodów dla likwidacji stopnia doktora habilitowanego – po modernizacji procedury jego nadawania byłby on alternatywą dla proponowanych „uprawnień promotorskich”, stopniem cenionym w środowisku akademickim i czytelnym w społeczeństwie i – czego nie można lekceważyć – uświęconym tradycją.

Senat SUM proponuje rezygnację z próby rozpoczęcia debaty nad zróżnicowaniem stopnia doktora na zawodowy i akademicki. Tego typu model byłby kuriozalnym posunięciem. Stopień doktora jest wszędzie traktowany jako stopień naukowy, otwierający możliwości kształtowania własnej kariery akademickiej. Niezrozumiałe są intencje tworzenia doktoratu zawodowego.

Kontraktowe zatrudnienie nauczycieli akademickich jest znany sposób realizacji zadań statutowych wiodących

uczelni na świecie. Przed jego wdrożeniem należy opracować zasady formułowania kontraktów oraz określić zakres ich „negocjowalności”. W ślad za wdrożeniem systemu kontraktowego konieczne jest jednoczesne utrzymanie systemu mianowania („tenure track”) wobec zatrudnienia tych pracowników posiadających tytuł profesora, którzy uzyskali pozytywną opinię Rady Wydziału. Ten model należy uzupełnić o instytucję „stanu spoczynku”, dotyczącą mianowanych pracowników akademickich osiągających wiek emerytalny.

III. Finansowanie szkolnictwa wyższego

Wcześniej sformułowane stanowisko odnośnie powszechnego systemu czesnego powinno być podstawą reformy finansowania. Poza funkcją materialną system powszechnego czesnego doprowadzi do naturalnej regulacji „ryнку edukacyjnego” (odpowiedź na popyt ze strony kandydatów na poszczególne kierunki, w poszczególnych uczelniach; korekta ze strony państwa poprzez system rządowych stypendiów adresowanych zgodnie z preferencjami wynikającymi z polityki edukacyjnej państwa). Drugim istotnym warunkiem poprawy w tym zakresie jest umożliwienie uczelniom nieskrępowanego pozyskiwania własnych środków z pozabudżetowych źródeł. W tym celu należy wprowadzić zmiany w polityce podatkowej państwa, stwarzające autentyczne zachęty do przekazywania środków na rzecz uczelni.

Propozycją trudną do zaakceptowania jest wprowadzenie specjalnego funduszu na zatrudnienie obcokrajowców. Łatwe do przewidzenia są negatywne konsekwencje takiego rozwiązania, pomijając zasadę konkurencyjności rynku pracy naukowej w ramach Unii Europejskiej.

Bardzo istotnym problemem z punktu widzenia uczelni jest opracowanie algorytmu podziału dotacji na działalność dydaktyczną, a zwłaszcza ustalenie realnych wskaźników kosztochłonności poszczególnych kierunków studiów. Podstawowym problemem jest opracowanie jednolitej metodologii wyliczania kosztochłonności na poszczególnych kierunkach dla wszystkich uczelni wyższych. W projekcie zaproponowano również zmiany wskaźników algorytmu w celu realizacji projakościowej polityki wobec szkół publicznych, jednakże bez szczegółowego wyjaśnienia nowych zmienionych i zasad ich wyliczania nie można

jednoznacznie ocenić tej zmiany jako pozytywną lub negatywną.

Niepokój budzi propozycja wprowadzenia dofinansowania studiów na uczelniach niepublicznych. Niestety, projekt nie wskazuje, z jakiego źródła nastąpi proponowane dofinansowanie. Jeśli będą to środki publiczne, istnieje obawa, iż stanie się to kosztem finansowania szkół publicznych, które już w chwili obecnej jest na bardzo niskim poziomie.

Senat SUM uważa za konieczny systematyczny wzrost nakładów na naukę, rekonstrukcję warsztatu badawczego oraz racjonalizację podziału środków finansowych na naukę.

IV. Dydaktyka

Wdrożenie standardów nauczania dla poszczególnych kierunków studiów i monitorowanie przebiegu kształcenia przez Państwową Komisję Akredytacyjną jest znacznym osiągnięciem polskiego szkolnictwa wyższego i powinno być utrzymane, z możliwością okresowej rewizji systemu. Zmiany w zakresie dydaktyki powinny zatem dotyczyć nie treści, ale sposobu kształcenia. W tym zakresie uczelnie powinny uzyskać większe możliwości, z wykorzystaniem tzw. kształcenia problemowego lub zintegrowanego. Przy braku ograniczeń formalno-prawnych możliwości te są pochodną stanu finansowego uczelni (o czym mowa wcześniej) oraz wdrożenia polityki kadrowej uwzględniającej mechanizm konkurencyjności, stymulowany poprzez system kontraktów dydaktycznych z jednej strony i atrakcyjność finansową pracy z drugiej strony.

Proponowane zróżnicowanie wymogów wobec kierunków studiów realizowanych w ramach tzw. uczelni flagowych, uczelni akademickich i uczelni zawodowych jest działaniem o poważnych konsekwencjach. Takie rozwiązanie grozi petyfikacją pierwotnej kategoryzacji uczelni, utrudniającej – a przez to demotywującej – rozwój uczelni nioszących się z zamiarem zmiany kategorii. Wreszcie, jest rzeczą trudną do zaakceptowania, aby absolwent danego kierunku posiadał – w konsekwencji – różne umiejętności i kwalifikacje w zależności od typu uczelni. Zróżnicowanie to zrozumiałe w wymiarze werbalnym (studia I, II i III stopnia) nie powinno przybrać wymiaru horyzontalnego. Jest to rozwiązanie kolidujące z unijną tendencją do harmonizacji umiejętności i kompetencji, a nie sposobu kształcenia w skali Unii Europejskiej.

nalnych, antygeny CA125 i metod obrazujących w rozpoznawaniu adenomiomacy.

Promotor:

dr hab. Jerzy Sikora, prof. nadzw. SUM

Recenzenci:

prof. dr hab. Piotr Skalba

prof. dr hab. Krzysztof Czajkowski (UM Warszawa)

Ewa WACH: *Ocena wybranych parametrów okołoperacyjnych u chorych z tętniakiem podnerkowym aorty leczonych metodą endowaskularną w znieczuleniu miejscowym z sedoanalgezyą.*

Promotor:

dr hab. Ewa Karpel, prof. nadzw. SUM

Recenzenci:

dr hab. Dariusz Szurlej

prof. dr hab. Jerzy Wordliczek (CM UJ Kraków)

Andrzej WĘGLARZY: *Wpływ roztworów 6% hydroksytyloskrobi 130/0,4 i 3% żelatyny na hemostazę u chorych operowanych w krążeniu pozaustrojowym.*

Promotor:

dr hab. Dariusz Szurlej

Recenzenci:

dr hab. Grażyna Durek, prof. nadzw. AM we Wrocławiu

dr hab. Ewa Kucewicz-Czech

Z RAD WYDZIAŁÓW

WYDZIAŁ FARMACEUTYCZNY Z ODDZIAŁEM MEDYCZYNY LABORATORYJNEJ

6 marca 2008

Doktoraty

Aneta OSTRÓŻKA-CIEŚLIK:

Wpływ wybranych przeciwutleniaczy na trwałość płynów stosowanych do przechowywania narządów.

Promotor:

dr hab. Barbara Dolińska

Recenzenci:

prof. dr hab. Janusz Pluta (AM Wrocław)

prof. dr hab. Krystyna Olczyk

Magdalena WYSZYŃSKA: *Ostnowe działanie DNA z czerwici pszczołowej przeciwdziałające uszkodzeniu płodu związkami embriotoksycznymi – badania patomorfologiczne.*

Promotor:

prof. dr hab. Ewa Szaflarska-Stojko

Recenzenci:

prof. dr hab. Lech Zimnoch (UM Białystok)

dr hab. Andrzej Plewka

17 kwietnia 2008

Doktoraty

Izabela SZOŁTYSEK-BOŁDYS:

Zmiany stężenia metabolicznych czynników ryzyka wystąpienia miażdżycy w osoczu krwi biernych i czynnych palaczy papierosów.

Promotor:

dr hab. Andrzej Sobczak

Recenzenci:

prof. dr hab. Edward Bańkowski (UM Białystok)

prof. dr hab. Krystyna Olczyk

15 maja 2008

Doktoraty

Renata JEZIORSKA: *Intoksykacja wybranych roślin rosnących na terenie Częstochowy – Dziełnica Mirów.*

Promotor:

prof. dr hab. Jerzy Kwapuliński

Recenzenci:

prof. dr hab. Eliza Lamer-Zarawska (AM Wrocław)

prof. dr hab. Jan Burczyk

Katarzyna KARPIŃSKA: *Intoksykacja kadmem roślin zebranych na terenie Mirowa koło Częstochowy.*

Promotor:

prof. dr hab. Jerzy Kwapuliński

Recenzenci:

prof. dr hab. Eliza Lamer-Zarawska (AM Wrocław)

prof. dr hab. Jan Burczyk

STYPENDIA DLA MŁODYCH LEKARZY

Polska Szkoła Medycyny na Uniwersytecie w Edynburgu oferuje stypendia dla młodych polskich lekarzy na rok akademicki 2008/2009. Termin składania wniosków upływa 30 czerwca 2008 r.

Kandydaci powinni:

- posiadać dyplom lekarza oraz ukończyć studia medyczne nie wcześniej niż 10 lat przed złożeniem wniosku aplikacyjnego
- być zatrudnieni w polskiej jednostce akademickiej lub badawczej w obszarze nauk podstawowych lub badań klinicznych
- być głównym autorem przynajmniej jednej publikacji naukowej
- posiadać odpowiednią znajomość języka angielskiego

Dokumenty wymagane do zgłoszenia:

1. Formularz,
2. Curriculum vitae w języku angielskim,
3. Kopia dyplomu potwierdzona przez notariusza lub dziekana Wydziału,
4. Kopia certyfikatu IELTS lub innego stwierdzającego bardzo dobrą znajomość języka angielskiego,
5. Potwierdzona kopia innych istotnych dokumentów, np. kopia rejestracji GMC,
6. Kopia 1 naukowej publikacji, której kandydat jest głównym autorem,
7. List polecający od Rektora,
8. List polecający od kierownika Jednostki,

9. Zaświadczenie od kierownika Jednostki na Uniwersytecie w Edynburgu potwierdzające możliwość przyjazdu oraz poparcie zgłoszonej aplikacji.

Więcej informacji:

<http://pm.sum.edu.pl/>

Wnioski w 2 egzemplarzach należy nadsyłać na następujący adres:

Prof. dr hab. Jacek Wachowiak
Pełnomocnik ds. Współpracy
z Uniwersytetem w Edynburgu
Akademia Medyczna im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
ul. Fredry 10
61-701 Poznań

SPRAWY KADROWE

STANOWISKA I TYTUŁY

Tytuł naukowy profesora

Dr hab. n. med. Tadeusz KRZEMIŃSKI (od 31 I 2008)

Stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony

Prof. dr hab. n. med. Tadeusz KRZEMIŃSKI (od 1 II 2008)

Stopień naukowy doktora habilitowanego

Dr n. med. Grażyna LISOWSKA (od 7 II 2008)

Dr n. med. Edward BŁASZCZAK (14 II 2008)

Dr n. med. Marta TANASIEWICZ (13 III 2008)

ZMIANY NA STANOWISKACH KIEROWNICZYCH

Prof. dr hab. Sławomira KYRCZ-KRZEMIEN (od 1 III 2008 do 28 II

2014) – kierownik Katedry i Kliniki Hematologii i Transplantologii Szpiku

Prof. dr hab. Andrzej WITEK (od 1 III 2008 do 28 II 2014) – kierownik Katedry i Kliniki Położnictwa i Ginekologii

Prof. dr hab. Przemysław JAŁOWIECKI (od 1 III 2008 do 28 II 2014) – kierownik Katedry Anestezjologii, Intensywnej Terapii i Medycyny Ratunkowej

Prof. dr hab. Danuta KOKOCIŃSKA (od 1 III 2008 do 28 II 2014) – kierownik Studium Doktoranckiego Wydziału Lekarskiego w Katowicach

Dr hab. Bożena URBANEK (od 1 IV 2008 do 31 III 2014) – kierownik Katedry i Zakładu Historii Medycyny i Farmacji

Dr hab. Andrzej GABRIEL (od 1 V 2008 do 30 IV 2014) – kierownik Katedry i Zakładu Patomorfologii

Dr hab. Violetta SKRZYPULEC (od 1 IV 2008 do 31 III 2014) – kierownik Katedry Zdrowia Kobiety

Nagrody jubileuszowe marzec-kwiecień 2008

40-lecie

Prof. dr hab. n. med. Jerzy ARENDT
Urszula CHMIELEWSKA
Dr n. med. Krystyna MOSSOR

35-lecie

Maria DĄBROWSKA-PÓŁKOSZEK
Mgr Elżbieta PESZAT
Bernard WRÓBEL

30-lecie

Wiesława DUDEK
Danuta CHOJEŃSKA
Krystyna PENKAŁA
Irena SIKORSKA-KULA

25-lecie

Teresa KWIATKOWSKA
Renata KWIECIŃSKA
Ilona STĘPNIAK

20-lecie

Dr hab. n. med. Marek JASIŃSKI
Stanisława MALGRAB
Mgr Joanna MIOZGA
Dr hab. n. med. Jerzy STOJKO
Dr n. hum. Danuta WOJCIECHOWSKA-PLUTA

GRAND PRIX 2007 DLA PROFESORA ALEKSANDRA SIERONIA

Na odbywających się w Brukseli w dniach 22–25 listopada 2007 roku 56. Światowych Targach Wynalazczości, Badań Naukowych i Nowych Technik „Brussels Eureka 2007” polski zespół pracujący pod kierownictwem prof. dr. hab. n. med. **Aleksandra Sieronia**, kierownika Katedry Chorób Wewnętrznych oraz Oddziału Klinicznego Chorób Wewnętrznych, Angiologii i Medycyny Fizykalnej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego, otrzymał Grand Prix du Jury Eureka – Innova 2007 oraz złoty medal z wyróżnieniem – za spektrometryczny system wczesnego wykrywania i diagnostyki nowotworów.

Grand Prix brukselskich targów zostało przyznane profesorowi i jego współpracownikom już po raz drugi. Nagrodzony system współtworzyli dr n. med. **Wojciech Latos**, lek. **Michał Kałemba** i dr n. med. **Jakub Adameczyk** z Katedry Chorób Wewnętrznych oraz naukowcy z Instytutu Techniki i Aparatury Medycznej z Zabrze i z Wydziału Matematyczno-Fizycznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Współpraca ta była możliwa dzięki grantowi KBN.

Funkcjonowanie nagrodzonego spektrometrycznego systemu wczesnego wykrywania i diagnostyki nowotworów opiera się na analizie widmowej promieniowania widzialnego badanego obszaru tkanki, poddanego działaniu fotouczulacza i pobudzanego promieniowaniem świetlnym. Podstawą do jego skonstruowania była obserwacja, że chora tkanka reaguje inaczej niż zdrowa na padające na nią światło. Urządzenie to pozwala błyskawicznie przebadac pacjenta i otrzymać precyzyjną informację o zmianach w jego organizmie, które mogą w przyszłości przerodzić się w nowotwory. Jego prototyp działa w bytomskim Oddziale Klinicznym Chorób Wewnętrznych, Angiologii i Medycyny Fizykalnej. Obecnie pozwala wykryć i ocenić zmiany przednowotworowe i nowotworowe skóry. Jednak nadal trwają prace nad poszerzeniem jego funkcji o możliwość obrazowania jam ciała i narządów wewnętrznych w układzie przestrzennym.

Prof. **Aleksander Sieronia** postuluje, by programy grantowe nie kończyły się na etapie prototypu i by została wytyczona łatwa ścieżka produkcyjna dla urządzeń

medycznych rokujących sukces, na czym mogliby skorzystać wszyscy zainteresowani: pomysłodawcy, producenci, uczelnie, państwo, a przede wszystkim pacjenci. Być może oczekiwania profesora się ziszczą, bowiem na XV Gieldzie Polskich Wynalazków w Warszawie (10 III 2008), na której prezentowane były wynalazki nagrodzone na targach zagranicznych, i na której wynalazek zespołu kierowanego przez profesora został najwyższej oceniony, przedstawicielka Ministerstwa Nauki zapewniła, że zajmie się poszukiwaniem zagranicznego sponsora mogącego sfinansować produkcję systemu spektroskopowego służącego do wczesnej diagnostyki i leczenia zmian nowotworowych.

Dokonania profesora opisywane były w prasie krajowej oraz w numerze 7 „The Polish Science Voice”, którego łamy poświęcone są prezentacji największych osiągnięć polskich naukowców.

Na podstawie dostarczonych materiałów oprac. J. M.

PROF. KRZYSZTOF JĘDRZEJKO LAUREATEM NAGRODY MIASTA SOSNOWCA

Dnia 17 III 2008 w Teatrze Zagłębia w Sosnowcu odbyło się uroczyste wręczenie Nagród Miasta Sosnowca za osiągnięcia w kulturze i sporcie w roku 2007.

Za dorobek publicystyczno-naukowy wyróżniono prof. **Krzysztofa Jędrzejkę**, poetę-botanika, kierownika Katedry i Zakładu Botaniki Farmaceutycznej i Zielerstwa Śląskiego Uniwersytetu Medycznego. Doceniono w ten sposób jego dotychczasową twórczość naukową w zakresie bioróżnorodności flory, ochrony przyrody i środowiska naturalnego, a także działalność dydaktyczną i popularno-naukową na rzecz sosnowieckich licealistów.

Prof. **Krzysztof Jędrzejko** uważa, że jest to także wyróżnienie dla naszej Uczelni za wieloletnią, niekomercyjną współpracę naukowo-dydaktyczną – w ramach tzw. otwartych drzwi – między kierowaną przez niego jednostką a licealistami. Spotkania odbywają się zarówno w murach Wydziału Farmaceutycznego, jak i podczas zajęć dydaktycznych organizowanych w terenie w formie wycieczek florystyczno-ekologicznych i ogólnoprzyrodniczych, które prowadzone są w najpiękniejszych zakątkach Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej i Wyżyny Śląskiej (m.in. w rejonie Złotego Potoku, Bobolic, Mirowa, Olsztyna, Sokolich Gór, na obszarach Pustyni Błędownskiej

oraz na bagnach w Antoniowie w dorzeczu Trzebyczki koło Dąbrowy Górniczej).

Razem z profesorem **Jędrzejką** Nagrodami Miasta Sosnowca wyróżniono też **Jerzego Suchankę**, poetę i twórcę sosnowieckiej Piwnicy Literackiej Re-medium, **Michała Walińskiego**, nauczyciela języka polskiego, filozofii i wiedzy o kulturze w II LO im. E. Plater, **Andrzeja Kurdziela**, trenera sekcji lekkiej atletyki MKS-MOS Płomień Sosnowiec, oraz hokeistów Zagłębia Sosnowiec, **Tomasza Jaworskiego**, członka kadry narodowej i najlepszego bramkarza Polskiej Ligi Hokeja.

Laureaci otrzymali pamiątkowe statuetki. *Oprac. J.M.*

NAGRODA DLA DR. TOMASZA WIELKOSZYŃSKIEGO

Dnia 24 kwietnia 2008 roku na posiedzeniu Rady Fundacji Rozwoju Diagnostyki Laboratoryjnej w Krakowie dr n. med. **Tomasz Wielkoszyński** z Katedry i Zakładu Chemii w Zabrze-Rokitnicy otrzymał nagrodę dla młodych pracowników diagnostyki laboratoryjnej za wybitne osiągnięcia w tej dziedzinie. Wyróżnienie to przyznawane jest raz w roku osobie legitymującej się znaczącym dorobkiem naukowym i organizacyjnym w zakresie diagnostyki laboratoryjnej, która nie przekroczyła 35 roku życia.

W ocenie kandydatów uwzględnia się:

a) dorobek naukowy udokumentowany publikacjami w recenzowanych czasopismach i/lub czynnym udziałem w zagranicznych i krajowych kongresach naukowych

b) działalność popularyzatorską i szkoleniową kandydata

c) osiągnięcia zawodowe gruntujące pozycję kandydata w środowisku.

Przewodniczącym Kapituły Nagrody jest prof. dr hab. **Jeremiasz Tomaszewski**.

Fundacja Rozwoju Diagnostyki Laboratoryjnej istnieje od 1991 roku, ustanowiona została po IX Europejskim Kongresie Chemii Klinicznej przez Polskie Towarzystwo Diagnostyki Laboratoryjnej. Jej siedzibą jest Kraków. Fundatorami nagrody dla młodych pracowników diagnostyki laboratoryjnej są: Fundacja Rozwoju Diagnostyki Laboratoryjnej w Krakowie oraz Roche Diagnostyka Polska Sp. z o.o. w Warszawie.

Oprac. J.M.

PROF. KRYSZYNA OLCZYK UHONOROWANA NARCYZEM 2008

Profesor **Krystyna Olczyk**, dziekan Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej SUM została uhonorowana Narcyzem 2008, nagrodą przyznawaną przez Izbę Przemysłowo-Handlową Rybnickiego Okręgu Przemysłowego kobietom, które mają na swoim koncie nieprzeciętne zasługi w różnych dziedzinach życia: nauce, polityce, kulturze, sztuce czy biznesie.

Tegoroczna gala odbyła się 17 maja w Domu Kultury Strzecha w Raciborzu. Oprócz prof. **Olczyk** Narcyzy otrzymały **Elżbieta Bieńkowska** – minister rozwoju regionalnego, **Krystyna Doktorowicz** – dziekan Wydziału Radia i TV UŚ, **Romana Kuczera** – dyrektor Państwowej Szkoły Muzycznej w Rybniku oraz **Krystyna Siejna** – wiceprezydent Katowic. *Red.*

PROF. EUGENIUSZ J. KUCHARZ WYRÓŻNIONY MEDALEM MIASTA RZYMU

Podczas 7 Kongresu Europejskiej Federacji Medycyny Wewnętrznej (EFIM) (Rzym 7–10 maja 2008 r.) przewodniczący Komitetu Organizacyjnego **Giovabba Gasbarrini** wręczył wiodącym internistom Europy medale wybite z okazji 2740 rocznicy założenia miasta Rzymu. Jediną osobą spoza władz EFIM uhonorowaną tym wyróżnieniem był prof. **Eugeniusz J. Kucharz**, któremu wręczono brązowy medal w uznaniu organizacji Światowego Spotkania Internistów i Drugiego Europejskiego Dnia Medycyny Wewnętrznej w 2006 r. w Katowicach i Krakowie. Pozostałe 4 brązowe medale przyznano członkom Komitetu Wykonawczego EFIM, zaś srebrny – prezydentowi EFIM **Stefanowi Lindgrenowi** ze Szwecji. *Red.*

WAŻNA PUBLIKACJA KARDIOLOGICZNA

Dnia 4 lutego 2008 o godz. 10.00 w sali wykładowej Kliniki Kardiologii Górnośląskiego Ośrodka Kardiologii w Katowicach-Ochojcu odbyła się konferencja prasowa poświęcona ważnemu artykulowi opublikowanemu w „Journal of American College of Cardiology” (2008;51:538–545), zatytułowanemu *Acute and Late Outcomes of Unprotected Left Main Stenting in Comparison With Surgical Revascularization*, którego autorami są: P. Buszman, S. Kiesz, A. Bochenek, E. Peszek-Przybyła, I. Szkróbka, M. Dębiński, B. Białkowska, D. Dudek, A. Gruszka, A. Żurkowski, K. Milewski, M. Wilczyński, Ł. Rzeszutko, P. Buszman, J. Szymuszal, J. L. Martin, M. Tendera.

Spotkanie to zorganizowane zostało przez Oddział Ostrego Zespołu Wiercnych Górnośląskiego Centrum Medycznego SUM w Katowicach-Ochojcu, którym kieruje dr hab. n. med. **Paweł Buszman**. W konferencji prócz niego uczestniczyła część współautorów prezentowanej i omawianej publikacji: prof. **Stefan Kiesz** z Uniwersytetu Teksaskiego w San Antonio, prof. **Jacek Martin** z uniwersytetu w Filadelfii, prof. dr hab. n. med. **Andrzej Bochenek** i prof. dr hab. n. med. **Michał Tendera**.

Badanie LE MANS (Left Main Stenting Study) jest pierwszym na świecie badaniem randomizowanym porównującym rewaskularyzację przezskórną do chirurgicznej u pacjentów z chorobą pnia lewej tętnicy wieńcowej (tj. istotne zwężenie pnia głównego najważniejszej

tętnicy wieńcowej serca). Dotychczas zabieg chirurgiczny (by-pass) był standardem postępowania u takich chorych.

Protokół badania i technika stentowania pnia lewej tętnicy wieńcowej została opracowana przez polskich i amerykańskich kardiologów interwencyjnych: **Pawła Buszmana, Stefana Kiesza i Jacka Martina**. Pomysł przeprowadzenia takiego badania zrodził się już ponad 10 lat temu. Od tego czasu testowano nowe stenty, które można wszczepić do pnia głównego lewej tętnicy wieńcowej. Z tego wieloletniego doświadczenia wynika możliwość stentowania pnia lewej tętnicy wieńcowej przy relatywnie niskim ryzyku samego zabiegu.

Opierając się na tych wstępnych danych, w 2001 roku zespół aplikował o grant naukowy polskiego Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego celem rozpoczęcia randomizowanego badania porównującego angioplastykę przezskórną i chirurgiczną u pacjentów z chorobą pnia głównego lewej tętnicy wieńcowej. Ponieważ uzyskano akceptację Komisji Bioetycznej dla ograniczonej liczby pacjentów, za pierwszoplanowy punkt końcowy badania uznano różnicę we frakcji wyrzutowej lewej komory przed i po zabiegu rewaskularyzacji. Incydenty kliniczne zostały wybrane jako drugoplanowe punkty końcowe. Randomizację pacjentów prowadzono w l. 2001–2004. Po rocznej obserwacji pacjentów poddanych zabiegom, wyniki tych badań przedstawiono na zjeździe Transcatheter Cardiovascular Therapeutics w 2005 roku. Utorowało to drogę zakrojony na szeroką skalę badaniom klinicznym SYNTAX i PRECOMBAT. Po zebraniu danych dotyczących obserwacji odległej (3–6 lat) praca całego zespołu została zaakceptowana do opublikowania.

Badanie wykazało, że funkcja mięśnia sercowego poprawiła się bardziej po zabiegu angioplastyki przezskórnej niż po zabiegu kardiologicznym. Autorzy sądzą, że wynika to z lepszej perfuzji po przywróceniu naturalnego przepływu krwi przez zastentowane naczynia wieńcowe, jak i z niższego ryzyka uszkodzenia mięśnia sercowego w trakcie zabiegu przezskórnej angioplastyki. Mimo że badanie nie uzyskało

mocy wykazującej różnicę w ilości incydentów klinicznych w obu grupach, zaobserwowano znacząco wyższe ryzyko powikłań okołozabiegowych u pacjentów poddawanych angioplastyce chirurgicznej. W metodyce badania wzięto również pod uwagę istotne działania niepożądane wynikające z przeprowadzonego zabiegu, które bezpośrednio wpływają na długość hospitalizacji i rehabilitacji. Wierzymy, że leczenie powikłań takich jak migotanie przedsionków, opóźnione gojenie się rany czy obecność płynu w worku osierdziowym nie jest mniej obciążające dla pacjenta niż powtórny zabieg angioplastyki w przypadku ponownego zwężenia naczynia wieńcowego.

Jakie wnioski kardiologowie interwencyjni powinni wyciągnąć z tego badania? Najważniejszą wiadomością dla nich jest nasza metodyka i technika stentowania pnia głównego lewej tętnicy wieńcowej. Szczególnie dla dużych naczyń (powyżej 4 mm) zalecamy użycie stentów metalowych zamiast stentów uwalniających lek. Takie postępowanie daje mniejsze ryzyko nawrotu zwężenia, a po 6–9 miesiącach pewność, że nie istnieje ryzyko powstania późnej zakrzepicy w stencie.

Jakie wnioski kardiologowie powinni wyciągnąć z tego badania? Stentowanie pnia głównego lewej tętnicy wieńcowej daje „rescitutio ad integrum”, podczas gdy rewaskularyzacja chirurgiczna może nie być kompletna w chorobie pnia.

Obecnie ten sam polsko-amerykański zespół przygotowuje protokół nowego badania porównującego stentowanie i rewaskularyzację chirurgiczną u pacjentów z chorobą pnia głównego lewej tętnicy wieńcowej i ostrym zespołem wieńcowym (zawałem serca). Ponadto chciałby ocenić wyniki stentowania pnia lewej tętnicy wieńcowej u pacjentów z niestabilną chorobą wieńcową lub zawałem serca w pracowniach hemodynamiki pracujących 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu, które nie mają zaplecza kardiologicznego.

Dr hab. n. med. Paweł Buszman
Ordynator
Oddziału Ostrego Zespołu Wiercnych
Górnośląskiego Ośrodka Kardiologii

MOJA PRACA WOLONTARIACKA

Od najmłodszych lat odczuwałam silną potrzebę solidaryzowania się i pomocy tym, którzy jej potrzebują. Zawsze był to dla mnie naturalny odruch, nie obowiązek. Naturalny odruch, instykt – wydawałoby się obecny u każdego człowieka. Wzrastający i dojrzewający w ogrodzie wartości obok dobroci, empatii i miłości, która wyciąga nasze ramię byśmy mogli nim objąć drugiego człowieka i pochylić się nad nim i jego cierpieniem.

Być może ta oczywistość, która jest we mnie, jest spowodowana moim 10-letnim stażem pracy w hospicjum dla dzieci w Mysłowicach. Trafiłam tam w bardzo ważnym okresie życia każdego człowieka, w czasie kiedy przyszło mi dokonywać jakże istotnych dla mnie pierwszych w życiu decyzji o własnej przyszłości. Był to czas wyboru szkoły średniej i egzaminów z tym związanych, ale przede wszystkim czas dokonywania bilansu, zamykania pewnego etapu w swoim życiu, przewartościowywania. W tym czasie podjęłam decyzję o pracy w hospicjum, a jednocześnie o dorastaniu w miejscu, gdzie czas inaczej płynie, a życie nabiera szczególnego znaczenia.

Swoją posługę rozpoczęłam w Hospicjum Cordis, opiekując się dorosłymi umierającymi z powodu choroby nowotworowej. Każdą wolną chwilę przed i po zajęciach szkolnych oraz w weekendy spędzałam z chorymi, karmiąc ich, pielęgnując ich ciała i wzmacniając w nich to, co potrafili najlepiej. Wspólnie czytaliśmy książki, oglądaliśmy filmy, chodziliśmy na spacer, do kina, teatru, wykonywaliśmy różne prace plastyczne, naprawcze – wszystko to, co pozwalało im żyć godnie do końca i czuć się potrzebny mi i docenianymi.

W listopadzie 1998 roku w następstwie dramatycznie wzrastającej liczby dzieci umierających na chorobę nowotworową został otwarty oddział dla dzieci. Wtedy to zaproponowano mi pracę z dziećmi. Było to największe dla mnie wyróżnienie, ponieważ do tej pracy wybranych było kilku tylko wolontariuszy.

W styczniu 1999 roku pod naszą opiekę została zgłoszona ośmioletnia Madzia. Śliczna dziewczynka o pięk-

nych niebieskich oczkach i łysej główce. Po wielu latach walki z chorobą lekarze odstąpili od jej dalszego leczenia przy czynowego. Mimo, iż hospicjum dojeżdża do dzieci nawet w promieniu do 100 km od Mysłowic, Madzia zdecydowała, że chce być w hospicjum. Jej decyzja przypieczętowała naszą przyjaźń. Wspólnie spędzałyśmy każdą wolną chwilę, czasem nawet uciekałam ze szkoły, by móc być z nią i jej rodzicami, którzy otaczali ją troskliwą miłością. Do dziś mam kasety z nagraniami naszych rozmów, wygłupów, śpiewanych piosenek. Pamiętam wszystkie wspólnie przeczytane książki i obejrzone filmy. Pamiętam każdy dzień, każdą zmianę w stanie zdrowia Madzi i swoje przerażenie postępowaniem tej śmiertelnej choroby. W lutym Madzia poprosiła, aby zorganizować jej I Komunię Świętą. Tak też się stało.

Marzec był natomiast zapowiedzią naszego rozstania. Ostatnie dni tego miesiąca upływały na klęczeniu obok jej łóżka, trzymaniu za rączkę, wspieraniu rodziców Madzi i spełnianiu jej prośb: „posmyraj mnie po uchu..... teraz po bródce...” Siedziałam więc godzinami i głąskałam ją po buzi. Gdy przestała widzieć, to był nasz znak umowy na przywitanie. Bezblędnie mnie za każdym razem rozpoznawała. I nadszedł koniec marca, a razem z nim koniec fizycznej obecności Madzi wśród nas. Decydującym czasem była noc 30/31 marca. Wtedy wiedzieliśmy już wszyscy dobrze, że to ostatnia noc Madzi. Na godzinę przed rozstaniem Madzia ocknęła się, poprosiła, by zagrać jej na gitarze, by śpiewać. Chciała także zjeść swoją ulubioną galaretkę z kurczaka z octem. A potem był już tylko ból, że serce mało mi nie pękło. Przez kilka kolejnych dni moje wizyty w hospicjum były sporadyczne i ograniczały się do siedzenia w pokoju Madzi i usilnym przypominaniu sobie i utrwalaniu tych wszystkich wspólnych radości.

Po tych trzech miesiącach spędzonych z Madzią jeszcze bardziej zaczęłam rozumieć istotę tej opieki i umocniło się we mnie przekonanie, że oddawanie całej siebie, trwanie do koń-

ca, dawanie poczucia bezpieczeństwa choremu to coś, co chciałabym realizować przez kolejne lata mojego życia.

Doskonale zdaję sobie sprawę, że aby służyć tym najbardziej cierpiącym, trzeba być przede wszystkim dobrym człowiekiem, ale sama dobroć bez podstawowej ugruntowanej wiedzy to zbyt mało, by ta opieka była profesjonalna. Zaczęłam więc uczestniczyć we wszelkich kursach, szkoleniach i zjazdach dotyczących opieki hospicyjnej w całym kraju. Przeczytałam wszystkie książki, które ukazały się na ten temat. Po kilku latach i ja zaczęłam odpowiadać na zaproszenia innych hospicjów, szkół czy np. Akademii Medycznej w Toruniu, głosząc wykłady dla tych wszystkich, którzy zechcieli oddać swój czas choremu człowiekowi.

Kolejne miesiące życia w gościńcu serca, bo to właśnie oznacza słowo „hospicjum”, i kolejne wyróżnienie, które jednocześnie mną wstrząsnęło. Miałam wykonać pracę, która miała stanowić dar dla Ojca Świętego Jana Pawła II, wręczony mu ostatecznie dnia 14 czerwca 1999 roku w Sosnowcu. Było to ogromne serce wycięte ze styrodruku, do którego przypięłam maleńkie serca ulepione przeze mnie z masy solnej. Każde serce symbolizowało konkretnego chorego, który odszedł pod opieką hospicjum i było opisane jego imieniem. Była to zaszczytna, więc i proporcjonalnie trudna i długa praca. Moja radość z ukończonego dzieła trwała krótko. Kiedy przyjrzałam się efektowi swojej pracy, usiadłam i gorzko zapłakałam. 1049 serc. Dziś byłoby ich ponad 3000. Przed oczyma wyobraźni zaczęły mi się przesuwają twarze konkretnych osób, do których bez problemu potrafiłam przyporządkować imię, nazwisko, łóżko, na którym odchodzili, i wiele zdarzeń z tym związanych. Po chwili jednak zrozumiałam, że tych 1049 chorych to ludzie, których udało się objąć holistyczną opieką, miłością, bo przecież właśnie obecność drugiego człowieka jest wyrazem największej miłości. Tak wielu przecież ludzi umiera opuszczonych, zaniedbanych, cierpiących z powodu nie-

MOJA PRACA WOLONTARIACKA – dokończenie

wyobraźlanego bólu nowotworowego, w chłodzie, ubóstwie... Tym ludziom udało się pomóc.

Przez te wszystkie lata poznałam wielu wspaniałych ludzi. Niezwykłych przez to jacy byli, co robili, ale także przez to, jak chorowali i odchodzili. Każdy z tych chorych zasługuje na to, by mówić tu o nim jak o kimś wyjątkowym. Muszę opowiedzieć jeszcze o jednej młodej dziewczynie. Trzyletnia Klaudia. Poznałyśmy się już jakiś czas temu w Centrum Zdrowia Dziecka i Matki w Katowicach, kiedy to byłam Mikołajem na oddziale onkologii. Klaudia chorowała od 2 miesiąca życia, rodzice zostawili ją w szpitalu, a gdy udało się ich namówić, by zabrali dziecko do domu, zaniechali jej leczenia przez 7 kolejnych miesięcy. W szpitalu Klaudię więc znali wszyscy. Oczko w głowie wszystkich pielęgniarek, z którymi przesiadywała godzinami. W marcu 2001 roku zakończono leczenie Klaudii i skierowano ją pod opiekę hospicjum. Ze względu na brak opiekunów przy Klaudii potrzebny był ktoś, kto zdeklaruje się zostać jej opiekunem, ktoś do kogo będzie mogła się przyzwycząić w tym nowym obcym dla siebie miejscu. Tą osobą zdecydowałam się być ja.

Pierwsze dni były trudne. Klaudia nie mówiła, nie chodziła, nie reagowała nawet na wykonywane przy niej bolesne czynności, jak np. założenie dożyłki. Była Wielkanoc, więc miałam dużo czasu, od samego rana, gdy tylko Klaudia otwierała oczy, byłam już przy niej. Cały dzień spędzałyśmy razem, by móc wieczorem położyć się do łóżka. Gdy Klaudia zasypiała, ja wymykałam się do domu, choć niejednokrotnie zdarzyło mi się zasnąć obok niej. Po kilku dniach spacerowania z chodzikiem Klaudia zaczęła sama chodzić. Coraz więcej mówiła. Pewnego dnia z jej rozśmianej pięknej buźki usłyszałam słowa: „Kołam cie Neta, wiesz?”. Nie mogłam ukryć podziwu i wzruszenia. Klaudia zaczęła bywać w moim domu, w końcu jej obecność w mojej rodzinie stała się rzeczą naturalną. Klaudia traktowała mnie jak swoją mamę, a i ja zaczęłam odczuwać miłość, jakiej dotąd nie znałam. Choroba nie postępowała, Klaudia dobrze się czuła, więc robiłyśmy

wszystko, na co tylko miała ochotę. Uwielbiała się przebierać, więc miałyśmy mnóstwo radości robiąc zakupy, byłyśmy w Wesołym Miasteczku, w ZOO, dużo czasu spędzałyśmy na zabawie, wspólnym rysowaniu, nauce „Murzynka Bambo”... Razem z koleżanką postanowiłyśmy stworzyć dla niej rodzinę zastępczą. Załatwione zostały wszystkie formalności, pozostało nam czekać na decyzję sądu. Wyrok uprawomocnił się w dniu pogrzebu Klaudii.

Po wielu miesiącach uspienia choroby wydawało się, że ten dobrostan trwał będzie już zawsze. Oj, jakże się myliłam. Chociaż od początku wiedziałam, że Klaudusi pisana jest śmierć, zapomniałam o tym aż do 14 sierpnia 2001 roku. Tego dnia Klaudia zaczęła źle się czuć, miała wysoką temperaturę. Siedziałam trzymając ją na kolanach, owiniętą w mokry ręcznik, kołysalam. Skulone w fotelu obie milczałyśmy, jakbyśmy nie chciały śmierci zdradzić swojej kryjówki. Wszystkie zabiegi przyniosły ulgę na krótko. 16 sierpnia gwałtowne pogorszenie stanu zdrowia Klaudii i powrót do szpitala. Klaudia była bardzo słaba, z trudem łapała oddech, leżała w łóżeczku. Łapiąc powietrze szukała mnie wzrokiem. Stałam obok łóżeczka. Ona patrzyła na mnie oczkami, których dotąd nie znałam. Były takie przestraszone i pytające. Patrzyła mi głęboko w oczy, a jednak miałam wrażenie, że nie było jej tam. Czulałam gorycz w gardle. Zaczęłam płakać. Chciałam wyjść, ale nie chciałam jej zostawiać. Usiadłam więc na podłodze, chciałam się gdzieś schować. Skryłam głowę między kolanami, ale Klaudia ułożyła sobie główkę tak, żeby mnie widzieć. Patrzyła mi prosto w oczy. Tragiczna noc. W końcu OIOM, bardzo długa reanimacja i ostateczny wyrok. Potem formalności związane z pogrzebem. Nie wiedziałam tylko czym. Ta gorzka prawda do mnie nie dotarła. Marzec – sierpień 2001 na zawsze zostaną w moim sercu jako czas podarowany nam obu. Czas, w którym Klaudia, która traciła życie, uczyła mnie właśnie życia, uczyła mnie pokory. Miłości. Nadziei. Wiary.

W tym czasie już studiowałam zarządzanie i marketing i nawet przez chwilę nie myślałam, by zostać pielę-

niarką. Przez następne lata opiekowałam się kolejnymi chorymi, starając się być w tym jak najlepsza i coraz lepsza. Organizowałam różne akcje charytatywne, koncerty, aukcje czy wydawałam książki – wszystko po to, by zebrać fundusze na działalność Hospicjum Cordis.

W styczniu 2006 roku poznałam Pawelka. Ośmioletniego, bardzo poważnego chłopca, który od prawie 7 już lat leczył się z powodu choroby nowotworowej. Przy pierwszym naszym spotkaniu nawiązaliśmy kontakt dzięki komputerem, którymi Pawelek był zafascynowany. Umówiliśmy się na kupno komputera, ponieważ posiadanie go było marzeniem Pawła. Od tego czasu moje odwiedziny w domu Pawelka były coraz częstsze i wyczekiwane. Pewnego dnia obiecałam Pawelkowi, że przyjadę do niego choćby na rowerze i musiałam dotrzymać obietnicy, przejeżdżając te 70 km, by się z nim spotkać. Szybko polubiliśmy się również z jego wspaniałymi rodzicami.

W lutym Pawelek wyraził chęć wyjazdu do Rzymu. Nie czekając na postęp choroby, podjęliśmy bardzo szybką i spontaniczną decyzję. Już po 6 dniach poleciliśmy do Rzymu. Pawelek, jego rodzice, lekarz i ja. Podczas naszego 3-dniowego pobytu była piękna, letnia pogoda, spotkaliśmy się z życzliwością wielu ludzi, Pawelek zobaczył to, co pragnął, spotkał się z przyjaciółmi, był na audycji u Ojca Świętego. Niestety, w czasie tej wyprawy jego stan się pogorszył, całkowicie stracił czucie w nogach.

Po powrocie, z dnia na dzień było gorzej. Zaczęły się problemy z oddychaniem, w końcu ciągnęła duszność ustępująca po podaniu leków jedynie na chwilę, ogromne obrzęki, zalegania... Pawelek chciał, bym przy nim była. Więc kiedy tylko mogłam, byłam z nim i jego rodziną, czasem dniem i nocą, wracałam na krótko do domu i znowu jechałam do Pawelka. W tym czasie rozpoczęły się u niego całonocne dyżury pielęgniarskie, a lekarz dojeżdżał na wizyty nawet 2 razy dziennie. Zdarzało się często, że Pawelek chciał zostać sam w pokoju, przeproszał więc wszystkich. Były też takie dni, kiedy pozwalał zostać obok siebie tylko mnie. Rozmawia-

liśmy wtedy bardzo poważnie. Również w sms-ach pisał mi o swoich obawach, odczuciach. Umiał bardzo trafnie określić i ocenić swój stan zdrowia, szczegółowo opisywał swój lęk przed każdym wykonywanym zabiegiem medycznym. Przez pewien czas myślałam, że te wiadomości pisze za niego mama. Nie mogłam uwierzyć w to, że 8-letni chłopiec, dziecko może wykazać się tak wielką dojrzałością.

Dzień przed swoim odejściem kilkakrotnie mówił swoim rodzicom, że bardzo ich kocha, tulił ich, głaskał po głowach, pozwalał leżeć w swoim łóżku. Ostatniego dnia nie powiedział już nic. Ani swoim rodzicom, ani mnie. Ja miałam jednak usłyszeć swoje kilka dni później. Wtedy dowiedziałam się, że rodzice Pawelka przeczytali sms-y, które do mnie pisał i nie wierzą, że pisało je ich dziecko. Cała noc była walką o każdą minutę życia Pawelka, które zakończyło się o 7 rano. Później pogrzeb, w czasie którego wylałam wszystkie łzy, nie wiedząc, że to co usłyszę, rozklei mnie jeszcze bardziej. W czasie kazania ksiądz powiedział: „Pawełek dziękuje

swojej ukochanej pielęgniarkie Anecie”. Wtedy zrozumiałam, jak wiele straciłam, bo przecież mogłam już w tym czasie być pielęgniarką. Stojąc przy trumnie Pawelka, postanowiłam zrealizować jego „testament”.

Z całą odpowiedzialnością mogę obiecać, że zrobię wszystko, by być dobrą pielęgniarką, by z całą wrażliwością i empatią pielęgnować chorego człowieka. Być dobrym człowiekiem. Czepek zobowiązuje. Zobowiązuje do godnego reprezentowania tego zawodu, ale też do ciągłego wzrostu intelektualnego, duchowego i wzrostu poziomu mojej wiedzy. Zobowiązuje do pielęgnowania w nas samych tego, co dobre i do ciągłego doskonalenia tego, co może być jeszcze lepsze. Ogromnym zobowiązaniem jest również dla mnie osobiście. Pragnę, aby zaowocowało ono wzmocnieniem moich motywacji w wyznaczonych celach. Największym jednak zobowiązaniem jest dla mnie możliwość przebywania z chorymi z hospicjum i ciągle ocieranie się o największą tajemnicę. Wiem, że wszyscy ci cho-

rzy, którzy przy mnie umierali wnieśli niepodważalny wkład w to jaka jestem i kim zamierzam być, bo niezgłębioną łaską jest dotykanie człowieka umierającego.

„Doznanie przyjaźni
daje wielkie zadowolenie,
nawet jeżeli pisana Ci śmierć”

A. de Saint-Exupery *Mały Książę*

Kim byłaby m bez Was moi maleńcy przyjaciele? Każdego rodzącego się dnia zadaję sobie pytanie czy bez Waszej pomocy, Waszej obecności w moim życiu zrodziłyby się we mnie ta siła do trwania przy Was, obok Was, z Wami w czasie Waszego odchodzenia i Waszej śmierci. Śmierci, która była Wam pisana już na początku naszej znajomości, a jednak tak zaskakująco przerażającej.

Aneta Trzcicka

*Studentka II roku pielęgniarstwa
na Wydziale Opieki Zdrowotnej SUM,
członek Koła Naukowego STN przy
Zakładzie Pedagogiki Pielęgniarskiej*

NOWY PODJAZD DLA PEDIATRII

Dnia 26 maja 2008 roku odbyło się uroczyste otwarcie podjazdu dla transportu sanitarnego przy budynku pediatrii Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 w Zabrzu. W gmachu tym mieszczą się: Katedra i Klinika Pediatrii, Hematologii i Onkologii Dziecięcej, Katedra i Klinika Pediatrii oraz Katedra Pediatrii.

Gośćmi na uroczystości byli między innymi: prezydent miasta Zabrze **Małgorzata Mańka-Szulik**, władze

Śląskiego Uniwersytetu Medycznego z rektor **Ewą Małecką-Tenderą** na czele, ekscelencja ks. biskup **Jan Więcho-rek**, posłowie ziemi śląskiej, radni miasta Zabrze oraz przedstawiciele SP Szpitala Klinicznego nr 1 w Zabrzu.

Inwestycja ta została w całości sfinansowana ze środków miasta Zabrze. Projekt wykonało Przedsiębiorstwo Usługowe Badawczo-Projektowe „DYNAMIKA” Sp. z o.o., a zrealizował „EWMAR” Sp. z o.o.

Dyrektor Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 w Zabrzu dr n. med. **Andrzej Drybański** gorąco podziękował prezydent miasta Zabrze **Małgorzacie Mańce-Szulik** za pomoc, wsparcie i bardzo dobrą współpracę. Pani prezydent wielokrotnie podkreślała, że Pediatria jest jej oczkiem w głowie,

stad dyrekcja szpitala ma nadzieję, że dalsze inwestycje będą mogły być zrealizowane z pomocą miasta Zabrze. Szczególne podziękowania skierowano również na ręce rektor SUM prof. **Ewy Małeckiej-Tendery**, której wsparcie i pomoc w realizacji wszystkich celów szpitala są bardzo cenne.

Oddany do użytku podjazd z zadaniem zapewnić małym pacjentom komfort podczas transportu do szpitala. Inwestycja ta jest kolejnym krokiem zmierzającym do utworzenia Szpitalnego Oddziału Ratunkowego dla Dzieci. Ze środków finansowych przekazanych przez Ministerstwo Zdrowia została już zakupiona część sprzętu medycznego przeznaczona na ten cel. Dalsze działania zależne są od zdobycia koniecznego budżetu. Dyrekcja szpitala chciałaby kolejny etap działań rozpocząć w 2009 roku.

*Oprac. na podstawie przysłanych
materiałów*

DZIEWIĄTA POLSKO-SŁOWACKA KONFERENCJA INTERNISTYCZNA

W dniach 28–29 marca 2008 r. odbyło się kolejne coroczne spotkanie polskich i słowackich internistów zorganizowane przez Towarzystwo Internistów Polskich i Słowackie Towarzystwo Medycyny Wewnętrznej. Organizatorem spotkania,

Polskich – prof. **Eugeniusz J. Kucharz** oraz doc. dr **Andrzej Dukát** – prezes Słowackiego Towarzystwa Medycyny Wewnętrznej. W trzech sesjach wygłoszono 21 referatów. Z naszej Uczelni przedstawiono następujące prace: „Pa-

tial of HMG-CoA reductase inhibitors (statins) in connective tissue disease” (**Przemysław Kotyla, E. J. Kucharz**), „Selective modulation of co-stimulation as the method of controlling of inflammation in patients with rheumatoid arthritis” (**Eugeniusz J. Kucharz, Anna Kotulska**), „Channelopathies and muscle dysfunction” (**Ilona Szypuła, E. J. Kucharz**).

Tegoroczna konferencja miała wyjątkowo uroczysty charakter, bowiem 29 marca 2008 r. 75. rocznicę urodzin obchodził prof. dr **Ivan Ďuriš**, zasłużony słowacki internista. Z tej okazji w konferencji udział wzięli przedstawiciele prawie wszystkich uniwersyteckich ośrodków internistycznych Republiki Słowackiej. Wieczorem pierwszego dnia konferencji Jubilatowi złożono życzenia oraz przekazano listy gratulacyjne m.in. od prezydenta Światowego Towarzystwa Medycyny Wewnętrznej – prof. **Rolfa A. Streuliego** i prezydenta Europejskiej Federacji Medycyny Wewnętrznej – prof. **Stefana Lindgrena**.

Następnie wystąpił z recitalem **Andrzej Sikorowski**, zaś kameralna atmosfera tego koncertu przypominała wielu słuchaczom występy w studenckich klubach. Dzięki wydrukowanemu przekładowi tekstów artysty na język angielski również zagraniczni uczestnicy mogli, jak napisano w przedmowie, „odnaleźć w nich fragment swojej duszy”.

W drugim dniu konferencji goście zwiedzili klasztor na Jasnej Górze.

Prof. dr hab. Eugeniusz Józef Kucharz

Uczestnicy konferencji. W najwyższym rzędzie: Eugeniusz J. Kucharz i Ivan Ďuriš.

które naprzemiennie odbywa się w Polsce i Słowacji był zespół Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych i Reumatologii Śląskiego Uniwersytetu Medycznego. Obrady toczyły się w pałacu „Czarny Las” w Woźnikach koło Częstochowy.

Zebranych uczestników powitali przewodniczący Komitetu Naukowego Konferencji, prezes Towarzystwa Internistów

thophysiology of chondrocalcinosis” (**E. J. Kucharz**), „Novel agents used in the treatment of patients with systemic lupus erythematosus” (**Tomasz Dziewit, E. J. Kucharz**), „Immune ablation followed by autologous haematopoietic stem cell transplantation in treatment of systemic sclerosis” (**Małgorzata Widuchowska, E. J. Kucharz**), „Therapeutic poten-

JUBILEUSZOWE SYMPOZJUM MŁODYCH CHIRURGÓW

W dniach 25–27 kwietnia 2008 r. w Ustroniu-Jaszowcu odbyło się jubileuszowe 10. Międzynarodowe Sympozjum Studentów i Młodych Lekarzy z Zakresu Chirurgii i Innych Specjalności Zabiegowych.

Dzięki wysiłkom pracowników bytomskiej Katedry i Oddziału Klinicznego Chirurgii Ogólnej i Gastroenterologicznej, pod kierownictwem prof. dr. hab. n. med. **Jerzego Arendta** i hojnemu wsparciu prezydenta miasta Bytomia mgr. **Piotra Koj**a, udało się przeprowadzić kolejne sympozjum o ugruntowanej już tradycji. Tematyka naukowego spotkania objęła wszelkie zagadnienia związane z chirurgią, anestezjologią, ginekologią, kardiologią, urologią, ortopedią i laryngologią.

Patronat honorowy nad konferencją objęli: J.M. Rektor Śląskiego Uniwersy-

tetu Medycznego prof. dr hab. **Ewa Małecka-Tendera**, Dziekan Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Stomatologicznym w Zabrze Śląskiego Uniwersytetu Medycznego prof. dr hab. **Wojciech Król** oraz Prezydent Miasta Bytomia mgr **Piotr Koj**. Na czele Komitetu Naukowego skupiającego ponad 20. naukowców i praktyków stanęła prof. dr hab. **Ewa Małecka-Tendera**.

Sympozjum rozpoczęło się wykładem inauguracyjnym na temat: „Sztuczny odbył – wytwarzanie, powikłania oraz nowe perspektywy i nadzieje” wygłoszonym przez prof. dr hab. n. med. **Jerzego Arendta**. Obrady toczyły się w czterech sesjach, z których każda obejmowała dwanaście referatów. Prezentowane prace zyskały duże uznanie członków Komitetu Naukowego i słu-

chaczy. Szczególne zainteresowanie wszystkich uczestników sympozjum wzbudziły „Warsztaty laparoskopowe” zorganizowane przez Fundację Rozwoju Kardiochirurgii pod kierownictwem dr. n. med. **Zbigniewa Nawrata**. W Ustroniu pojawiło się wielu znamienitych specjalistów medycyny, młodych lekarzy i studentów z całej Polski, jak również z innych krajów europejskich.

Pierwsze miejsce oraz nagrodę Prezydenta Miasta Bytomia otrzymali **Łukasz Nagraba, Tomasz Mitek, Artur Stolarczyk, Michał Jarosław Deszczyński, Łukasz Gadowski, Jarosław Deszczyński, Rafał Płoski** za pracę „The inflammatory etiology of heterotopic ossification (HO) after total hip replacement”. Laureatami drugiego miejsca zostali **Krzysztof Nowakowski,**

XVII DNI NEUROPSYCHOFARMAKOLOGICZNE

W dniach 26–28 maja 2008 roku w Ustroniu-Jaszowcu odbyły się XVII Dni Neuropsychofarmakologiczne, których organizatorem tradycyjnie już były Katedra i Zakład Farmakologii Wydz. Lekarskiego z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrzu SUM, Instytut Farmakologii PAN w Krakowie i Oddz. Śląski Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był dr hab. **Przemysław Nowak**, a w skład Komitetu Naukowego weszli prof. dr hab. **Krzysztof Wędzony**, prof. dr hab. **Ryszard Brus**, prof. dr hab. **Władysław Lasoń**, prof. dr hab. dr h.c. **Edmund Przegaliński**, prof. dr hab. **Stanisław J. Czuczwar** i dr hab. **Ewa Obuchowicz**. Przewodniczącym Komisji Programowej został prof. dr hab. **Ryszard Brus**.

W konferencji uczestniczyło 94 specjalistów, zajmujących się badaniem ośrodkowego układu nerwowego w różnych aspektach (biologicznych i klinicznych). W trakcie obrad wygłoszono dwa wykłady plenarne oraz przedstawiono 44 doniesienia zjazdowe, w tym 18 w postaci plakatów. Na każde sympozjum składało się 6 referatów, z trzema referatami wystąpili uczestnicy z zagranicy (dwóch z USA, jeden z Chile).

Ponadto zorganizowano dwa okolicznościowe sympozja; jedno poświęcone prof. dr hab. dr h.c. **Edmundowi Przegalińskiemu**, byłemu wieloletniemu dyrektorowi Instytutu Farmakologii PAN w Krakowie, a drugie – prof. zw. dr hab.

Ryszardowi Brusowi, wieloletniemu kierownikowi Katedry i Zakładu Farmakologii SUM w Zabrzu-Rokitnicy, odchodzącemu w 2008 roku na emeryturę.

Obrady zainaugurował wykład plenarny wygłoszony przez dr hab. **Romana Stefańskiego** na temat „How abused drugs interact with learning and memory systems?”, następnego dnia taki sam charakter miało wystąpienie dr. **Michała Toborka** pt. „Therapeutic intervention in HIV-1-induced disruption of the blood brain barrier”. Sesje dotyczyły następujących zagadnień: „Uzależnienia” (przewodnicząca: prof. dr hab. **Lucyna Antkiewicz-Michaluk**), „Depresja, lęk” (przewodniczący: prof. dr hab. **Andrzej Plech**), „Drgawki. Neurotoksyczność i neuroprotekcja” (przewodniczący: prof. dr hab. **Marek Kowalczyk**), „Neurotoksyczność i neuroprotekcja” (przewodnicząca: prof. dr hab. **Janina Moniuszko-Jakoniuk**).

Sympozjum poświęconemu prof. dr hab. dr h.c. **Edmundowi Przegalińskiemu** przewodniczyli prof. zw. dr hab. **Ryszard Brus** i prof. dr hab. **Krzysztof Wędzony**, a wykłady mu dedykowane wygłosili: prof. zw. dr hab. dr h.c. **Zbigniew S. Herman**, prof. dr hab. dr h.c. **Jerzy Vetulani**, prof. dr hab. **Marta Dziedzicka-Wasylewska**, prof. dr hab. **Krzysztof Wędzony**, dr hab. **Małgorzata Filip** i dr hab. **Mariusz Papp**. Z kolei na sympozjum poświęconym prof. zw. dr hab. **Ryszardowi Brusowi** rolę przewodniczących pełnili prof. dr

hab. dr h.c. **Edmund Przegaliński** i dr hab. **Przemysław Nowak**, zaś specjalne wykłady przygotowali: prof. zw. dr hab. dr h.c. **Zbigniew S. Herman**, prof. dr h.c. **Richard M. Kostrzewa** z East Tennessee State University, prof. **Juan Segura-Aguilar** z Universidad de Chile, dr **Yousef Tizabi** z Howard University, prof. dr hab. **Stefan Pojda** i prof. dr hab. **Andrzej Plech**.

Katedra Farmakologii w Zabrzu-Rokitnicy, ma istotne osiągnięcia naukowe w dziedzinie badań nad ośrodkowym układem nerwowym, uznane w kraju i świecie. Dowodem na to był udział w konferencji znamienitych trzech naukowców z zagranicy, zajmujących się psychofarmakologią i neurotoksykologią. Naukowcy z Polski są żywotnie zainteresowani kontynuacją tych konferencji, które integrują środowisko badaczy mózgu i które są główną płaszczyzną osobistej wymiany doświadczeń naukowych.

Wszystkim szerzej zainteresowanym niniejszą konferencją polecamy najnowszy numer czasopisma „Pharmacological Reports” (2008, vol. 60, nr 2), gdzie zamieszczono program XVII Dni Neuropsychofarmakologicznych oraz na stronach 243–291 opublikowano streszczenia referatów.

*Prof. zw. dr hab. Ryszard Brus
Kierownik Katedry Farmakologii*

JUBILEUSZOWE SYMPOZJUM MŁODYCH CHIRURGÓW – dokończenie

Piotr Tomczyk, **Rafał Bogacki**, **Michał Żydek** za referat „Późne następstwa i powikłania operacji przeciwodpływowych u dzieci z odpływem pęcherzowo-moczowodowym na podstawie ponad 900 przypadków”, a trzecie miejsce uzyskali **Marcin Wasko** i **Olivier Borens**, którzy zaprezentowali opracowanie „Intramedullary infections can be successfully treated with armed, antibiotic-loaded cement nail – surgical technique and results of 16 cases”.

Ponadto jury wyróżniło sześć referatów: „Zanik nerwu wzrokowego jako powikłanie leczenia operacyjnego gruczolaków przysadki mózgowej” (**Klaryna Wyporska**, **Michał Szlachta**, **Magdalena Kycia**), „Ocena wyników operacyjnego leczenia ginekostatii me-

todą Webstera” (**Anna Kasielska**), „Ocena wyników leczenia złamań kręgu szczytowego i obrotowego” (**Robert Wilk**), „Zmiany śródczaszkowe – czy wpływają na wynik operacyjnego udrażniania tętnic szyjnych wewnętrznych?” (**Katarzyna Bogusiak**, **Anna Kasielska**), „Nowoczesne techniki klasycznej operacji żyłaków kończyn dolnych” (**Bartosz Pułtorak**), „Sposoby chirurgicznego leczenia wysięku w jamie opłucnowej” (**Agata Kaczmarzyk**).

Zorganizowane sympozjum świadczy nie tylko o wysokim poziomie brytyjskiej nauki, ale jest także przykładem, iż wspieranie takich przedsięwzięć przez Władze Samorządowe może pomóc wielu młodym studentom w zrobieniu pierwszych kroków na drodze karie-

ry lekarskiej i naukowej, której celem jest niesienie pomocy każdemu z nas. Gościnne Beskidy jak co roku okazały się łaskawe i przywitały uczestników sympozjum piękną, wiosenną pogodą, która pozytywnie wpłynęła na ich nastroje i pobudziła do życia pasję naukowe. Owocne obrady pierwszego dnia zakończone zostały biesiadą góralską, a drugiego uroczystym bankietem.

Życzę wszystkim, aby doświadczenia zdobyte w trakcie sympozjum i związane tu przyjaźnie stały się motorem do podejmowania kolejnych wyzwań zawodowych i naukowych.

*Aneta Schygulla
Rzecznik prasowy sympozjum*

„Młoda Farmacja” – platformą aktywności naukowej i organizacyjnej studentów wydziałów farmaceutycznych uczelni medycznych w Polsce

„Młoda Farmacja” to Zespół Sekcji Studenckich Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, skupiający studentów kierunku farmacja, z dziewięciu wydziałów farmaceutycznych w Polsce: w Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Krakowie, Łodzi, Poznaniu, Sosnowcu, Wrocławiu i Warszawie. Jedyne studenci Wydziału Farmaceutycznego w Lublinie nie utworzyli jak dotąd swojej lokalnej sekcji, choć współpracują z „Młoda Farmacja”.

Członkowie tej największej w Polsce organizacji studenckiej, skupiającej studentów farmacji oraz młodych absolwentów tego kierunku, prowadzą niezwykle aktywne działania na rzecz środowiska akademickiego uczelni medycznych, jak i lokalnych środowisk – w miejscu swojego zamieszkania. Organizują konferencje naukowe, szkolenia, wykłady i seminaria, czy konkursy prac magisterskich. Propagują rozwój nauki poprzez promowanie aktywnego uczestnictwa w pracach studenckich kół naukowych. Przygotowują studentów do podjęcia pracy zawodowej, zarówno na rynku krajowym, jak i za granicą, organizując spotkania z firmami rekrutacyjnymi. Współpracują z władzami Uczelni, Polskim Towarzystwem Farmaceutycznym, izbami aptekarskimi oraz Parlamentem Studentów Rzeczypospolitej Polskiej. Współpracują z czasopismami branżowymi, takimi jak „Gazeta Farmaceutyczna”, „Manager Apteki” czy „Farmaceutyczny Przegląd Naukowy”. Prowadzą działania sprzyjające integracji „środowiska białych fartuchów”, promując współpracę ze studentami innych kierunków medycznych. Organizują liczne akcje charytatywne na rzecz chorych czy ubogich dzieci i dorosłych.

„Młoda Farmacja” aktywnie współpracuje ze studenckimi organizacjami za granicą, a szczególnie z International Pharmaceutical Student's Federation (IPSF) czy European Pharmaceutical Student's Association (EPSA).

W ramach kooperacji z IPSF, członkowie „Młodej Farmacji” biorą udział w programie zagranicznych praktyk wakacyjnych pt. Student Exchange Programme (SEP). Dynamika rozwoju wymiany studenckiej, realizowana w ramach programu IPSF – SEP w Polsce, jest już od dwóch lat najwyższa na świecie. Obecny Zarząd „Młodej Farmacji” pracuje na rzecz utrzymania pierwszego

miejsca Polski w świecie, zarówno pod względem liczby studentów przyjmowanych, jak i wysyłanych za granicę na praktyki wakacyjne.

Utrzymaniu wspomnianej aktywności służy stale promowanie Polski w świecie, poprzez regularne przygotowywanie przez młodych farmaceutów i przesyłanie do ponad 70 krajów świata, biuletynów informacyjnych, prezentujących nasz kraj jako atrakcyjne miejsce do studiowania oraz odbywania praktyk wakacyjnych. Miejscem odbywania wspomnianych praktyk są nie tylko apteki ogólnodostępne czy szpitalne, lecz także katedry i zakłady wydziałów farmaceutycznych, gdzie młodzi adepci sztuki farmaceutycznej mogą pogłębiać i rozwijać swe naukowe zainteresowania.

Opracowany w ostatnim czasie przez studentkę II roku farmacji naszej Uczelni, **Marzenę Kiryk**, Newsletter promuje środowisko akademickie Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, a szczególnie – jego Wydział Farmaceutyczny. Kolejne edycje tego biuletynu poświęcane są innym uczelniom medycznym w Polsce, a nasza studentka współuczestniczy w tworzeniu strony merytorycznej i formalnej tych biuletynów.

Członkowie „Młodej Farmacji” biorą także udział w pracach komitetów roboczych drugiej z wy wymienionych wyżej organizacji zagranicznych, tj. European

Pharmaceutical Student's Association (EPSA).

Sposobnością do podsumowywania osiągnięć, ale i przedstawiania planowanych zamierzeń przez lokalne sekcje „Młodej Farmacji” są, odbywające się dwukrotnie w ciągu roku w siedzibie Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w Warszawie, walne zgromadzenia delegatów. Zakończeniem kilkugodzinnych obrad jest sponsorowany przez Zarząd Główny wspomnianego Towarzystwa wspólny obiad, zaś miłą pamiątką ze spotkania – „rodzinna” fotografia. Podczas przedostatniego Walnego Zgromadzenia Delegatów, które miało miejsce 10 listopada 2007 roku, wybrane zostały nowe władze Zarządu „Młodej Farmacji”. Przewodniczącym został **Dariusz Suchy** – student V roku Wydziału Farmaceutycznego Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, zaś koordynatorem do spraw wymian studenckich w ramach IPSF – **Marzena Kiryk** (autorka i współautorka redagowanych w wersji anglojęzycznej biuletynów informacyjnych), studentka II roku sosnowieckiego Wydziału Farmaceutycznego.

Opiekunem Ogólnopolskiego Zespołu Sekcji Studenckich Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego „Młoda Farmacja”, na obecną trzyletnią kadencję, wybrana została w dniu 11 lipca 2007 r.,

POLAND

GREAT POTENTIAL IN CENTRAL EUROPE

Marzena J. Kiryk – CEO, Young Pharmacy Poland
Marcin Kuzak – CP, Young Pharmacy Poland

The Poles – always “in between”, with energetic mixture of culture, science, hospitality and hope for better future, with great potential... also pharmaceutical.

POLAND

Officially the Republic of Poland, country in Central Europe on the boundary between Eastern and Western European continental masses, the 69th largest country in the world and 7th in Europe. Poland's population, concentrated mainly in urban areas, is over 38.5 million people which makes it the 33rd most populous country in the world.

Keeping pace

IMS Health reports that Polish pharmaceutical market grew 7.5 % to \$6 billion in 2007. There is a visible increase in sells both in Rx and OTC (about 16%). There are almost 12 600 pharmacies all over the country and this number is still increasing.

A Polish pharmacy has approximately 3,500 patients, which is lower number than in other EU countries (about 5,000). New opportunities, energetic and well-educated staff are the reasons why many international pharmaceutical companies decided to open business in Poland.

Newsletter opracowany przez Marzenę Kiryk – studentkę II roku Wydziału Farmaceutycznego SUM.

„Młoda Farmacja” – platformą aktywności naukowej i organizacyjnej studentów wydziałów farmaceutycznych uczelni medycznych w Polsce

z ramienia Prezydium Zarządu Głównego wspomnianego Towarzystwa, Prof. dr hab. **Krystyna Olczyk**, dziekan Wydziału Farmaceutycznego w Sosnowcu Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach.

dzynarodowej i XLVII Międzywydziałowej Konferencji Naukowej Studentów Uczelni Medycznych, współorganizowanej wraz ze Studenckim Towarzystwem Naukowym Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach. W ra-

Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, Pani Prof. dr hab. **Ewy Małeckiej-Tendery**.

Część naukową obrad II Ogólnopolskiego Kongresu Młodej Farmacji wzbogaci wykład zatytułowany: „Badania aktywności biologicznej leków homeopatycznych”, który zostanie wygłoszony przez przedstawiciela firmy Boiron Laboratoires.

Sponsorami tego studenckiego przedsięwzięcia będą firmy Salus International, Boiron Laboratoires, Polska Grupa Farmaceutyczna PGF, Servier, Kamsoft, Prosper, The Allergy Company, a ponadto – Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne.

Spotkanie przedstawicieli wszystkich kierunków studiów medycznych, podczas naukowych obrad, jak i podczas równie ważnych, atrakcyjnych imprez towarzyszących, w trakcie nadchodzącej Konferencji Studenckiego Towarzystwa Naukowego i Kongresu Młodej Farmacji, stworzy możliwość tak oczekiwanej obecnie integracji całego środowiska studenckiego, sprzyjając zarazem przyszłej współpracy zawodowej.

Spotkanie przedstawicieli dziesięciu Sekcji Studenckich PTF, w obecności opiekuna Zespołu Sekcji PTF prof. dr hab. Krystyny Olczyk, podczas Walnego Zgromadzenia Delegatów „Młodej Farmacji”, w dniu 8 marca 2008 r. w siedzibie Zarządu Głównego PTF.

Najbliższe plany naukowe „Młodej Farmacji” to organizacja przez jej sosnowiecką sekcję II Ogólnopolskiego Kongresu Naukowego, który odbędzie się w dniach 7–8 maja 2008 r. Kongres obejmie Sesję Farmaceutyczną III Mię-

mach Kongresu odbędzie się Konkurs Studenckich Prac Naukowych i organizowany po raz pierwszy – Konkurs Opieki Farmaceutycznej. Całe przedsięwzięcie odbędzie się pod honorowym patronatem Jej Magnificencji Rektor

*Prof. dr hab. Krystyna Olczyk
Opiekun Zespołu Sekcji Studenckich
PTF „Młoda Farmacja”
Dziekan Wydziału Farmaceutycznego
z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej
SUM w Katowicach*

OBRADY STUDENTÓW UCZELNI MEDYCZNYCH

W dniach 7–8 maja 2008 r. w Katowicach-Ligocie pod patronatem JM Rektora SUM **Ewy Małeckiej-Tendery** odbyła się III Międzynarodowa i XLVII Międzywydziałowa Konferencja Naukowa Studentów Uczelni Medycznych oraz II Ogólnopolski Kongres Naukowy „Młodej Farmacji”.

Przedsięwzięcie zostało zorganizowane wspólnymi siłami Studenckiego Towarzystwa Naukowego SUM oraz „Młodej Farmacji” w Sosnowcu. Jak co roku studenci naszego Uniwersytetu oraz goście z innych uczelni medycznych spotkali się, aby wzbogacić swoją wiedzę i porównać osiągnięcia naukowe. Zaprezentowano 281 prac naukowych będących wynikiem badań prowadzonych przez studentów.

Studenci dziękują profesorowi Franciszkowi Kokotowi za wykład.

Tegoroczna konferencja była wyjątkowa, ponieważ odbyła się w roku obchodów sześćdziesiątej rocznicy utworzenia naszej Uczelni. Wykład inauguracyjny wygłosił prof. zw. dr hab. n. med. **Franciszek Kokot**. W opinii studentów oraz zaproszonych gości, było to wydarzenie niezwykle i niepowtarzalne, które z pewnością na długie lata pozostanie w ich pamięci. W tym roku po raz pierwszy pojawiło się więcej sesji specjalistycznych, co przyczyniło się niewątpliwie do podniesienia poziomu naukowego obrad oraz bardziej sprawiedliwej rywalizacji. Zakończenie Konferencji uświetnił maraton kabaretowy, podczas którego uczestnicy mogli odprężyć się po dwóch dniach zmagania naukowych.

*Agnieszka Skrzypulec
Przewodnicząca STN SUM*

SUKCES REPREZENTANTÓW SUM PODCZAS XXV MISTRZOSTW POLSKI UCZELNI MEDYCZNYCH W NARCIARSTWIE ALPEJSKIM

Jubileuszowe, XXV Mistrzostwa Polski Uczelni Medycznych w narciarstwie alpejskim, były rozgrywane w dniach 28 lutego – 2 marzec w Niedzicy, na stoku Polana Sosny.

Zawody w narciarstwie alpejskim polegają na jak najszybszym przejechaniu wyznaczonej za pomocą specjalnych tyłek trasy. W naszych mistrzostwach rozgrywano następujące konkurencje techniczne: slalom, slalom gigant oraz dwubój slalomowy. Na trasie o długości prawie kilometra różnica poziomów między startem a metą wynosiła ok. 120 m. Zawodnicy przemieszczali się między bramkami: na trasie slalomu było ich około 40, natomiast podczas slalomu giganta, gdy odległości między poszczególnymi tyłkami są większe – było 21 bramek. W obu konkurencjach rozegrane zostały po dwa przejazdy, przy czym w przerwach pomiędzy zawodami trasy nieznacznie zmieniano.

W końcowej klasyfikacji każdej z konkurencji liczył się łączny czas z obu przejazdów, dlatego najlepsi byli ci, którzy potrafili szybko i bezbłędnie, a przede wszystkim bardzo równo, dwukrotnie przejechać trasę. Jednocześnie – na podstawie tych samych przejazdów – przeprowadzona została punktacja w dwuboju slalomowym (kombinacji), na którą złożyły się po dwa przejazdy slalomu oraz slalomu giganta.

Studenci Śląskiego Uniwersytetu Medycznego pokonali najgroźniejszych rywali, studentów Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego (CM UJ) oraz Akademii Medycznej we Wrocławiu, plasując się na czołowych miejscach w poszczególnych konkurencjach. Łącznie uzyskali 495 punktów, co pozwoliło na zdobycie tytułu najlepszej Uczelni w kraju. Zespół CM UJ ustąpił śląskim studentom zaledwie 18 punktami, ale już trzecią w klasyfikacji drużynę – Akademię Medyczną z Wrocławia – dzielił od naszej dystans ponad 150 punktów.

Duże brawa należą się organizatorom: Klubowi Uczelnianemu Akademickiego Związku Sportowego CM UJ oraz Studium Wychowania Fizycznego i Sportu CM UJ, którzy zadbałi o świetnie przygotowany stok, przygotowali także wszystkie imprezy towarzyszące.

Wszystkie ekipy rywalizujących uczelni podkreślały, że byliśmy nie tyl-

ko najmocniejszą drużyną na stoku, ale także najbardziej zgraną i najgłośniejszą dopingującą swoich zawodników. Przekonać o tym mógł się także nasz opiekun, dr n. biol. **Tadeusz Wieczorek**,

gigant i slalom, którzy wywalczyli czwarte miejsca. Punkty dla drużyny zdobyli prezentujący równą, wysoką formę **Dominik Lewandowski** (IV r.) – 6 miejsce w kombinacji oraz **Andrzej Widel** (IV r.).

Zwycięska drużyna AZS SUM

Fot. Anna Fuchs

który po otrzymaniu złotego medalu oraz zwycięskiego Pucharu został kilka razy podrzucony przez studentów.

Jeśli chodzi o sukcesy indywidualne, największym dorobkiem może pochwalić się pochodząca z Zakopanego **Jadwiga Biela** (II r. Wydz. Lek. Katowice), która zdobyła trzy medale: dwa srebrne w dwuboju slalomowym i slalomie oraz brązowy w slalomie gigancie. Doskonale spisała się także **Kinga Szczerska** (II r. Wydz. Lek. Katowice), zdobywczyni czwartych miejsc w slalomie i dwuboju. Punkty dla drużyny zdobywały również **Dorota Trząski** (III r. Wydz. Lek. Katowice), **Anna Fuchs** (I r. Wydz. Lek. Katowice), oraz z Wydz. Lekarskiego z Oddz. Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze: **Jolanna Kłosowska** (IV r.), **Beata Morawiec** (V r.) i **Marta Szymeczko** (III r.).

Wśród mężczyzn (wszyscy, poza **J. Gałaszkim**, są studentami Wydz. Lekarskiego z Oddz. Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze) najlepiej wypadli: **Jakub Gałaszek** (stażysta SUM) – srebrny medal w slalomie gigancie, **Piotr Zagórski** (IV r.) – brązowy medal w dwuboju oraz **Wojciech Gwózdź** (IV r.) i **Michał Piaseczyński** (V r.) – slalom

Podsumowując, życzylibyśmy sobie jak najwięcej takich występów reprezentantów naszej Uczelni. Jeśli chcemy, by społeczeństwo było zdrowe i mówimy o profilaktyce wielu chorób, to aktywny tryb życia i sport zawsze będą do tego najlepszą drogą.

Serdecznie dziękujemy Władzom naszej Uczelni, pracownikom Studium Wychowania Fizycznego i Sportu oraz wszystkim, dzięki którym mogliśmy uczestniczyć w tych zawodach i jednocześnie wierzymy, że współpraca będzie układać się coraz lepiej, tym bardziej, że w przyszłym roku to Nasz Uniwersytet – jako zwycięzca – będzie organizatorem kolejnej, 26. edycji Mistrzostw.

Ostateczna klasyfikacja XXV Mistrzostw Polski Uczelni Medycznych w narciarstwie alpejskim:

1. Śląski Uniwersytet Medyczny – 495 pkt
2. Collegium Medicum UJ – 477 pkt
3. Akademia Medyczna we Wrocławiu – 340 pkt

Piotr Zagórski
wiceprezes KU AZS SUM
www.azssum.republika.pl

STUDENT FARMACJI TRZECI W WOJEWÓDZTWIE

Student Wydziału Farmaceutycznego Śląskiego Uniwersytetu Medycznego

w Katowicach, **Dariusz Suchy** (V rok farmacji), został zwycięzcą uczelniane-

go etapu konkursu na najlepszego studenta Polski oraz jednym z laureatów tego konkursu na etapie wojewódzkim, gdzie zajął III miejsce.

Dariusz Suchy finalizuje obecnie swoją pracę magisterską, którą wykonuje pod kierunkiem prof. dr. hab. **Henryka Trzeciaka** w Katedrze i Zakładzie Farmakologii. Jednocześnie przygotowuje się do podjęcia sześciomiesięcznej praktyki przeddyplomowej w aptece. Nasz laureat pełni ponadto funkcję przewodniczącego Zespołu Sekcji Studenckich Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego „Młoda Farmacja”.

Ogromny to zaszczyt dla naszego Wydziału, iż to właśnie nasz student zyskał uznanie komisji konkursowych.

Prof. dr hab. Krystyna Olczyk

NOWOŚCI WYDAWNICZE

1. Barczyk Adam: Mechanizmy zwiększonej akumulacji limfocytów T w sarkoidozie. Rozpr. habil. nr 3/2008, Katowice: SUM 2008.
2. Czogała Jan: Prognozowanie i ocena narażenia biernych palaczy papierosów na lotne i toksyczne składniki dymu papierosowego. Rozpr. habil. nr 2/2008, Katowice: SUM 2008.
3. Dąbek Józefa: Transkryptomy rodziny transformującego czynnika wzrostu beta (TGF β) i ich receptorów u chorych z ostrym zespołem wieńcowym. Rozpr. habil. nr 22/2007, Katowice: SUM 2007.
4. English texts for students of medical analytics. Red. Anna W. Kierczak, wyd. II popr., Katowice: SUM 2007.
5. Jędrzejko Krzysztof, Kowalczyk Bożena, Bacler Barbara: Rośliny kosmetyczne, wyd. II, popr. i uzup., Katowice: SUM 2007.
6. Król Robert: Przepływ krwi w nerce przeszczepionej w badaniach śród- i pooperacyjnych a wczesna i późniejsza funkcja graftu. Rozpr. habil. nr 4/2008, Katowice: SUM 2008.
7. Krysiak Robert: Pozalipidowe efekty działania fenofibratu u chorych na dyslipidemię mieszaną i osób z upośledzoną tolerancją glukozy. Rozpr. habil. nr 23/2007, Katowice: SUM 2007.
8. Olszanecka-Glinianowicz Magdalena: Ocena oznaczania wybranych adipokin w surowicy otyłych kobiet jako czynników ryzyka rozwoju i we wczesnej diagnostyce zespołu metabolicznego. Rozpr. habil. nr 21/2007, Katowice: SUM 2007.
9. Pawłowska-Góral Katarzyna: Ingerencja jonów fluorkowych w procesy oksydacyjno-redukcyjne hepatocytów szczy-
 rzych – badania „in vitro”. Rozpr. habil. nr 20/2007, Katowice: SUM 2007.
10. Tubek Sławomir: Rola cynku w nadciśnieniu tętniczym pierwotnym. Wybrane parametry metabolizmu cynku w nadciśnieniu tętniczym pierwotnym, hipotetyczna rola zmian i możliwości ich modulacji. Rozpr. habil. nr 5/2008, Katowice: SUM 2008.
11. Wiadomości Lekarskie 2007, tom 60, nr 11–12, Katowice: SUM 2007.
12. Wojakowski Wojciech: Różnicowanie w kardiomiocyty małych komórek o fenotypie zarodkowych komórek macierzystych izolowanych ze szpiku kostnego. Rozpr. habil. nr 19/2007, Katowice: SUM 2007.
13. Wyględowska-Promieńska Dorota: Laserowa korekcja aberracji wyższego rzędu układu optycznego oka w zabiegach fotokeratektomii refrakcyjnej. Rozpr. habil. nr 1/2008, Katowice: SUM 2008.

ZAPROSZENIE NA KONFERENCJĘ NAUKOWĄ

Katedra i Zakład Historii Medycyny i Farmacji

Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej SUM w Katowicach

wspólnie z **Instytutem Historii Nauki PAN w Warszawie**

serdecznie zapraszają na

konferencję naukową „Zawód pielęgniarki na ziemiach polskich w XIX i XX w.”

która odbędzie się **15 września 2008 r.**

w Warszawie w salach polskiego Parlamentu, a patronat nad nią objął Senat RP.

Szczegółowy program dostępny jest pod adresem

www.sum.edu.pl/konferencje/15092008/program_konferencji.docx

*Kierownik Katedry i Zakładu Historii Medycyny i Farmacji
dr hab. Bożena Urbanek*

NA RZECZ NAUKI

Od szeregu lat dr hab. n. med. **Jerzy Stanisław Gielecki** prof. SUM, kierownik Katedry i Zakładu Anatomii Prawidłowej Wydziału Lekarskiego w Katowicach, propaguje przekazywanie zwłok na rzecz nauki, szczególnie zaś na potrzeby kształcenia studentów medycyny, zgadzając się z poglądem, że ciało człowieka jest najwspanialszym i niezastąpionym atlasem i niemożliwe jest wykształcenie dobrego lekarza bez bezpośredniego z nim kontaktu. Ideę tę upowszechniał też na łamach „Biuletynu Informacyjnego ŚAM” (2004, nr 2) oraz w wywiadach dla prasy i radia.

W maju 2004 roku w Katowicach odbył się pierwszy w Polsce pochówek szczątków osób, których ciała wiele lat służyły nauce i na których kształciły się kolejne pokolenia nowych lekarzy. Kolejna V Uroczystość Akademickiego Pożegnania odbyła się 7 czerwca 2008 w Auli im. Prof. W. Zahorskiego w Katowicach-Ligocie.

W związku z rosnącą liczbą darczyńców opracowano w SUM dokument regulujący wszelkie aspekty tego szlachetnego gestu. Zarządzeniem nr 24/2008 z dnia 12 marca 2008 r. Rektora Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach wprowadzono „Program Świadomej Donacji Zwłok” wraz z załącznikiem – „Aktym przekazania zwłok”. Tekst Programu z załącznikami znajduje się na stronie internetowej Uczelni <http://www.slam.katowice.pl/news.php?extend.1228.25> oraz na stronie internetowej Katedry i Zakładu Anatomii Prawidłowej <http://anatom.slam.katowice.pl/Content.asp?opcja=donacja1>, gdzie ponadto można zapoznać się z założeniami i historią pozyskiwania ciał do celów dydaktycznych i naukowych. *Red.*

PROGRAM ŚWIADOMEJ DONACJI ZWŁOK

§1

Celem programu jest zabezpieczenie zwłok ludzkich do realizacji badań naukowych oraz do zadań dydaktycznych wynikających z obowiązujących programów nauczania studentów dla poszczególnych poziomów i kierunków nauczania oraz kształcenia podyplomowego prowadzonych w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach.

§2

1. Zwłoki przeznaczone do celów wymienionych w §1 pochodzą od dobrowolnych donatorów przekazanych na rzecz donatariusza – Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, zwanego dalej Uczelnią.
2. Donatorami są osoby, które za życia przystąpiły do niniejszego programu poprzez podpisanie „Aktu przekazania zwłok” potwierdzonego notarialnie, którego wzór stanowi Załącznik nr 1 do niniejszego Programu.
3. Akt, o którym mowa w ust. 2 donator przedkłada do Katedry i Zakładu Anatomii Prawidłowej Wydziału Lekarskiego w Katowicach (ul. Medyków 18, 40-752 Katowice-Ligota).
4. Donatorem może zostać wyłącznie osoba zamieszkała i przebywająca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Donatorzy w ramach niniejszego programu pozostają anonimowi dla osób trzecich, o ile nie wyrazili w „Akcje przekazania zwłok” woli ujawnienia swoich danych osobowych.
6. W przypadku wyrażenia przez donatora woli ujawnienia swoich danych osobowych imiona i nazwiska donatorów umieszczone zostaną na tablicy pamiątkowej Katedry i Zakładu Anatomii Prawidłowej Wydziału Lekarskiego w Katowicach.

§3

1. Przekazanie zwłok wymaga uprzedniego stwierdzenia zgonu i jego przyczyn w karcie zgonu zawierającej adnotację urzędu stanu cywilnego o zarejestrowaniu zgonu.
2. Zwłoki ofiarowane na podstawie „Aktu przekazania zwłok” zostają przetransportowane i przechowywane w Zakładzie Anatomii Prawidłowej Wydziału Lekarskiego w Katowicach.
3. Organizacja transportu zwłok pozostaje w gestii jednostki organizacyjnej Uczelni określonej w ust. 2.
4. Odstąpienie przez Uczelnię od przejęcia zwłok jest możliwe w przypadkach przewidzianych przepisami prawa, a także zwłok w stanie rozkładu gnilnego.

§4

1. Obowiązek transportu i pochówku zwłok spoczywa na Uczelni.
2. Sposób pochówku zwłok donator ma prawo zastrzec w „Akcje przekazania zwłok”.
3. W przypadku braku określenia pochówku przez Donatorów zwłoki będą chowane w ramach Memoriału im. Ojca Profesora Innocentego Józefa Marii Bocheńskiego.

ZAPROSZENIE NA KONFERENCJĘ NAUKOWĄ

Zakład Filozofii i Pedagogiki

Wydziału Opieki Zdrowotnej SUM w Katowicach

zaprasza na

Międzynarodową Konferencję Naukową „Godność: człowiek, osoba, pacjent”

która odbędzie się w dniach **19–20 listopada 2008 r.** w Ustroniu.

Konferencja pomyślana jest jako głos polskiego środowiska w ogólnoswiatowej dyskusji nt. zasadność budowania etyki a przekonanie o godności człowieka.

Zgłoszenia uczestnictwa oraz zapytania dotyczące programu, rezerwacji i opłat należy przesłać na e-mail:

znh_sekretariat@sum.edu.pl

Zakład Filozofii i Pedagogiki SUM
Katowice ul. Medyków 12
tel. 0 32 208 86 45

KRONIKA

(lutyczerewiec 2008)

- * 8 lutego w Teatrze Rozrywki w Chorzowie wręczono „Miody i Chrzany” przyznane po raz 15. przez redakcję „Dziennika Zachodniego”. Jednym z tegorocznych laureatów miódów został prof. dr hab. **Marian Zembala**, kierownik Katedry Kardiologii i Transplantologii oraz Oddziału Klinicznego Kardiologii i Transplantologii SUM w Zabrze.
- * W dniach 14–17 lutego w Szczyrku odbywały się 3. Międzynarodowe Zimowe Mistrzostwa w Ratownictwie Medycznym. Jednym z gości specjalnych był prof. dr hab. **Krystyn Sosada** – konsultant wojewódzki ds. ratownictwa medycznego.
- * W dniach 28 lutego–2 marca odbywały się w Niedzicy 25. Mistrzostwa Polski Uczelni Medycznych w narciarstwie alpejskim, podczas których w klasyfikacji generalnej reprezentacja SUM uzyskuje pierwsze miejsce (szersza inf. str. 38).
- * 29 lutego na Wydziale Opieki Zdrowotnej SUM w Katowicach-Ligocie odbyło się dyplomatorium absolwentek zaocznych jednolitych magisterskich studiów pielęgnarskich. W uroczystości, którą prowadził dziekan Wydziału prof. dr hab. **Zbigniew Gašior**, uczestniczyła rektor SUM prof. dr hab. **Ewa Malecka-Tendera**.
- * 5 marca w Radiu Katowice odbyła się debata na temat „Jaka powinna być nowoczesna uczelnia?”, w której uczestniczyła prorektor ds. studiów i studentów prof. dr hab. **Wanda Romaniuk**.
- * W dniach 7–9 marca podczas odbywającego się w Poznaniu 2. Kongresu Top Medical Trends pamiątkowymi medalami przyznanymi przez Polskie Towarzystwo Medycyny Rodzinnej i Wydawnictwo Termedia wyróżnieni zostali m.in. prof. prof.: **Władysław Grzeszczak**, **Franciszek Kokot**, **Eugeniusz J. Kucharz**, **Krzysztof Strojek**, **Andrzej Więcek**, **Marian Zembala** oraz **Ewa Żukowska-Szczechowska**.
- * 12 marca rektor SUM prof. dr hab. **Ewa Malecka-Tendera** uczestniczyła w odbywającym się w Katowicach posiedzeniu Prezydium Okręgowej Rady Lekarskiej, które poświęcone było m.in. problemom związanym z kształceniem lekarzy.
- * 12 marca zarządzeniem nr 24/2008 wprowadzono w Śląskim Uniwersytecie Medycznym „Program Świadomej Donacji Zwłok” (szersza inf. str. 40).
- * 13 marca prof. dr hab. **Krzysztof Jędrzejko** na posiedzeniu Oddziału Śląskiego Polskiego Towarzystwa Botanicznego w Sosnowcu wygłosił wykład „Dar Boga czy zemsta szatana – rośliny psychoaktywne, halucynogenne i narkotyczne”.
- * 13 marca w Katedrze i Klinice Nefrologii, Endokrynologii i Chorób Przemiany Materii SUM w Katowicach, kierowanej przez prof. dr hab. **Andrzeja Więcka**, zorganizowano z okazji Światowego Dnia Nerek bezpłatne badania profilaktyczne.
- * 15 marca rektor SUM prof. dr hab. **Ewa Malecka-Tendera** uczestniczyła w odbywającym się w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym w Katowicach przedświątecznym spotkaniu pracowników naukowych i nauczycieli akademickich wyższych uczelni Górnego Śląska.
- * 17 marca w Teatrze Zagłębia odbyła się uroczystość wręczenia Nagród Miasta Sosnowca. Jednym z laureatów był prof. dr hab. **Krzysztof Jędrzejko** (szersza inf. str. 29).
- * 20 marca władze Śląskiego Uniwersytetu Medycznego powróciły do Rektoratu przy ul. Poniatowskiego 15 w Katowicach.
- * 27 marca w Teatrze Nowym w Zabrze odbyła się uroczystość nadania tytułów doktora honoris causa SUM prof. dr hab. **Markowi Pawlikowskiemu** oraz prof. dr hab. **Mariuszowi Ratajczakowi** (szersza inf. str. 11–18).
- * 28 marca JM Rektor **Ewa Malecka-Tendera** odebrała przyznaną Śląskiemu Uniwersytetowi Medycznemu w Katowicach statuetkę „Śląskiego Oskara” (szersza inf. str. 7).
- * 28 marca JM Rektor prof. dr hab. **Ewa Malecka-Tendera** wzięła udział w odbywającym się w redakcji „Gościa Niedzielnego” spotkaniu poświęconym relacji lekarza z pacjentem. Spotkanie było pierwszym w ramach cyklu pt. „Rozmowy o języku polskim”, organizowanego przez redakcję „Gościa Niedzielnego”, biuro senatorskie senator **Krystyny Bochenek** oraz Radę Języka Polskiego przy PAN.
- * 29 marca prorektor ds. studiów i studentów prof. dr hab. **Wanda Romaniuk** brała udział w XXV Okręgowym Zjeździe Lekarzy.
- * W dniach 28–29 marca odbyła się w Woźnikach koło Częstochowy IX Polsko-Słowacka Konferencja Internistyczna, zorganizowana przez Katedrę i Klinikę Chorób Wewnętrznych i Reumatologii SUM w Katowicach (kier.: prof. dr hab. **Eugeniusz J. Kucharz**) (szersza inf. str. 34).
- * 3 kwietnia rektor SUM prof. dr hab. **Ewa Malecka-Tendera** uczestniczyła w odbywającym się w Szczyrku Regionalnej Konferencji Rektorów Uczelni Akademickich.
- * 7 kwietnia Śląski Uniwersytet Medyczny odwiedziła minister zdrowia **Ewa Kopacz** (szersza inf. str. 6).
- * 9 kwietnia prorektor ds. studiów i studentów prof. dr hab. **Wanda Romaniuk** brała udział w obradach X sesji Młodzieżowej Rady Miasta Sosnowca dotyczącej wyboru kierunku studiów przez młodych ludzi.
- * 10 kwietnia w Katowicach-Ligocie odbyła się uroczystość, podczas której Auli A3 nadano imię prof. dr hab. **Witolda Zahorskiego** (szersza inf. str. 8–10).
- * 14 kwietnia w Auli im. Profesora Witolda Zahorskiego w Katowicach-Ligocie odbyła się debata przedwyborcza z udziałem kandydatów na urząd rektora SUM: prof. dr hab. **Ewy Maleckiej-Tendery** oraz prof. dr hab. **Wojciecha Pluskiewicza**. Debata była podzielona na 4 części. W pierwszej prowadząca spotkanie prof. dr hab. **Krystyna Olczyk** postawiła obojgu kandydatom 5 pytań odnośnie do: sposobów poprawienia kondycji finansowej Uczelni, poprawy stanu niektórych jednostek klinicznych, szczególnie na Wydziale Lekarskim w Zabrze, poprawy warunków nauczania, sposobów zwiększenia aktywności Uczelni w pozyskiwaniu środków finansowych ze źródeł pozabudżetowych, podwyższenia wynagrodzeń pracowników Uczelni. Część drugą debaty stanowiła prezentacja programów wyborczych, w części trzeciej kandydaci zadali sobie po trzy pytania. Ostatnią część debaty wypełniły pytania zadawane kandydatom przez uczestników spotkania.
- * 14 kwietnia odbyło się w Rybniku posiedzenie kapituły nagrody Narcyzy 2008. Jedną z pięciu tegorocznych laureatek została prof. dr hab. **Krystyna Olczyk** (szersza inf. str. 29).
- * 15 kwietnia odbyły się wybory na funkcję rektora w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach na kadencję 2008–2012. Rektorem po raz drugi została wybrana prof. dr hab. **Ewa Malecka-Tendera**.

PODZIĘKOWANIE

Dziękuję wszystkim osobom, które okazały mi swą pomoc w czasie przygotowań do wyborów rektorskich w Śląskim Uniwersytecie Medycznym.

Głosowało na mnie 171 elektorów, co pozwoliło na uzyskanie 41% poparcia społeczności akademickiej naszej Uczelni. W swym programie artykułowałem potrzebę podjęcia autentycznych zmian, a uzyskane głosy zobowiązują mnie do dalszej aktywnej pracy na rzecz uczelni.

Dziękuję za okazane mi zaufanie i wspieranie trendu reformatorskiego w Śląskim Uniwersytecie Medycznym.

Zapraszam na mój blog www.pluskiewicz.blogspot.com, który będzie służył jako platforma informacyjna i dyskusyjna.

Wojciech Pluskiewicz

- * 16 kwietnia rektor SUM prof. dr hab. **Ewa Malecka-Tendera** uczestniczyła w zorganizowanym w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów spotkaniu środowiska naukowego i akademickiego z premierem **Donaldem Tuskiem**. Podczas spotkania zaprezentowano wyniki prac Zespołu ds. Opracowania Założeń Reformy Systemu Nauki oraz Założeń Reformy Systemu Szkolnictwa Wyższego.

KRONIKA (lut-y-czerwiec 2008)

- * W dniach 16–18 kwietnia w Warszawie odbyła się pierwsza międzynarodowa konferencja pod nazwą „Poland International Education Conference Warsaw 2008”, w której z ramienia Uczelni uczestniczyli: prorektor ds. studiów i studentów prof. dr hab. **Wanda Romaniuk**, kierownik Zdziału ds. Studiów i Studentów **Jolanta Samborska-Kozak** oraz p.o. kierownik Sekcji ds. Programów Międzynarodowych mgr **Błażej Śmigas**.
- * 20 kwietnia w Bazylice Mniejszej w Katowicach-Panewnikach odbył się koncert charytatywny na rzecz Oddziału Neonatologii Centralnego Szpitala Klinicznego im. prof. Kornela Gibińskiego. Podczas koncertu, który zorganizowano pod patronatem rektora SUM prof. dr hab. **Ewy Maleckiej-Tendery** oraz arcybiskupa **Damiana Zimonia**, zaprezentowano utwory sakralne epok renesansu, baroku, klasycyzmu, romantyzmu oraz czasów współczesnych, a także utwory polskich kompozytorów o tematyce maryjnej i patriotycznej.
- * 24 kwietnia dr n. med. **Tomasz Wielkoszyński** otrzymał nagrodę dla młodych pracowników diagnostyki laboratoryjnej za wybitne osiągnięcia w tej dziedzinie (szersza inf. str. 29).
- * W dniach 24–26 kwietnia br. odbył się w Warszawie XXXVI Zjazd Towarzystwa Internistów Polskich, podczas którego wręczono nagrody za najlepsze prace oryginalne. Drugą nagrodę otrzymali: **Malgorzata Widuchowska** i **Eugeniusz J. Kucharz** z Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych i Reumatologii SUM, którzy przedstawili pracę dotyczącą metabolicznych skutków leczenia chorych na reumatoidalne zapalenie stawów przy pomocy monoklonalnych przeciwciał skierowanych przeciwko TNF- α (infliksymb).
- * W dniach 25–27 kwietnia prorektor ds. studiów i studentów prof. dr hab. **Wanda Romaniuk** uczestniczyła w 72. Akademickiej Pielgrzymce na Jasną Górę.
- * W dniach 25–27 kwietnia w Ustroniu-Jaszowcu odbyło się Jubileuszowe 10. Międzynarodowe Sympozjum Studentów i Młodych Lekarzy z Zakresu Chirurgii i Innych Specjalności Zabiegowych, zorganizowane przez Koło STN przy Katedrze i Oddziale Klinicznym Chirurgii Ogólnej i Gastroenterologicznej SUM w Bytomiu (szersza inf. str. 34–35).
- * 28 kwietnia w Międzywydziałowej Auli Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego odbyło się dyplomatorium absolwentów farmacji Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej SUM w Sosnowcu. Dyplomy wręczono 151 osobom. Władze Uczelni reprezentowała prorektor ds. studiów i studentów SUM prof. dr hab. **Wanda Romaniuk**. Podczas uroczystości, którą zorganizował samorząd studencki, wykład wygłosił prof. dr hab. **Jerzy Stojko** („Zwierzęta transgeniczne – stan obecny i nadzieje na przyszłość”).
- * 28 kwietnia w Górnośląskim Centrum Kultury w Katowicach odbyło się czepkowanie 186 studentów pierwszego roku licencjackich studiów pielęgniarstwa. W uroczystości, którą zorganizowała i prowadziła dr n. hum. **Halina Kulik** – kierownik Zakładu Propedeutyki Pielęgniarstwa SUM w Katowicach, uczestniczyli dziekan Wydziału Opieki Zdrowotnej w Katowicach prof. dr hab. **Zbigniew Gąsior**, prodziekan Wydziału Opieki Zdrowotnej dr hab. **Violetta Skrzypulec**, prof. nadzw. SUM, a także kanclerz mgr **Bernadeta Kuraszewska** oraz zastępca kanclerza – dyrektor ds. ekonomiczno-eksploatacyjnych mgr **Teresa Dudek**. Ponadto uroczystości zaszczyli swoją obecnością m.in.: senator **Krzyszyna Bochenek**, przewodnicząca Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Katowicach – dr **Mariola Bartusek**, przedstawiciele Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego oraz dyrektorzy i naczelnice pielęgniarki szpitali województwa śląskiego, w których prowadzone są zajęcia z zakresu pielęgniarstwa. W uroczystości wzięły również udział **Ewa Willaume-Pielka** – seniorka pielęgniarstwa oraz **Hanna Paszko** – pielęgniarka i autorka wielu publikacji poświęconych pielęgniarstwu oraz godności ludzkiej, szczególnie człowieka chorego, cierpiącego i umierającego.
- * W dniach 7–8 maja pod patronatem JM Rektora prof. dr hab. **Ewy Maleckiej-Tendery** odbyła się w Katowicach-Ligocie 3. Międzynarodowa i 47. Międzywydziałowa Konferencja Naukowa Studentów Uczelni Medycznych oraz 2. Ogólnopolski Kongres Naukowy Młodej Farmacji (szersza inf. str. 36–37).
- * W dniach 7–9 maja w Katowicach odbyły się Medykalia, zorganizowane przez Samorząd Studencki SUM.
- * Podczas odbywającego się w Rzymie w dniach 7–10 maja VII Kongresu Europejskiej Federacji Medycyny Wewnętrznej prof. dr hab. **Eugeniusz J. Kucharz** został uhonorowany brązowym medalem wybitnym z okazji 2740 rocznicy założenia Rzymu (szersza inf. str. 29).
- * 8 maja w siedzibie „Rzeczpospolitej” w Warszawie JM Rektor **Ewa Malecka-Tendera** odebrała nagrodę Awans 2008 przyznaną naszej Uczelni w ogólnopolskim rankingu szkół wyższych (szersza inf. str. 1, 2).
- * Podczas odbywających się w Toruniu w dniach 9–10 maja VIII Ogólnopolskiej Konferencji Medycyny Paliatywnej Hospicjum 2008 i VI Ogólnopolskiego Forum Onkologii i Psychoonkologii prof. dr hab. **Danuta Sońta-Jakimczyk**, kierownik Katedry i Kliniki Pediatrii, Hematologii i Onkologii Dziecięcej SUM w Zabrze, otrzymała „Rycerski Medal Przyjaźni”. Medal przyznała Fundacja Społeczno-Charytatywna „Pomoc Rodzinie i Ziemi” za wieloletnią przyjaźń, troskę i pomoc niesioną toruńskiemu Hospicjum dla Dzieci „Nadzieja”.
- * 12 maja odbyły się wybory na funkcje dziekanów i prodziekanów SUM (szersza inf. str. 2).
- * 26 maja odbyło się w Zabrze uroczyste otwarcie podjazdu dla transportu sanitarnego przy budynku pediatrii Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 (szersza inf. str. 33).
- * W dniach 28–29 maja odbyła się w Katowicach-Ligocie kolejna wystawa najnowszych zagranicznych wydawnictw medycznych, zorganizowana przez Bibliotekę Główną SUM oraz firmę ABE Marketing.
- * W dniach 29–30 maja odbywała się w Katowicach-Ligocie konferencja naukowa pt. „Ochrona zdrowia pielęgniarek i położnych na stanowisku pracy przed skutkami działania czynników biologicznych”, którą zorganizował Zakład Pielęgniarstwa i Społecznych Problemów Medycznych SUM, kierowany przez dr hab. **Edwarda Wylęgałę**. Tematyka konferencji dotyczyła m.in. wpływu działania czynników biologicznych na stan zdrowia oraz edukacji w zakresie bezpieczeństwa i higieny na stanowisku pracy.
- * W dniach 5–8 czerwca zorganizowano w Wiśle 8. Kongres Medycyny Rodzinnej pod honorowym patronatem ministra zdrowia **Ewy Kopacz**. Przewodniczącym Komitetu Programowego był dr hab. **Witold Lukas**, prof. nadzw. SUM, kierownik Katedry Medycyny Rodzinnej w Zabrze, a jednym z członków Komitetu Honorowego był wojewoda śląski **Zygmunt Łukaszczyk**.
- * W dniach 6–7 czerwca odbywała się w Zabrze 15. Międzynarodowa Konferencja Kardiologiczna i 9. Warsztaty Kardiologii Inwazyjnej. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego Konferencji był prof. dr hab. **Lech Poloński**, kierownik III Katedry i Oddziału Klinicznego Kardiologii SUM w Zabrze.
- * 7 czerwca w Auli im. prof. Witolda Zahorskiego w Katowicach-Ligocie zorganizowano uroczystość związaną z pochówkiem prochów osób, które przekazały swoje ciała nauce. Pochówek jest częścią Programu Donacji objętego Memoriałem ojca Profesora Józefa Marii Bocheńskiego, opracowanego i prowadzonego od 2002 roku przez Katedrę Anatomii Prawidłowej SUM. W uroczystości uczestniczyli rodzeni darczyńców, a także studenci, lekarze oraz pracownicy naukowcy naszej Uczelni (zob. też s. 40).
- * 9 czerwca w auli Uniwersytetu Śląskiego odbyło się spotkanie ministra nauki i szkolnictwa wyższego **Barbary Kudryckiej** ze śląskim środowiskiem akademickim. Spotkanie, w którym uczestniczyła m.in. rektor SUM prof. dr hab. **Ewa Malecka-Tendera**, dotyczyło rządowego projektu reform w szkolnictwie wyższym i nauce.

PRZECZYTALIŚMY... (lut-y-czerwiec 2008)

- * W Zakładzie Anestezjologii Klinicznej SUM w Zabrze, kierowanym przez dr hab. **Hannę Misiołek**, wypracowano rozwiązanie ukierunkowane na zwiększenie bezpieczeństwa pacjentów chirurgicznych z ostrym bólem pooperacyjnym, leczonych metodą znieczulenia zewnątrzoponowego. Pomysł ten polega na uniemożliwieniu nieświadomego podania niewłaściwego leku do cewnika zewnątrzoponowego. Zdaniem prof. dr. hab. **Przemysława Jałowickiego**, rozwiązanie to może spotkać się z niewielkim zainteresowaniem producentów sprzętu medycznego (**Piotr Wróbel**, *Błędy można uniknąć*, „Rynek Zdrowia” nr 2, luty 2008).
- * W „Journal of the American College of Cardiology” (2008; 51: 538–545) ukazała się publikacja polsko-amerykańskiego zespołu, porównująca wczesne i późne wyniki leczenia choroby pnia lewej tętnicy wieńcowej metodą przeszkońnej implantacji stentu (PCI) lub pomostowania aortalno-wieńcowego (CABG). Autorami publikacji są m.in.: prof. dr hab. **Michał Tendera**, prof. dr hab. **Andrzej Bochenek** oraz dr hab. **Paweł Buszman (Marta Koton-Czarnecka)**, *Stentowanie vs. pomostowanie – ważna publikacja polskich kardiologów*, „Puls Medycyny” nr 3, 13 lutego 2008; zob. też: **Agata Pustulka**, *Skutecznie pomagają sercu*, „Polska Dziennik Zachodni” 5 lutego 2008).
- * Prof. dr hab. **Jan Dulawa**, kierownik Katedry Chorób Wewnętrznych oraz Kliniki Chorób Wewnętrznych i Metabolicznych SUM w Katowicach-Ochojcu, zwrócił uwagę na brak stabilności i przewidywalności przy kontraktowaniu usług medycznych (**Jan Dulawa**, *Uwagi do instytucji*, „Gość Niedzielny” nr 8, 24 lutego 2008).
- * Głos w dyskusji dotyczącej przyczyn zmniejszenia się liczby chętnych do specjalizowania się w kardiologii zabrał prof. dr hab. **Andrzej Bochenek**, kierownik I Katedry i Kliniki Kardiologii SUM w Katowicach-Ochojcu (**Judyta Watola**, *Kto rozkroi nam serce?*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 48, 26 lutego 2008).
- * W grudniu ub.r. w Zabrzu, z inicjatywy Stowarzyszenia Wychowanków ŚAM, odbyła się konferencja poświęcona problematyce związanej z funkcjonowaniem szpitali uniwersyteckich. W konferencji, którą prowadził prof. dr hab. **Wojciech Pluskiewicz**, kierownik Zakładu Chorób Metabolicznych Kości SUM w Zabrzu, uczestniczył m.in. dziekan Wydziału Opieki Zdrowotnej SUM w Katowicach-Ligocie prof. dr hab. **Zbigniew Gąsior**. Wśród prelegentów znaleźli się prof. dr hab. **Wojciech Rokicki** – kierownik Katedry i Kliniki Chirurgii Klatki Piersiowej SUM w Zabrzu, dr hab. **Grzegorz Cieślak** – adiunkt Oddziału Klinicznego Chorób Wewnętrznych, Angiologii i Medycyny Fizykalnej Katedry Chorób Wewnętrznych SUM w Bytomiu oraz dr n. med. **Tomasz Romańczyk** – kierownik Zakładu Ekonomiki Zdrowia SUM w Bytomiu (**Zygfryd Wawrzynek**, *Stanęliśmy przed ścianą*, „Pro medico” nr 146, luty 2008).
- * Prof. dr hab. **Marian Zembala** przedstawił na łamach „Pulsu Medycyny” zalety stosowanego w Śląskim Centrum Chorób Serca systemu kontraktowego (**Marian Zembala**, *Koniec z „urawniłowką”*, „Puls Medycyny” nr 4, 27 lutego 2008).
- * O postępowaniu wyjaśniającym, dotyczącym zarzutów stawianych prof. dr hab. **Ariadnie Gierek-Lapińskiej**, mogliśmy przeczytać w prasie lokalnej i ogólnopolskiej (**Judyta Watola**, *NIK: Ustawiane przetargi katowickiej okulistyki*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 49, 27 lutego 2008; **Jan Dziadul**, *Przerwana nić Ariadny*, „Polityka” nr 11, 15 marca 2008; zob. też: **Judyta Watola**, *Senat o losie okulistyki*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 50, 28 lutego 2008; **Judyta Watola**, *Nieczyste sumienie Michała Smolorza*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 63, 14 marca 2008; **Judyta Watola**, *Znana okulistka straci jednak stanowisko dyrektorki szpitala*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 68, 20 marca 2008; **JUDY**, *Znana okulistka przed sądem lekarskim*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 94, 21 kwietnia 2008; **Judyta Watola**, *Prof. Gierek-Lapińska została odwołana*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 101, 29 kwietnia 2008).
- * Z prof. dr hab. **Andrzejem Więckiem**, kierownikiem Katedry i Kliniki Nefrologii, Endokrynologii i Chorób Przemiany Materii SUM w Katowicach, na temat działań profilaktycznych w chorobach nerek rozmawiała red. **Judyta Watola** (*Nerki również ważne jak serce, a może i ważniejsze*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 63, 14 marca 2008).
- * Dr hab. **Piotr Knapik**, prof. nadzw. SUM, kierownik Katedry Anestezjologii i Intensywnej Terapii oraz Oddziału Klinicznego Kardioanestezji i Intensywnej Terapii Pooperacyjnej w Zabrzu, ustosunkował się na łamach „Gazety Wyborczej” do otwarcia w Śląskim Centrum Chorób Serca oddziału intensywnej terapii (**JUDY**, *Intensywna terapia zamiast magazynów*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 52, 1–2 marca 2008; **Marlena Polok-Kin**, *Ratują serca*, „Polska Dziennik Zachodni” 18 marca 2008).
- * Po dwumiesięcznej przerwie Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe wznowiło dyżury karetki noworodkowej w Zabrzu. W sprawie tej interweniowała m.in. rektor SUM prof. dr hab. **Ewa Malecka-Tendera** (**JUDY**, *Zabrzańska enka znów jeździ do dzieci*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 63, 14 marca 2008).
- * Gośćmi Spotkań Medycznych redaktor **Krystyny Bochenek** byli m.in. prof. dr hab. **Władysław Pierzchała** („Polska Dziennik Zachodni” 2–4 maja 2008), prof. dr hab. **Lech Polonowski** („Polska Dziennik Zachodni” 31 maja 2008), dr n. med. **Maciej Taźbirek** („Polska Dziennik Zachodni” 10–11 maja 2008) oraz prof. dr hab. **Andrzej Więcek** („Polska Dziennik Zachodni” 19–20 kwietnia 2008, 26–27 kwietnia 2008).
- * Dr hab. **Aleksander L. Sieroń**, kierownik Katedry i Zakładu Biologii Ogólnej, Molekularnej i Genetyki SUM w Katowicach-Ligocie, wypowiedział się na temat możliwości leczniczych nowo otwartej w siemianowickim Centrum Leczenia Oparzeń pracowni hodowli komórek i tkanek in vitro z bankiem tkanek (**Grzegorz Lisiecki**, *Szansa na przeżycie dla najcięższej poparzonej*, „Polska Dziennik Zachodni” 19 marca 2008).
- * O nowo promowanych doktorach honoris causa SUM prof. prof.: **Marku Pawlikowskim** oraz **Mariuszu Ratajczaku**, mogliśmy przeczytać w „Gazecie Wyborczej”, „Polsce Dzienniku Zachodnim”, „Forum Akademickim” oraz w „Pro Medico” (**Judyta Watola**, *Nowi doktorzy honoris causa*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 74, 28 marca 2008; **Agata Pustulka**, *Profesor Mariusz Ratajczak znalazł diamenty we krwi*, „Polska Dziennik Zachodni” 28 marca 2008; *Doktoraty h.c. – prof. prof. M. Ratajczak i M. Pawlikowski*, „Forum Akademickie” nr 5, maj 2008; **Anna Zadorek-Świderek**, *XXV Okręgowy Zjazd Lekarzy*, „Pro medico” nr 149, maj 2008).
- * Prof. dr hab. **Krzysztof Jędrzejko** został uhonorowany Nagrodą Miasta Sosnowca w dziedzinie kultury i sportu ((U), *Kandydaci do Nagród Miasta Sosnowca*, „Kurier Miejski” nr 2, luty 2008; **Anna Witek**, *Miejskie wyróżnienia*, „Polska Dziennik Zachodni” 28 marca 2008).
- * Z prof. dr hab. **Aleksandrem Sieroniem**, kierownikiem Oddziału Klinicznego Chorób Wewnętrznych, Angiologii i Medycyny Fizykalnej SUM w Bytomiu, współautorem nagrodzonego na Światowych Targach Wynalazczości, Badań Naukowych i Nowych Technik „Brussels Eureka” spektrometrycznego systemu wczesnego wykrywania i diagnostyki nowotworów, rozmawiała red. **Bożena Gumula Hrapkowicz** (*Wynalazek czeka na ludzi biznesu*, „Polska Dziennik Zachodni” 2 kwietnia 2008; zob. też: *Śląscy naukowcy bezkonkurencyjni*, „Puls Medycyny” nr 2, styczeń 2008; *Zagraniczne firmy zainwestują w wynalazek profesora Sieronia?*, „Życie Bytomskie” nr 11, 17 marca 2008; *3 x 1=8*, „Ogólnopolski Przegląd Medyczny” nr 3, 2008; **Ewa Dereń**, *Red for Cancer*, „The Polish Science Voice” No. 7, 2008).
- * Rektor SUM prof. dr hab. **Ewa Malecka-Tendera**, kierownik Katedry i Kliniki Pediatrii, Endokrynologii i Diabetologii Dziecięcej SUM w Katowicach-Ligocie, wypowiedziała się w „Pulsie Medycyny” na temat prewencji i leczenia zespołu metabolicznego (*Walczyć z otyłością u dzieci*, „Puls Medycyny” nr 5, 5 marca 2008).
- * Problem otyłości brzusznej, jej profilaktyka i leczenie zostały przybliżone czytelnikom „Pulsu Medycyny” przez prof. dr hab. **Krzysztofa Strojka** z Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych, Diabetologii i Nefrologii SUM w Zabrzu (**Marta Koton-Czarnecka**, *Otyłość brzuszna jest główną przyczyną zaburzeń kardiometabolicznych*, „Puls Medycyny” nr 5, 5 marca 2008).
- * W marcowym numerze „Pro medico” zamieszczono sprawozdanie z odbywających się w styczniu tego roku w Katowicach

I Śląskich Targów Stomatologicznych, w których otwarciu uczestniczyła m.in. JM Rektor prof. dr hab. **Ewa Malecka-Tendera** (*Z życia Oddziału Śląskiego PTS, „Pro medico” nr 147, marzec 2008*).

- * Czytelnikom periodyku „Polska Dziennik Zachodni” niebezpieczeństwa wynikające z wirtualnych uzależnień przybliżył mgr **Robert Kowalczyk**, wykładowca w Katedrze i Klinice Psychiatrii i Psychoterapii SUM w Katowicach-Ochojcu (**Teresa Semik**, *Niebezpieczny jest seks przez internet, „Polska Dziennik Zachodni” 4 kwietnia 2008*).
- * O wizycie minister zdrowia **Ewy Kopacz** w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach pisała m.in. „Gazeta Wyborcza” (**JK**, *Nie pomożemy nieudacznikom, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 83, 8 kwietnia 2008*).
- * W „Gościu Niedzielnym” zamieszczono relację ze spotkania poświęconego komunikacji lekarzy z chorymi, w którym uczestniczyły m.in. rektor SUM prof. dr hab. **Ewa Malecka-Tendera** oraz prof. dr hab. **Danuta Sońta-Jakimczyk** (**Przemysław Kucharzak**, *Pogadać z chorym, „Gość Niedzielnym” nr 14, 6 kwietnia 2008*).
- * Przed nieodpowiednimi nawykami żywieniowymi przestrzegali na łamach „Gazety Wyborczej” prof. dr hab. **Barbara Zahorska-Markiewicz** oraz prof. dr hab. **Lech Poloński** (**Krzysztof Jurga**, *Light nie działa na kanapie, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 87, 12–13 kwietnia 2008 [dodatek: „Zdrowie i Uroda”]*).
- * O przyznaniu przez tygodnik „Goniec Górnośląski” Godła Promocyjnego „Śląski Oskar”, którego tegorocznym laureatem został m.in. Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, informował „Gość Niedzielnym” (**ml**), *Nie tylko w Hollywood, „Gość Niedzielnym” nr 15, 13 kwietnia 2008 [dodatek: „Gość Katowicki”]*).
- * Na łamach dziennika „Polska Dziennik Zachodni” ukazał się wywiad z JM Rektorem prof. dr hab. **Ewą Malecką-Tenderą** (**Agata Pustulka**, *Szpitala akademickie nie mmożą długów, „Polska Dziennik Zachodni” 14 kwietnia 2008*).
- * W kwietniowym numerze tygodnika „Pro medico” ukazał się wywiad z prof. dr hab. **Mieczysławem Chorążym**, doktorem honoris causa SUM, dotyczący wątpliwości etycznych oraz ewentualnych konsekwencji związanych z działaniami biotechnologicznymi (**Adam Kraśnicki**, *Poprawimy genotyp – czyli transgeniczny człowiek?, „Pro medico” nr 148, kwiecień 2008*).
- * Na łamach „Pro medico” (nr 148, kwiecień 2008) zamieszczono wspomnienie o prof. dr hab. **Krystynie Dobosiewicz**, wieloletniej kierownik Katedry i Kliniki Rehabilitacji w naszej Uczelni.

PRZECZYTALIŚMY... (luty-czerwiec 2008)

- * O guzach endokrynych z prof. dr hab. **Beata Kos-Kudła**, kierownikiem Katedry Patofizjologii i Endokrynologii oraz Kliniki Endokrynologii SUM w Zabrze, rozmawiała red. **Judyta Watola** (*Hormony kontra nowotwory, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 93, 19–20 kwietnia 2008*).
- * Koncert charytatywny w panewnickiej Bazylice oo. Franciszkanów na rzecz działającego w Centralnym Szpitalu Klinicznym SUM w Katowicach Oddziału Neonatologii był tematem artykułu pt. *Pomoc dla noworodków* (**AGA**, *Pomoc dla noworodków, „Polska Dziennik Zachodni” 19–20 kwietnia 2008*).
- * O uroczystości nadania sali wykładowej w Katowicach-Ligocie imienia prof. dr hab. Witolda Zahorskiego napisała red. **Anna Burda-Szostek** (**Anna Burda-Szostek**, *Bóg zapłać lekarskiej rodzinie, „Gość Niedzielnym” nr 16, 20 kwietnia 2008*).
- * O decyzji Senatu SUM dotyczącej przekształcenia Kliniki Perinatologii i Ginekologii w Zabrze pisze red. **Judyta Watola** w artykule *Poródówka uratowana* („Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 96, 22 kwietnia 2008).
- * O konsekwencjach zaostżenia przez Narodowy Fundusz Zdrowia wymagań dla poradni diabetologicznych mówił w „Gazecie Wyborczej” prof. dr hab. **Krzysztof Strojek** z Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych, Diabetologii i Nefrologii SUM w Zabrze (**Judyta Watola**, *Śląski NFZ przeciw chorym na cukrzycę, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 97, 24 kwietnia 2008*).
- * Czy medycyna powinna być elitarna? Podczas konferencji poświęconej opiece medycznej nad chorymi u kresu ich życia głos w dyskusji na ten temat zabrał prof. dr hab. **Franciszek Kokot** (**Teresa Semik**, *Leczyć, ale kogo?, „Polska Dziennik Zachodni” 30 kwietnia–1 maja 2008*).
- * O pamięci i zdolności zapamiętywania z prof. dr hab. **Andrzejem Wajtem**, kierownikiem Katedry i Kliniki Neurologii SUM w Katowicach-Ligocie, rozmawiał **Piotr Glenszczyk** (*Naukowa lamigłowska, „Gość Niedzielnym” nr 18, 4 maja 2008*).
- * Red. **Agata Pustulka** przedstawiła sylwetkę nowego dyrektora Szpitala Klinicznego nr 5 w Katowicach (**Dorota Puka zastąpi prof. Gierek-Lapińską**, „Polska Dziennik Zachodni” 6 maja 2008).
- * Na temat przyczyn i skutków niepodpisania przez Narodowy Fundusz Zdrowia kontraktu z Poradnią Ginekologii Dziecięcej w Górnośląskim Centrum Zdrowia Dziecka SUM w Katowicach-Ligocie wypowiedziała się dr hab. **Violetta Skrzypu-**

lec, prof. nadzw. SUM (**Agata Pustulka**, *Poradnia bez kontraktu, „Polska Dziennik Zachodni” 7 maja 2008*).

- * Kierowana przez prof. dr hab. **Jerzego Arendta** Katedra i Oddział Kliniczny Chirurgii Ogólnej i Gastroenterologicznej SUM w Bytomiu otrzymała od Maltańskich Służb Medycznych z Paderbonu nowoczesny aparat do laseroterapii ((**KA**), *Nowoczesny laser, „Polska Dziennik Zachodni” 9 maja 2008*).
- * Opracowana przez prof. dr hab. **Jerzego Arendta** nowatorska metoda usuwania raka jelita grubego była tematem artykułów zamieszczonych w „Tygodniku Prudnickim” oraz „Gazecie Wyborczej” (**Andrzej Dereń**, *Napiszcie, żeby ludzie wiedzieli, „Tygodnik Prudnicki” nr 15, 9 kwietnia 2008; **Krzysztof Jurga**, *Rak jelita grubego i co dalej?, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 109, 10–11 maja 2008*).*
- * O stanowisku zarządu województwa śląskiego odnośnie do przejęcia przez Śląski Uniwersytet Medyczny Szpitala św. Barbary w Sosnowcu oraz Szpitala Specjalistycznego w Zabrze pisze red. **Judyta Watola** w artykule *Marszałek nie odda swoich szpitali* („Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 111, 13 maja 2008).
- * Na łamach „Pro medico” zamieszczono sprawozdanie z odbywającego się w marcu br. 25. Okręgowego Zjazdu Lekarzy, w którym uczestniczyłam in. prorektor ds. studiów i studentów SUM prof. dr hab. **Wanda Romaniuk** (**Anna Zadorek-Świderek**, *XXV Okręgowy Zjazd Lekarzy, „Pro medico” nr 149, maj 2008*).
- * Zalety stosowanego w przypadku zawału mięśnia sercowego balonikowania przedstawili prof. dr hab. **Lech Poloński** oraz dr hab. **Mariusz Gąsior** (**Judyta Watola**, *Droższe leczenie daje oszczędności, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 118, 21–22 maja 2008*).
- * Na temat specyfiki opieki medycznej nad osobami w podeszłym wieku wypowiedział się dr n. med. **Jan Szewieczek**, kierownik Zakładu Pielęgniarstwa Internistycznego SUM w Katowicach-Ochojcu (**Barbara Gruszka-Zych**, *Starość za progmem, „Gość Niedzielnym” nr 22, 1 czerwca 2008*).
- * **Judyta Watola** omówiła zorganizowaną w Zabrze 15. Międzynarodową Konferencję Kardiologiczną i 9. Warsztaty Kardiologii Inwazyjnej (*Kardiologowie dyskutują w Zabrze, jak leczyć zawał serca, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 132, 7–8 czerwca 2008*).
- * O jedynym w kraju programie donacji zwłok prowadzonym przez Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach pisała red. **Agata Pustulka** (*284 Polaków oddało swe ciała nauce, „Polska Dziennik Zachodni” 9 czerwca 2008*).

Paweł Bojko